організаційний

Відділ Персональний.

Діло № 1

організаційні виступання

Партизанско-Повстанческого Штабу.

з Наказами і Матер'ялами по організації Повстання на Україні

Про прибуваючих і вибуваючих осіб.

На 1921 рік.

Начато 1921 р.

Кінчено 192 р.

2

Представникові повстанчих груп і організацій Правобережжя

[illegible]

Начальнику Штаба 1-ї і 2-ї повстанчеської групи

Ново-Дерсктор[illegible] 39.

Для репрезентації Ваших груп повстанчеського комітету і для точного учету людей які відправились на Україну, а також для складення вимог на одержання харчів для Ваших людей, мені потрібний точний реєстр всіх старшин, козаків і Ваших співробітників з зазначенням, хто в якім ранзі і яку займає посаду, а також його попередня служба, і де.

Капитан М.Павлі

Прохання повідомити присутніх. Так як перебуваю 24 години. М. Павлі

Д. И.

3

У.Н.Р.

Начальник Штабу

Партізано-Повстанчиських

Військ.

" 1 "Лютого 1921 року.

Ч. 8..

М.Тарнів.

Пану Головному Отаманові.

РАПОРТ.

Для полагодження з Польським Генеральним Штабом і Довудством 6-ї Армії Справ по організації і улаштуванню зв"язку між Повстанчиським Штабом в Тарнові і Повстанчиськими оргінізаціями на Україні а також для переговорів з п.Савінковим в справах недопустимости висилки на Україну ними оргінізаторів повстань, являється негайна необхідність в командірованії мене і підполковника Кузьминського до Варшави і Львова, на що прошу ВАШОГО дозволу.-

Генерал-хорунжий

Ад"ютант, сотник [signature]

Наказ

по штабу Партізансько-Повстанческих Військ

ч 1

18 Лютого 1921 року

§ 1

Згідно наказу п. Головного Отамана від 18 цього Лютого ч. я приступив до організації Партізансько-Повстанческих Військ

§ 2.

З цього числа наказую приступити до сформування Штабу, для чого до оголошення штату, зазначенних нище осіб рахувати тв. прикомандированними до штабу з 18го цього Лютого з покладенням на ніх слідуючих обовязків: Генерального Штабу Підполковника Куцинского т.в.о. помічника Начштабу, Генерального Штабу полковника Зеегорша т.в.о. начальника організаційно-оперативно-розвідочного відділу, Сотника Отрутуцького т.в.о. Начальника Агітаційного відділу, поручника Бащенко призначаю в распорядження Начальника організаційно-оперативно-розвідочного відділу, урядовця Мелетівського діловодом і козака Ібрагіма Курбанова курьєром.

§ 3.

Працю в штабі провадити: з 9-ти години ранку до 1-ї год дня і з 5^х^ год. дня до 6 год. вечера.

Генерал Хорунжий [signature]

Ю. Таємно.

5

Ѵ. Н. Р.
Начальник
Повстанчеських куреней
Сквирськ. Таращанськ.
Бердичівськ. пов.
на Київщині.

Лютого 8 1921 р.
Н 196
м. Варшава

ВИСОКОПОВАЖНОМУ ПАНОВІ ПОСЛОВІ

Уряду У.Н.Р. в м.Варшаві.

II

Перебуваючи у м.Варшаві по службовим справам яко представники повстанчеських військ Таращанського та Сквірського повітів на Київщині, зауважили, що деякі збувших повстанців звертаються безпосередньо, без уповноваження П.ГОЛОВНОГО ОТАМАНА Військ У.Н.Р. до Польського Генерального Штабу, називаючис командуючими повстанчеських груп, удаючи себе дуже прихильними до федеративних, енеревських і инших партій У.Н.Р.

Рахуємо, що подібні отамани, без уповноважень П.ГОЛОВНОГО ОТАМАНА, є або авантурники або несвідомі загальної справи,

Прохання від 8/II 21 р. ч. 196

Одержав від секретаря п. Посла У.Н.Р. в Варшаві 1921 р. 8 лютого

які, може бажають повернення гетьманщини чи московських окупан...
і т.п. ітим самим руйнують нашу загальну справу: будування Самості
ної Української Держави і обєднання Українського Народу.

Отже, на підставі вищезазначеного, просимо Пана Посла вжити захо...
аби всіх подібних отаманів, а також звязкових від подібних отамані...
перебуваючих в.м. Варшаві без уповноваження П. ГОЛОВНОГО ОТАМАНА, на
правляти до П. ГОЛОВНОГО ОТАМАНА в. Тарнів, і лише після одержання
від П. ГОЛОВНОГО ОТАМАНА відповідних інструкцій та уповноважень, до
помогати їм і допускати їх як до польських інституцій так і до пр...
ставників инших держав в Польщі.

Про подібних отаманів та звязкових від них, просимо повідомляти
П. ГОЛОВНОГО ОТАМАНА, Військову Місію в. Варшаві і при потребі Польс...
кий Генеральний Штаб.

ПІДСТАВА: Таємні уповноваження за ЧЧ 0302, 0303 та №32/56.

О Т А М А Н И :

У. Н. Р.
Начальник
...ських куреня
Сквирськ. Таращанськ.
і Бердичівськ. пов.
на Київщині.
______ 192 р.
Ч. ______
м. ______

6

У. Н. Р.
ГОЛОВА РАДИ
НАРОДНИХ МІНІСТРІВ

Мін. Шлях.
22/II 1921 р.
ч. 83 т.

12 лютого 1921 р.

ч. 480

До Пана Міністра Шляхів.

Пересилаючи при цьому копію відношення "Предсѣдателя Русскаго Евакуаціоннаго Комітета в Польщѣ" маю за честь прохати Вас дати свої міркування в справі організації повстань.

Голова Ради Міністрів

В.о. Директора Канцелярії

7

ПРЕДСѢДАТЕЛЬ
РУССКОГО ЭВАКУАЦIОННОГО КОМИТЕТА
В ПОЛЬЩѢ
24-го Января I92I-года
№-392

Копія.-

ГОСПОДИНУ МИНИСТРУ УКРАИНСКОЙ ДИПЛОМАТИЧЕСКОЙ МИССIИ В ПОЛЬЩѢ.

I8-го ноября I920-года, между Русским Политическим Комитетом в Польщѣ и полномочными представителями Украинской Народной Республики была заключена военная крнвенція.

Согласно конвенціи I8-го ноября, Правительство Украинской Народной Республики ставить своей цѣлью освобожденіе территоріи Украинской Народной Республики от большевистской оккупаціи и установленіе на ней національной демократической власти а Русскій Политическій Комитет в Польщѣ имѣет цѣлью борьбу против большевизма до полнаго уничтоженія такового, как военной силы и государственно-политической организаціи.

Каково-бы ни было настоящее положеніе Украинскаго Правительства с одной стороны и Русскаго Политическаго Комитета с другой, цѣли, намѣченныя обѣими сторонами остаются прочными, а военная конвенція, заключенная I8-го ноября I920 года запечатлѣнная кровью союзных войск, приобрѣтает огромное значеніе, как яркое и искреннее выраженіе дружеских взаимноотношеній между Украиной и Русским Политическим Комитетом.

Русскій Политическій Комитет полагает, что при создавшихся условьях должни быть изысканы новыя методы борьбы с большевиками, и русско- украинскій союз должен быть использован, как могучее орудіе для достиженія намечѣнной цѣли.

Конечно наобѣих сторонах лежит прежде всего забота об интернированых на территоріи Польской Республики войсках.

На опыт послѣдних военных дѣйствій как на Украинѣ, так и Бѣлоруссіи показал, что при борьбѣ с большевиками необходимо учитывать мѣстныи повстанческія движенія среди крестьян.

Планомѣрная организація их, моральная и матеріяльная их поддержка является насущной задачей настоящаго дня.

Русскій Политическій Комитет уже преступил по мѣрѣ своих сил к осущаствленію означеной задачи . Он завязал непосредственныя связи с повстанческими отрядами начиная с Сѣвера от Кареліи и Ингарманландіи вплоть до Кубани.

Нѣт сомнѣнія, что Украинское Правительство с своей стороны имѣет связи с дѣйствіями партизанских отрядов на своей территоріи

Особое, на сей предмет соглашеніе между Русским Политическим Комитетом и представителями Украинскаго Правительства оказалось-бы является настоятельной необходимостью так как подобное соглашеніе привело-бы к соглашенію дѣйствій экономіи сил и средств, а слѣдовательно и к скорѣйшему осуществленію намѣченой цѣли.

Русскій Политическій Комитет убѣжден, что его предложеніе встрѣтит в Вашем лицѣ живой отклик, и что вы не замедлите довести о нем до свѣдѣнія Вашего Правительства.

Кромѣ того Русскій Политическій Комитет считает своим долгом представить на Ваше усмотрѣніе еще слѣдующее соображеніе: В декабрѣ мѣсяцѣ, член Русскаго Политическаго Комитета Д.В. ФИЛОСОФОВ, представил Францускому Правительству докладную записку, копія которой и была Вам своевременно доставлена.

В означеной докладной запискѣ Д.В. ФИЛОСОФОВА довел до

8

свѣденнія Французскаго Правительства до необходимости созданія по иниціятиви Русскаго Политическаго Комитета союза окреиных государств, образовавшихся на территоріи бывшей Россійской Имперіи. Отвѣтственные представители французской политики отнеслись сочувственно к этой мысли, предполагал что этот способ объединенія анти-большевистских сил наиболѣе соотвѣтствуют настоящему моменту и является ярким показателем, изменѣнія прежней политики по отношенію к государственным образованіям на территоріи бывшей Россійской Имперіи.

Таким образом, новое соглашеніе Украинской Народной Республикис Русским Политичиским Комитетом, могло би быть связано с основаніем союза государства, образовавшихся на территоріі бывшой Россійской Имперіи. Союз этот несомнѣнно мог би оказать вліяніе на международную политику Союзников.

В недалеком будущем ку соглашеніе между украинской и русским политичиским комитетом несомнѣнно примкнули би и другія государства, в первую очередь Бѣлорусія, Грузія, Кубанская Республика.

Ввиду вишеизложенних соображеній, Русский политический Комитет виражает надежду, что Правительство Украинской Республики, отнесется с полним сочуствіе к предложенію Русского политического комитета.

Русский политический комитет просит Вас принять зависящіе от Вас мѣри, да би Украинское Правительствоввзможно скором времені снабдило кого либо из своих представителей соотвѣтствующими полномочіями для заключенія вишеупомянутого заключенія.

Первоначальний проект соглашенія будет Вам доставлен не замедлительно.

Предстѣдатель Русского Эвакуаціонного Комитета/Подпись/

Б Савинков. в.р.

Управляющий дѣлами/подпись/Варшава Января 24-го дня 1921-года. З оригіналом згідно :Секретарь/підпись/

З оригиналом згідно
Діловод Ляховський

9

Таємно

Командармові 5-ї Херсонськ. див.
14/VIII
Мишуга

Дорученець на УПН
18/VIII

п. Генералу Тютюнник.

1. Сим повідомляю Вас, що ст. ст. Мельник і Матвіїв пробули в дивізії понад 8 місяців.
2. Вони надаються на посилку в запілля, для переведення об'язку з окрем. повстанськими відділами інформації і організовання дрібних повстанських відділів під загальним доглядом одного із старших організаторів на місцях.

Полковник Алмуд.-

10

Копія

Д 7 2

Командір 1-ї куп.
4-го Ковел. району
ч. 1
14/II 1921 р.

Н-ку 4-го Ковел. району

Рапорт

По одержаним мною відомостям, о тім що в Житомирському повіті на Волині, в добре [illegible] мені люди зорганізовані відділи, котрі не мають проводирів і не знають під якім гаслом йти проти ворогів нашої Державы.

Прошу Вашого розпорядження відкомандірувати мене з уповноваженням провести організацію цих цих частин в одну частину і виступити

в місці усіх протів ~~ворога~~ комуніс-
тів-большовиків, чим принесемо велику
користь для держави, а також цей відділ
може поширитися по округу, поки добре
зорганізованими кулаками протів ворога, і цим
лише принесе користь доручаному Вам району.
Також прошу призначити мені для допомо-
ги хор. Злочевського і 2-х певних старшин.
Доношу що серед селянства рідного мені
Житомирського повіту користуюсь вели-
кою популярністю і довір'ям.

Сотник [illegible]

11

Д. таємно

У. Н. Р.

Керуючий повстанч.

організац. Звягельськ.

і Житомирськ. повітами

на Вкраїні

№ 8

17 березня 1921 року.

Пану Отаману

повстанчеських військ

на Київщині

Рапорт.

Прошу Вашого распоряджения на рапорт від 13/III. 21 р. з огляду на те що брак рушниць, немаю ні якої змоги виступити, прошу відпустити 20 рушниць і відношення до Польскої Держави в Ривно на одержання документів подорожи до Калиша на 2 особи

і звітом на 37 осіб. також прошу відправити в моє розпорядження хор. Булатова який самовільно відлучився.

Керуючий оргапіз. Хор. Мазуровський

Нач штабу [signature]

12

Пану Головному Отаману УНР.

22/IV 921 р.
Ч. 5.

Рапорт

Згідно Вашому наказу я приступив до формування штабу і організації партизанських повстанчеських військ.

Рахую своїм обовязком донести Вам пане Головний Отаман що як штаби Партизансько-Повстанчеських військ, так і призначення осіб на посади перших чотирьох класів /значить і моє/ мусять пройти через Вищу Військову Раду і Раду Народніх Міністрів згідно закону про Вище військове Управління, без чого всі штаби і призначення як не переведені в законному порядку мають рахуватись недійсними.

Генерал Хорунжий Тютюнник

13

Угринському Лясківському.

Д 42

У. Н. Р.
Начальник
Повстанчеських Курін.
...
на Київщині.
26 березня 1921 р.
Ч. ...
м. ...

Згідно распорядження польської влади, наказую Вам на завтра 27 цього березня до 10 год. ранку відізвати всіх людей, залишенних Вами в с. Сторожові і надіслать їх до штабу, а також надіслать к 8 год. ранку сиих людей, маючихся на місце в дорученному Вам відділ. Самому ж Вам персонально з'явитися до штабу о 10 год. ранку.

Начальник штабу сотник [signature]
Начальник Повст. Відділу Цвітковський [signature]

У. Н. Р.

За Командуючий
1-ої
Запорожської Стрілецької Дивізії

"30" березня 1921 р.

Ч. 787

Табор Вадовице

Д.Таємно.

Командіру 4-і Київської дівізії Генерал-Хорунжому ТЮТЮННИКОВІ.

Вх. ч. 84.
15 Квітня 1921 р.

На нараді старших начальників доручонної мені дівізії, що до надсилки списків бажаючих їхати на Україну для праці в повстанчеських віддилах, постановлено: "списки скласти, запитати деректів від Командуючого Армією і до його відповіді списків не надсилати".

Ця постанова не торкається кінного Чорних Запорожців полку, який безпосередньо від себе списки вишле.

Генерал-Хорунжий [signature]

Начальник Штабу, Генштабу,

Підполковник [signature]

15

КОМАНДУЮЧИЙ
4
Київською Стрілецькою
ДІВІЗІЄЮ
7 квітня 1921 року
ч. 75....

Підполковнику ДОБРОТВОРСЬКОМУ

II

З моменту приїзду мойого з Варшави я чікаю людей з таборів для праці, але прошло з 1-го Березня більше місяця, а від польського командовання значної реальної допомоги немає. невидно

У Львові так-же помітно, щось для мене не зрозуміле; то не можна посилати людей до " 1-го", то хтось захворів, то у відпуску і т. д.
Дякучі таким не бажанним для справи фактам, вся праця не може провадитись інтенсивно, а відкладається і відкладається. Я за браком людей не можу перевірити і установити зв"язкові пункти без якіх майже не можливо охопити всю організацію, а ті пункти і організації які виникли без наказу і вказівок штабу не маючі точних інструкцій часто викликають своїм поводженням і не тактовностью непорузуміння на містах, які так чи инакше, мені приходиться улаштовувати з великими трудностями знову через брак людей для зв"язку. З огляду на таке болюче становище прошу Вас з Майором Черноцьким улаштувати слідуючі питання, при чому підкреслюю що в залежності від результата піде нормальним шляхом праця і не буде тратитись важний для справи час.

1) Як найскорше вислати людей с таборів для праці в штабі і для висилки на УКРАЇНУ, просіть щоб було дано распорядження з центру всім установам на містах, лише через наші пункти або через штаб зноситись як з окремими особами які ідуть на Україну такі з організаціями .

До сього дайте такі пояснення, е межи в иcилаемими людьми такі особи що дознавшись що відділами офензиви видаються гроші за виконання їх задач охотно погоджуються, завдань безумовно не виконують, чим копрометують всіх взагалі наших агентив. Крім того я краще знаю хто із в иcилаеміх і яке завдання може виконать і всі відомості потрібни офензиві може надсилати штаб, а ще краще буде коли буде при штабі Польськии офіцер для зв"зку, про се так-же нагадайте Пану Черноцкому.

Поговорітъ відносно грошей і скажіть що я давно чікаю. Коли виясните що люди будуть з таборів вислани до дизнайтесь в які кількости можна чикати кожен день.

Колиж праця буде продовжуватись так далі як зараз то я примушенний буду в травні все залишить.

Про все що буде Вами зроблено і яку Ви получити відповідь зараз-же повідомляйте мене і кожен четвер надсилайте звіти.
Про висилку людей телеграфуйте.

Генерал-хоруижии

Напишіть Вашу адресу

Вх. 7. 75
16 Квітня 921 р.

Таемно.

У.Н.Р.
ЗАГАЛЬНАЯ УПРАВА
Військового Міністерства
12 Квітня 1921 р.
ч. 882
м. Тарнів.

До Командіра 4-ї Київської Стрілецької Дівізії.

На представленній Командуючим I Запоріжською Дівізією п. Військовому Міністрові і Командарму при рапорті від 30/III ч 788 копії відношення Вашого до Командірів Дівізій від 25/III б.р. ч 45 в справі складання списків старшин і козаків, які бажають іхати на Украіну для праці в організаціях, П. Військовим Міністром і Командармом покладена слідуюча резолюція:" I/ Повідомити п. Генерала Тютюника що це треба робити через Командарма і 2/ повідомити Дівізії, що списки дозволяю подавати, але в мірі того, щоб не ослабляти кадрів."

Одночасно довожу до Вашого Відома, що п.

2 резолюції виконується Загальною Управою Військового Міністерства.

В. о. Начальника Управи,

Підполковник

За Начальника Загальної частини,

Хорунжий Сотник

17

До п. Генерала Тютюника

Діло 8

2

Доклад.

1) Здається, що ніби то наша справа тут здвинута з мертвої точки: Скляр і Ко відправлені через Румунію і діло іде гладко. Нанесенний мною удар в минулу пятницю оказав свій вплив.

2) Тут поляки склали вкупі з нашими свій кошторис на організацію нашого повстанчеського руху правобережа на один місяць і вимогають від Нач Довуд. приблизно біля півтора мiлiона польських марок. Сюди входить і утримання пунктів Львівського і поміж двох на кордоні. Слідуючі будуть відкривати поступово.

З бюджетом їдуть до Варшави і зі свого боку бажають щоб Ви свій кошторис теж хутко туди надіслали.

3) Надсилаю Вам п. Міхальсаного котрий повернувся з Камінця особливого нічого не привіз, але має змогу працювати в районі Камянця – може найдеться можливим його використати.

4) Район між Збручем і приблизно ситного Літин – Бар – Могилів – вільний від большовицьких військ – тут зосталась кордонна охорона гадаю що дуже благодатний для проваджения організації а тому гадаю конче необхідно негайно призначити Начальника 6-го Району – якого небудь серьозного старшину з 3-ї Дівізії

вну організаційної праці. Грунт тут сприятливий.-

5) То що писав Степура безперечно безпідставна видумка провокаційного характеру.

7) Вчора мав розмову з Романченко, котрий питав мене що повстанчеські справи і як його підготовляв приблизно в тому напрямі, ~~т~~ до якого висновку прийшла вчора з Вами.

8) Прошу надіслати мені „отчет „Чрезвичайки".

9) Сьогодні одержав від поляків їх розвідчі комунікати. З огляду на те, що вони ставлять

умовою нам хоронити ці
мемуари тут в нашому ар-
хіві, не можу зараз їх надісла-
ти Вам. Будуть зняті
з них копії і в найближчому
часі надішлю Вам.

10) Я складу доповідь з інстру-
ваннями по поводу вищої нової
організації повстань і або
надішлю Вам, або на неділю
привезу.

Шанобою

20/IV 921 р.
Львів.

19

Копія

Командуючий
4-ї
Київської Стрілецької
Дивізії
"21" Квітня 1921 р.
Ч. 108

2

Доручення.

Пред'явнику сього Поручнику Михальському доручається одержати від 6-ої армії слідуючу зброю:

самопалів 2

патронів до них 100 шт.

що а також власноручну підпись своїм підписом і відтиском печатки свідчу.

Генерал-Хорунжий Тютюнник

З оригіналом згідно:

За Начальник I відділу

Хор. Кузьмин

Копія.

Командуючий
4-ю
Київського Стрілецького
Дивізією
"21" Квітня 1921 р.
ч. 107

До Шедра 2 відділу 6 Армії

Прошу відпустити для Поручника Михалевського під його росписку два револьвера і сто штук патронів до них

Генерал-Хорунжий Тютюнник

З оригіналом згідно:
За Начальник I відділу
[підпис]

~~П. Головному Отаману, Зразк. Мін. Внутр. Справ~~

Вих.
ч 109 і 110
24/IV

П. Головному Отаману
Зразк. Мін. Вн. Справ

Доклад.

З ~~початку~~ початку моєї праці по організації повстання виявилось, що в районі "Скала" [Борщів] перебуває якась особа, котра час од часу подає звіти завідомо неправдиві вісті і дуже часто явно провокаційного. В останній час цею особою діяльність виявляється особливо енергійно так напр: Міністру Справ Внутр. був подавший звіт в якому говориться, що 11/IV ц. р. на Поділлю вибухло повстання, яке розвивається дуже успішно і просить вислать товариша Уряду для керування, з ~~тою~~ тою за роботу Паном Голов. Отаманом. Було одержано звіти ч.ч. 39, 40 і 41, ~~якого~~ провокаційного характеру, в яких указується про те, що кимсь розповсюджуються російські прокламації на Україні, що сам подібних звітів одержав уже 60, або прокламацію для розповсюдження, і це так одержать від сил оборіт, що Вінниця з Кам'янцем комунікуються виключно панцерними авто і т. ін. Прошу розпорядження про утиння слідства над

I Роскладова робота.

1. Армія – а) Всі, ~~хто~~ захоплених [накази] зі зброєю в руках, [і або творили опір] ~~знищить~~,

б) по відношенню до червоноармійців не українців: хто не проти нас той з нами. [відправить до дому] —

в) [червоноармійців] Добровільно перейшовших на бік повставшого народу зі зброєю направлять (по їх бажанню) до організуємих національних народних армій: росіян до руської, ~~татар до татарської~~, білорусів до білоруської, калмиків, киргиз і башкирів до мусульманської у відповідні національні дивізії, кавказців у кавказьку армію та відповідним національним частинам і козаків по козацьким частинам.

г) Відозви до росіян червоноармійців до татар, до козаків донців і кубанців.

д) Наказ українцям ~~[illegible]~~ червоноармійцям, міліціонерам і ~~[illegible]~~

Наказ залізничникам, телеграф., телефоністам.

е) [illegible] Зазначеного „інформбюро" а також діяльністю [illegible] над тим з яких джерел одержують і [illegible] інформації і прокламації

[signature]

21

26/IV-25 р.
7 В/7

~~До~~ Командарма У.Н.Р.

Для більшої успішної органі-
зації повстання на тере[ні]
Південної Групи і швидкого ~~вислати~~
розвою Справи прошу
прислати хоч би одного старши-
ну Генштабу. Гадаю що цілком
відповідав би компетентний полковник Стефанів;
[illegible] прошу [illegible] про

помоч. Стецюка
приїзд до Тарнова делегації буде
з ним порозуміється в цій справі

[illegible]

Доклад про [illegible] і працю Катеринославської [illegible] організації

До створення організації на Катеринославщині спричинилися, як завжди, економічні утиски з боку большовиків. По наказу головного большевицького уряду з населення стали вимагати величезну кількість хліба, худобу, возів, збруї. Розмір реквізованого збіжжя збільшувався або зменшувався вже місцевою владою в залежності від того, як віднесеться село до влади. Для реквізиції збіжжя з села з'являлися продовольчі комісії під охороною військової частини і вимагали хліб на різні способи. З початку обіцяли дати за хліб селянам матерію, сіль, цукор то що, а коли селяни перестали вірити, то робили просто: село, яке відмовлялося дати хліб, оточували москалі, зганяли всіх до збірні, ставили по боках кулемети і під загрозою смерти примушували селян підписувати протоколи на реквізицію. А потім, коли забрали все, що вимагали, писали в часописах, що пр. с. Ново-Павлівка охоче виконало „развьорстку" і за це заноситься на червону дошку. Коли давали хліб, але не весь, то брали заложників, яких з часом розстрілювано. Крім всього цього селяне мусили годувати десятки родин московських, що повтікали на Вкраїну від голоду. Зараз напр. на кол. хуторі В. Тер. вол. живе 50 сімей кацапів, які одержують помешкання і пайки, але нічого не роблять. Машини, рільничі струменти – все вивезено до Московщини. Робітники всі мобілізовані для совітських майстерень. Працюють вони, правда, 8 годин щодня, але платню одер. народними цінами невідповідну цінам на продукти. Чоботарь, напр. за пару чобіт має право взяти лише 5000 кр., лиш тільки гвіздки, клей і взагалі все потрібне для праці діставали за свої гроші і по спекулятивним цінам, а пуд борошна коштує 10,000 кр., інші продукти не дешевші. Учитель одержує 2000 кр. на місяць, а брати додаткову платню хлібом від селян заборонено.

Всі культурно-просвітні установи українські реорганізовано було на большевицький взірець. „Просвіти" зовсім скасовано як контрреволюційні органи, а замість їх з'явилися „Комсомоли", „Нардоми" і інше. По школах заборонено мати ікони і читати молитви.

Провели мобілізацію за п'ять років і всіх мобілізованих почали висилати в Московщину. Замість цього приходили „товариші" з Москви і грабували як можна населення. Забірали все, навіть

сокири, прядки, гребні і инше. Всі установи були обсажені жидами, а то не подали дужком невідповідними посаді. Пр. комісаром народньої освіти у В.-Тернах був жид Пошков без жадної освіти, а потім Абрамович теж без освіти. Повітовим комісаром Н.О. ідосі є жид. Школи звичайно в страшенним занепаді. Все, що носило антибольшовицький характер забиралось в „чека", а потім розстрілювалося.

Все це довело до того, що весною с.с. Софіївка, Любимівка, Енгельгардово, Мар'янівка, Комісарівка вигнала продовольчу комісію, яка вже другий раз брала хліб і всі мобілізовані з цих сел повернулися додому. Був посланий каральний отряд його в села не пустили. Боронячися зі зброєю в руках і при цьому забили де-кількох жидів комісарів і місцевих червоно-більшовиків. Після звороту вже не було: лишилось або піддатися на ласку большевиків, що вимагали проводирів бунту і їхнє майно, або ж тримати зброю і надалі. Ці села своїм вчинком підштовхнули і других на протест. Але цей озброєний протест зовсім не мав на меті чогось більшого, як зменшення реквізиції і того щоб мобілізовані не висилались за межі України. З часом коли збільшилась кількість протестуючих сел, потрібувався вже певний центр і організованість і протест почав набирати національного характеру. Організація Криворізька вже мала на меті взяти будь-яке місто, дістати зброї і грошей і пробиватися до Української армії. Але ся організація проіснувала не довго, почасти через нездатність своїх проводирів, а почасти і через те, що селяне ще довить байдужно відносились до національного питання. Вона лише зв'язовалася з Херсонськими повстанцями і з Київщиною. Більшу половину її співробітників захопила „чека" і розстріляла. Через де-який час організація відновилася в с. Софіївці. На чолі організації став ст. Карпенко. Але ся організація теж мала на меті лише зібрать ватагу побити трохи наших більшовиків, а потім іти до фронту. В організацію війшли с.с. Софіївка, Енгельгардово, Любимівка, Комісарівка почасти Гуляй-Поле, Кринички, Михайлівка Крип'янщина і деякі хутори. Села ці „развьорстки" не давали, мобілізованих теж, вигізува-

де можна воєнкоми, продкоми і міліцію;
в них більшовики боялись навіть стояти.
Коли більшовики відступали від Дніпра, то
вони зібрались всі і перейшли на лівий берег.
В той же час частина В.-Дніпровського п.
с. Ганнівка, В.-Терни, Жовте, Саксагань, Некрівка
разом з повстанцями Олександрійського п. пішли
на Київщину і тепер мали на меті пробитися до
фронту. Відступ більшовиків примусив
відкласти на деякий час цю справу. Тільки
перед Різдвяними Святами приїхали від
Холодноярського Комітету Ільченко і Булга-
ний для заснування організації по всій Катери-
нославщині. У с. В.-Тернах закладено Повстан-
ського Комітету, який мав організувати пов-
що один В.-Дніпровський п. відділ Київщі
працюючи у совітських установах мали спромо-
жність легально роз'їжджати по селах
в справах організації. Вони з одного боку
точним виконуванням комуністичних нака-
зів обострювали відношення селян до влади
більшовицької, московської, чужої. Вони
мали на меті зорганізувати всі боєздатних
людей, підвести рахунок зброї і підготувати
селянство до приходу уряду У.Н.Р. Праця
йшла досить жваво. Особливо багато допо-
могали кооперативи. Підтримувалось тісний
звязок з Київщиною і Херсонщиною.
Приблизно через місяць від часу заснування
організації приїхав від гол. отамана інструк-
тор на Катеринославщину. Своїми вказівка-
ми і щодо організації цілими він полегшив роботу. Тепер
в організації маємо певна система діяльності.
Організація зараз обхоплює майже весь В.-Дні-
провський повіт. Кожне село де є організація
має комітета з 5 чоловік, якому підлягає
все військо. Селянство готується не тільки до
всенародного озброєного повстання проти москалів на весну,
але й готує кадр людей, які мусять допомог-
ти Українському Урядові, з його приходом,
в адміністративній роботі. Формуються
невеличкі терористичні отряди, які нищать
найбільш шкідливих осіб з більшовиків
місцевих, розривають звязки їхні і по можли-
вости шкодять вивозу хліба, який досі
продовжують брати і якого вже в них

75% з того, що було призначено взяти. Ведет-
ся лише підготовча робота, а повстання молоді
підняти разом з нижчими губерніями лише
тоді, коли від уряду буде призначено.
Селянство відноситься до організаторів ду-
же добре. Вірить, що з весною, з теплом
прийде Український Уряд. Оскільки має
вплив організації на селян видко з того,
що тепер, коли приїзжають селами більшо-
вики і в невеликій кількості, то вони відмо-
вляються годувати їх, часом доходе до бійок.
Так було у селі Недай-Воді, де селяне забили
2 комуністів, коли ті вимагали їжі і само-
гону. Решта 15 чоловік втікла. У с. Долгін-
цево селяне забили комісара продкома
коли він хотів робити труси. А про такі села
як Софієвка, Ельбартово і казати нічого.
Там навіть днем боятся їхати невеликою
ватагою і досі не можуть завести міліцію
Дуже багато мобілізованих з цих сел
забито а то сидять по візницях
Селянство досі страшенно пригноблене,
тепер має бадьорий вигляд і в очі більшо-
викам каже, що вони лише до тепла
панують! А більшовики цим часом
берють вже четвертий раз розверстку
мобілізацію від 16 до 20 років
і обявили молодь відсилати
Сих мобілізованих розганяють всі
в Росію. Базари розганяють, все взято на учот,
крамниці зачинені, вільна торговля заборонена. Через се
в містах панує голод. А везти не
можна, бо за спекуляцію, себто за те
що ви везете з туди борошна - розстріл.
Залізниця майже не працює від Знамян-
ки до Миколаєва і від менших з станцій
коли вивезуть всю розверстку. Останніми
часами стали вимагати від селян навіть
рожі, рапиці і якийсь „руський волос",
також коноплі, льон і соняшникове насіння.
І все це лише прискорює нашу роботу.

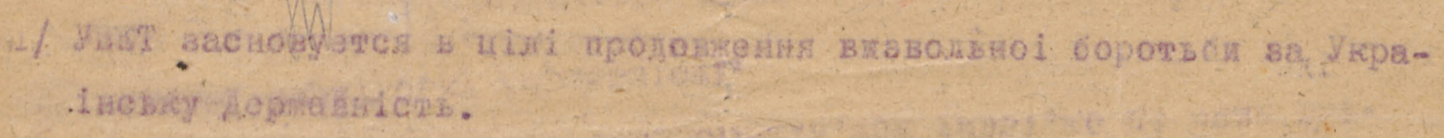
№ 4 Таємно

СТАТУТ

УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ТОВАРИСТВА

/ "УВЕТ" /

I/ Цілі УВЕТ

1/ УВЕТ засновується в цілі продовження визвольної боротьби за Українську Державність.

2/ УВЕТ не є політичною партією.

3/ УВЕТ стоїть на сторожі інтересів збройних сил, що борются за Українську Державність і тільки під поглядом сторони інтересів збройних сил, реагує на явища політичного життя.

4/ Першим і головним своїм завданням УВЕТ зараз ставить спричинення до найліпшої організації та зассмотрення армії, та підготовки инших засобів для продовження визвольної боротьби.

5/ В справах організації війська УВЕТ твердо тримается того погляду, що військо мусить бути національно-демократичним, збудованим на підставах організації західно-европейських армій.

6/ Переведення організації збройних сил повинно відбуватися в строгому додержанню наперед опрацьованих пляну, сістеми і послідовности

7/ Ідейна і матеріальна єдність фронту і тилу є одною з конечних умов організації Українських збройних сил.

8/ Виходючи з принципу, що керувати Державними справами повинні лише люди з чистими руками і що боротися за визволення Батьківщини мусить лицарська армія, а не насильники, УВЕТ рішучо буде боротися зі злочинсьтвом і бандитизмом в армії, в тилу і в державних установах

9/ В справах зовнішньої політики, УВЕТ, не поступаючись вимогами 1-го пункту цього програму, орієнтуется на ті чинники, які щиро виявляють своє бажання попирати Українську справу. З окрема УВЕТ находить доцільною військову консолідацію з тими силами, що боротимутся проти московських большовиків, при умові, що ці сили визнаватимуть Українську Державність.

~~II/ Про членів УВЕТ~~

~~10/ Дійсним членом УВЕТ~~

II/Про членів УВЕТ

10/ Дійсним членом УВЕТ може бути кожен активний старшина,урядовець, чи козак Української армії,що протягом часу з 1917 року і по біжучий час прослужив на Української державній службі не менше --- двох повних років, хоч би і з перервами.

11/ Кожен член УВЕТ повинен: 1/ бути свідомим Українських державних цілей і змагань, 2/ бути бездоганним з боку морального й національного,3/ не мати в своєму минулому вчинків,підсідних карним законам.

12/ Кожда військова особа,яка побажає увійти до складу УВЕТ,подае на імя управи відповідної філії заяву по формі,поданій в додатку 1-му до цього статуту,з додатком письмових рекомендацій від двох дійсних членів УВЕТ.

Примітка. Члени УВЕТ,що дають рекомендації кандидатам на вступ до УВЕТ,відповідають аж до усунення їх зі складу УВЕТ,на разі в минулому рекомендуемої ними особи були вчинки,що суперечать вимогам,які ставиться кандидатам на вступ до УВЕТ.

13/ Загальні збори філії,розглянувши заяву та рекомендації,і заслухавши справки зібрані про кандидата управою,розвязують питання прийому,після чого кандидат складае на загальних зборах урочисту обітницю на вірність УВЕТ і стверджуе її власноручним підписом.

14/ а/Член УВЕТ,який побажає вийти зі складу його,подае про це умотивовану заяву на імя управи своеі філії.Загальні збори філії,заслухавши цю заяву,розвязують питання про вихід члена зі складу б/УВЕТ.

б/Разом з заявою про вихід,особа,що виходить зі складу УВЕТ,подае урочисту обітницю,стверджену власноручним підписом,що вона не використае в яких би то не було цілях відомих ій,яко бувшому члену УВЕТ таемниць.Невиконання цієї обітниці буде мати наслідком залічення такої особи до складу виключених з УВЕТ в карному порядку.

15/ Дійсні члени УВЕТ користуются з усіх прав і зобовязуються непохитно виконувати всі обовязки,зазначені в цьому статуті.

16/ Про всі явища політичного,чи службового життя,як цілих організацій,установ,закладів та частин,так і про ріжні вчинкі окремих осіб,які негативно впливають на досягнення цілей,зазначених в артикулах цього статуту,чи в будь якій способ зменьшують силу

війська, кожен член доповідає управі своєї філії з відповідальністю за правдивість поданих відомостей.

17/ Порушення дісципліни УВВТ /невиконання наказу чи доручання, розголошення тасмниц, повна бездіяльність, рікноутороду неморальні вчинкі і т.п./ після розгляду, вчиненого управою відповідної філії, викликає покарання від догани, виголошеної в імені УВВТ на загальних зборах філії, до виключення зі складу УВВТ з усіма наслідками цього.

18/ Дійсні члени УВВТ мають право: а/рішаючого голосу на загальних зборах своєї філії і на загальних зборах УВВТ і б/внесення цім зборам пропозицій.

19/ Особи, які не належать до війська, чи військові, які пробули на Українській державній службі меньше 4 років, і задовольняють решті умов до вступу в УВВТ і поділяють думкі висловлені в артикулах цього статуту, можуть вступати до складу співчуваючих УВВТ незалежно від свеї партійної приналежности з правом дорадчого голосу на загальних зборах своєї філії і УВВТ і без права оббірати, чи бути обраними до центральної, чи філіальних управ.

20/ Прийом співчуваючих до УВВТ відбувается в спосіб встановления для дійсних членів.

21/ Кождий член УВВТ повинен всіма засобами підтримувати своїх членів, які звернутся до него за допомогою, надто під час виконання ними доручень від УВВТ.

З оригіналом згідно:
За секретаря Генштабу підполковник

Надруковано 5 примірників

№ 1.....в президії

№ 2.....................

№ 3.....................

№ 4.....................

№ 5.....................

Короткий нарис партизанського руху
на Чорноморії по літі 1919-20р.

1. Підготовча праця: а) політична б) організаційно-військова
2. Початок виступу окремими частинами
3. Загальний наступ отрядів

Відділ I

Денікінцями була оголошена мобілізація населення. Будучи незадоволеними владою взагалі і мобілізацію зокрема - селяне втікали з сел і стали ховатись по горам не маючи абсолютно ніякої організації. Грузія в той час вела війну с військом Денікіна. Владикавказький комітет С-Р. вислав своїх представників, які на чолі с Васадзіним Філиповським почали вести поміж ховавшимися по горам селянами агітацію, щоб озброєнно боротись з Денікінцями під лозунгом: „Кубанська Народня Республіка" з автономною Чорноморією". Рівночасно полковник Воронович почав вести військово-організаційну

крищо. Весь район Чорноморщини був поділений на 3 частини: І повстанчеський район від Туапсе до Сочі, ІІ повстанчеський район від Сочі до Адлера і ІІІ район (в нейтральній зоні між Денікінцями і Грузінами) від Адлера до Гагр. - схем. № 1.

Новоросійськ
на Армавір
Туапсе
Чорное море
Лазаревка
І район село Волковка-шт.
Сочі
Адлер
Гагри
ІІ район село Ахштирка шт.
Денікінські війська
ІІІ район Главн. повст. шт.
Грузинські війська
Схема № 1.

В кожному районі був заснований штаб. Третій район це була загальна база, яку підтримували Грузини. Засновані штаби спершу почали гуртовати в сотні ховавшихся по горам людей. Політичні відділи при кожному штабові ходили по селах і вербували

на місцях для будучого повстання своїх людей, які залишалися на місці і давали відомости розвідочного характеру.

II відділ.

Коли при кожному штабові було сформовано по 100 чол. (тряпка рушниць дала Грузія) то ті кожн 100 чол. були розділені на 3 відділи, яких завдання було формувати курені.

Шуаня
Івашівка I від.
Котлюкани II від.
Антонівка III від.
I район. отряд.
Сочі
Кузьминка I від.
Задоровка II від.
Шипр III від.
II район - отряд.
Адлер
Головний отряд - нейтральна зона
Грузія

Сх. №2.

Таким чином кожний район вже мав по 3 відділа. Завдання відділів було не виказуючи себе, маючи місце пребування біля села (харчуватися) збільшуватися. До них приставали дезертири від Денікіна зі зброєю. ~~Наш~~ Відділові частини завдяки великим горам, завдяки незнайомству Денікінцев з місцевостю, мали постійне місце в ущельях, складаючи запаси і зброї і продуктів. Харчувались відділи: - хліб приносило населення, мясо зі звірей, яких була велика кількість. Протягом де-який час кожний відділ мав по 100 чоловік, але вже нехватало зброї.

III відділ

Недохват зброї і їжи з одной сторони, ~~в кількости~~ і побільшення курінів, примусило недоводячи до більшого складу, почати виступ окремими частинами, мабуть відділами, лише маючи завдання добувати зброю.

Денікінці стояли двума групами. Одна велика група в Туапсе і друга в Сочі (сх. 3) по містам, таким чином в селах осадної військової частини не було. Нападати на ці групи

частини якої не було, бо успіху ніякого не було б. Необхідно було зробити так, аби денікінці, не знаючи де у нас більшість, розтягнули свої сили по всьому побережжю.

Туапсе 2 полки

1 окр. дивізія

Чорне море

Сочі 1 полк

Повстанці

Адлер 2 полки

Сх. 3.

Кожний відділ на ніч і день висилав в місця, де було вигідніще застави (от 10–15 чол.) завданням яких було: 1) Обстрілювати з скал ешалони. 2) Затримувати і обеззброювати поодиноких озброєних і при бажанню притягати до себе, а ні то відпускати. Зазначити, що ми не розстрілюєм (чим вводили в розположення). 3) Нападать і отбивати забираючи обози.

Виступи на всьому протязі від Туапсе до Адлера зелених, заставило денікінців розтягнути свої частини по всьому побережжю. Так після ніякого ми далеко збільшились і кількостю и зброєю, а денікінці майже на кожній станції раставили

своє військо. Все-ж таки недостача зброї (у нас майже не було, а ні жадного кулемета і гармати) недавала нам змоги вступати з Денікінськими частинами в бій і крім того свої обози вони сопровождали військовими частинами. Завдяки тому, що повстанці чорноморці були дуже добре знайомі з місцевостю і могли швидко переходити з гору на гору (кінноти не було - виключно піхота), Денікінці в гори зовсім не заходили, а розтошувалися тільки по побережжу і лише великими частинами заходили в села - з відки звичайно зелені зараз все виходили в ліс і звідти обстрілювали.

Майкоп 2 полки

Туапсе 1 полк
Ст. бат.
Ст. бат.
Ст. бат.
Сочі 1 полк
Ст. бат.
Ст. бат.
Ст. бат.
Адлер 1 полк

Денікінці

3 відділа
I отряд повст.

3 відділа
Пошир. повст.

Чорне море

Маленьки відділи не мали змоги вже щоб, що небуло робити, а тому було наказано отрядову (вооружено) демонструючи в одному місці, нападать 2 відділами одразу в другому місці, і зараз-же забравши зброю, одяг і їжу, покидати зайнятії місця і ховатися, не дожидаючися підходу других Денікинських частин.

Таки тактики, переваживши з нашого боку кількістю людей, напасами, в цілкії деморалізовало ворога, робила його панічним, зменшувала його кількість і навпаки збільшувало нас яко зброєю так і кількістю.

III відділ.

Незагодою попали положення стали партизани. З гір всі денікінці примушені були вийти і тримались, розташувавшись по всьому побережжу, невеликими частинами.. Частини денних дійшли до складу: кожний відділ мав приблизно 300 чол. – в шести відділах = 1800 чол. і головний отряд 700 ч. всього 2500 ч.. з рушницями і кулеметами. Гармат не було покищо зовсім. Та і взагалі завдяки крутизнам місцевості і лісу, ні гармати ні кіннота не є дуже потрібни. Головна сила

в горах – це легка, без жадного обозу, кулемети на вʼюках – кіннота.

Завданням загальним зелених було: разʼєднати частини ворога, і маючи у себе в горах постійний звязок і можливість перекидувати свої сили, по частинам знищувати. Для виконання цього було наказано першому отряду: 1) взорвати тунель між Туапсе і Майкопом, не дати ворогу можливість підтягнути потягами свої частини. 2) одним відділом демонструвать на Туапсе, а з 2 відділами занять Лазаревка, щоб одрізать ворога від Сочі і Туапсе.

Другому отряду наступати разом з головним отрядом і одним відділом атакувать ворога між Сочі і Адлером.

Головний отряд також наступав разом з II отрядом, який виконував обходні маршруты, нищучи по частинам разʼєднаного ворога.

Ворог ~~так~~ разʼєднаний в трох місцях, не маючи звʼязку, не маючи підвозу продуктів, маючи проти себе скрізь ворога і не знаючи де головний удар – мусив відходити до своєї загальної бази Новоросійська. Відход ворога був тяжкий, через те, що він мусив відходити (завдяки місцевості) вузкою смугою, що давало можливість зеленим, з маленькими силами, розʼєднувать ворога і маючи перед собою вже невеличку, одрізану частину, знищувати її. Головна перемога в горах – це знайомство з місцевості. [illegible] [illegible] [illegible] отряд [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Сотник [illegible]

(сх. 5.)

шосе Новоросійськ
тунель
Майкоп
Туапсе
I відд.
I отряда
Лазаревка
Сочі
2 в.
Адлер
I відділ II отряда
2 відділ II отряда
II отряд
головн. отряд
2 отрі і головн.
Чорное море

Запитання до утікачів, які прибувають з України до [illegible]

1) Як Ваше прізвище, ім'я та по батькові.

2) Національність, в якій Ви родом

3) З відкіля Ви прибули

4) Де мали на Україні перебування, які саме.

5) Через які місця Ви переходили [illegible]

6) Як до Вас відносились різні обивателі: селяни, міщани, та [illegible]

7) Який настрій у більшості громадян з якими Ви мали стосунки.

8) Чи вели Ви з ким розмови про Головного Отамана і Уряд У.Н.Р.

9) В яких місцях вели розмови і як нас відповідали Вам

10) Чи вели розмови про Армію У.Н.Р. - як про неї говорять.

11) Як громадянство відноситься до совітської влади

12) Як ідуть торги на базарах

13) Які гроші принимають краще [illegible]

14) Які гроші принимають краще селяни

15) Які продукти продаються на базарах.

16) Які ціни на продукти

17) Чи [illegible] большевицькі [illegible]

18) Як до большевиків відноситься селянство

19) Чи були не непорозуміння серед з большевиками
Як були то чим вони кінчались.

20) Як в селах працюють Колгоспи

21) Як до Колгоспів відносяться селяни.

22) Які селяни попадають в Колгоспи.

23) Як поставлена у большевиків просвіта дорослих

24) Чи проводиться навчання в школах.

25) Як відносяться большевики до учителів, духовенства

26) Чи працює пошта, та телеграф.

27) Як функціонують большевицькі урядові установи

28) Як оплачується праця в установах.

29) Чи працюють цукроварні і другі заводи.

30) Хочемо знати про комуністичні організації
на цукроварнях

31) Як є що які і де?

32) Чи служили Ви у Советській владі, як служили
то в які інституції і які саме займали посади
одержували платню.

33) Як організована большевицька влада в повітах.

34) Чи багацько міліції в повітових містах.

35) З якого елементу набрана міліція

Запитання прибувшим до Уряду У.Н.Р. представникам від повстанчеських відділів.

1) Як ваше призвіще, ім'я та по батькові.

2) Звідкіль родом Ви, якої губернії, повіту, волости та села.

3) Якої Ви національности?

4) Яку Ви маєте освіту?

5) Де на Україні маєте нерухомість і яку саме

6) Звідкіль Ви прибули, через які села і містечка переходили, де ночували 1–2 ноч. і т. д.

7) Які у Вас є документи від повстанчеського відділу

8) Хто начальник відділу, хто його заступник, чи н-к штабу. /псевдонім і настоящє/.

9) Звідкіль родом начальник відділу, його заступник, чи начальник штабу.

10) Які є в відділі видатних старшин?

11) Хто ці старшини і звідкіль вони?

12) Кількість людей в відділі; якого елементу приблизно кількість і з якої саме місцевости.

13) Як озброєні, одягнені, – кількість гармат, кулеметів, кінноти і обозів.

14) Де брали зброю, коли і де поповнювались патронами

15) Як ставляться до Євреїв і до і[нших?] націй кляси повстанці.

16) Як відносяться до грабіжництва старшини?

17) Як відносяться до грабіжників козаки.

18) Чи є суди в відділах, коли є то організація суду і хто голова суду.

19/ Які постанови виносив суд і по яких ділам

20/ Коли займається село чи місто, які урядові інституції заводяться і які міри вживались до припинення грабунків та погромів.

21/ Як відносяться в займаних пунктах, селяни, міщани та горожани.

22/ Які бували непорозуміння по між козаками і обивателями і чим кінчились непорозуміння

23/ Як відносяться повстанці до полонених большевиків-рядових, командирів і комісарів.

24/ Чи це було случай коли б большевицькі представники влади вели з повстанцями переговори і чим вони кінчились.

25/ Які видаються відділом відозви і розпорядження.

26/ Як на розпорядження реагують обивателі

27/ Чи приймають участь обивателі в організації влади.

28/ Чи відбувались які з'їзди і наради в яких би брали участь селяне.

29/ Коли відбувались — то що було вирішено на з'їздах і нарадах.

30/ Як карцюються відділи

31/ Чи звертались за харчами до селян і що з сього вийшло

32/ Як відносяться старшина до Головного Отамана Петлюри

33/ Як відносяться старшини до Уряду У.Н.Р.

34/ Як відносяться козаки до Головного От. Петлюри.

35/ Що говорять козаки і старшини про реформу армія У.Н.Р.

Як псувати ворогові звязки і шкодити комунікації

Порча телефонів: Рвати дроти, забирати апарати, підрізувати стовпи, терорізувати служачих телефонної сіти

Порча телеграфів Рвати дроти, забирати апарати, а де се неможливо - приводити в негодність, - підрізувати стовпи.
Суворий терор по відношеню до служачих телеграфу.
Заклик до служачих про страйк. При допомозі розвідки і шпіонажу, ловити людей які послані для звязку, - для сього мати засади на відповідних шляхах.

Порча залізниць коли маються підривні матеріали

Як псувати ворожі зв'язки і нищити комунікації

Псуття телефонів: Рвати дроти, забивати апарати, підрізувати стовпи, перерізувати [illegible] теле-фонні сіти

Псуття телеграфів Рвати дроти, забивати апарати, а як є можливо — підривати в [illegible] — підрізувати стовпи.

Суворий терор по відношенню до сільських телеграфів.

Захист до сільських [illegible]. Від допомоги розвідки і шпіонажу, ловити людей при посланні до зв'язку — але всього ставити засади на відповідних пунктах.

Псуття залізниць, колії, магазинів, підвозу матеріялів

36/ Яких генералів армії У.Н.Р. повстанці знають більше і що про них говорять - приблизно.

37/ Яка кількість козаків повстанців служила в армії У.Н.Р.

38/ Яка — служила у большевиків.

39/ Чи є в відділі Денікінські елементи: козаки
козаки та старшини.

40/ Чи помітно як ставляться до Головного Отамана і Уряду бувші в других арміях повстанці.

41/ Коли видно то з чого се видно.

42/ Загальний настрій повстанців і їх боєздатність.

43/ Що потрібно повстанцям зі зброї

44/ Які працівники потрібні в відділах.

45/ Відомості про ворога в повстанському районі, і які частини розташовані

46/ Приблизна кількість

47/ Як ворожі відділи відносяться до повстанських козаків та старшини.

48/ Боєздатність ворожих відділів.

49/ Які большевицькі [illegible] в повстанських районі працюють

50/ Де ви перейшли через кордон, як до Вас відносилась закордонна влада - куда Вас направили.

51/ Звідкіля Ви прибули сюда.

52/ Відомості які Ви рахуєте потрібним додати.

36) Може в якому місці знаєте й на міліцію, як знаєте, що де і хто він.

37) Чи є міліція при волостях, як є то хто начальник чи з місцевих чи присланих, яка кількість міліціонерів і з якого елементу набравться

38) Чи є міліція в селах, як є, то в якій кількості і з якого елементу набирається

39) Як відноситься міліція до селян

40) Як відносяться селяне до міліції

41) Які і де читали відозви до бандитів

42) Хто підписує відозви

43) Чи зустрічали Ви військові частини по дорозі, де і які

44) Як зустрічали, то який мав вигляд кінноти і піхота

45) Як виглядають коні

46) Чи не бачили Ви як проводили большевицькі частини навчання

47) Де Ви перейшли через кордон і як до Вас відносилась влада за кордоном і куда Вас направили

48) Яким Ви чином і з якого місця прибули сюда.

49) Може що хочете додати до сих питань.

План
боротьби з большовиками на Україні.

I відділ.

Така довга боротьба на Україні з большовиками, яка давала нам не раз великі успіхи, закінчилась в кінці катастрофічним відворотом нашої армії в Польщу.

Безумовно що такі наслідки можно було раніш придбачити завдяки перемирю з большовиками, котре дало не тільки змогу зібрати лишки розбитої нами армії /в 1920 р./ і з допомогою армії перекинутої з фронта Генерала Врангеля, знов поправити своє тяжке становище на Україні.

Таке є становище на Україні не раз було у большовиків

але самі благоприємствуючі обставини /: війна з України з армією Генерала Денікіна і тиф в нашій армії/ помогли їм.

До того часу, поки боротьба з большевиками на Україні проводилась тільки нами, не дивлячись на відсутність у нас амуніції, набоїв і зброї в достаточній кількості, наша маленька армія все-таки могла ліквідувати большевиків, завдяки широкому антибольшевицькому повстанню на Україні під проводом славетних повстанців Зеленого, Ангела, Григорьєва, Карого, Тютюника і ин.

Тяжко описати зараз ту стихійну боротьбу наших повстанців за свою Батьківщину, противостояти якій не могла ніяка большевицька сила і тільки з їх допомогою ми могли досі звільнити від комуни свою Державу.

Великі відділи свої армії кидали завше большевики для ліквідування повстання, но всюду всяка

їх боротьба була безуспішна. Отряди Зеленого, Ангела, Григорьєва, Карого, Шепеля, Куравського, Волинця, Соколова, Павловського, Заболотного, Сороки, Саструка, Гуменного і інш. завжди знищали большевиків, бо нарід, підтримуючі повстанців, цілком вірив їм і певен був в тому, що ті ведуть їх тілько за визволення України від комуністичної окупації. Досить було одного заклику цих проводарів, як весь нарід героічно повставав, брався за зброю і зовсім знищав все большевицьке і в той час ні большевицька армія, ні їх пропаганда зробити нічого не могли. І в дійсності яка-би за великих, дисциплінована і сильна армія не була-б а ні коли у неї запілля не організовано-забезпечене, триматись на фронті вона не може, бо тил, в руках і якої уявляє адміністрація, во всіх

відношеннях є підтримкою армії. Без нього ніяка армія на позиції існування не може і тоді, коли вона буде навіть мати успіхи деякий час. Так само було до 1920 року у большевиків і через те утриматись на Україні вони не могли, не дивлячись на те, що у них була сильніша армія, - завше більш-менш озброєна. Величезні повстання на Україні тільки нищили їх і, хоч большевики завше кидали проти них майже половину армії, - повстання з кожним разом тільки ширились, завдяки їх звичайно репресіям в тих місцевостях.

Відверто кажучі, наша армія не була ще на стільки сильна і озброєна щоби вона сама могла провадити боротьбу з большевиками, но при допомозі широкого повстання + і матеріяльного підтримку вона може ліквідувати на Україні большевиків.

Не стану шукати прикладів, а вкажу на ту величезну користь для всього фронту, яку зробив наш Шановний Головнокомандуючий Генерал Омелянович-Павленко, в часи свого повстання. Не тільки нам, а всьому світу відомо, що з підходом армії Генерала з запілля до большевицького фронту - большевики зарезом звільнили майже все правобережжя України.

І не раз, хоч в меньшій мірі, такі повстання заставляли большевиків панічно відступати з України, залишаючи багато амуніції і инш. добра, котре майже і було в той час джерелом для постачання нашої армії, но ріжні обставини, благоприємствуючі большевикам все-таки мішали нам закінчити війну з большевиками. Війна з армією Генерала Деникина, стуманенній нашої

в армії

частіш відсутність набоїв і одягу в кінцу не тільки зліквідували нашу армію, но і знищили нашу підтримку - головних повстанців Зеленного, Ангела і Григорьєва.

Кому відома наша історія, той скаже, що Український нарід завше терпів тяжкі муки і насильства від чужеземців, не дивлячись хоч-би на своє героїчне відвойовання собі свободи, котрою довго він не користався. Так сталось в 1919 році, коли ми, получрозбивши большевиків, принуджені були вступити в війну з армією Генерала Денікіна, яка власне і розбила нас і де яких повстанців) –

З прибуттям на Україну польської армії, ставившейся погано до населення, наші обитавіти це погрішили, позаяк така обезброїла останніх

Умовні знаки:

частини піхоти
Штаб кур.
Штаб бриг.
Штаб дівізії
Штаб армії
жандарм. тил. ком.
кіннота
ударні групи

Фронт до відвороту

в тилу

жандармерія і тилові команди

Фронт після реорганізації армії

(1) ударні групи формуються 2, ударні групи фастуговані для прориву большов. фронту

1

2

2

2

Прорив большовицького фронту

і обхват.

Треба думати, що усім заєма буде, як тільки кожна ударна група буде мати не меньшу 2000 вадиків. –

Крім того, підбадьорювана позаду ідучей кінноти кожна група буде почувати перевагу своїх сили і йти на подвиг з великою охотою. –

з таким рахунком щоби част [illegible]

Порушник [illegible] кінної

дивізії Раєвки

таким робом: попереду йдуть ударні групи колонами. Позаду їх кінно[та], [illegible] навіть не вищої кількості, по почин 150-200-кін

Ударні групи, создаваючи перевагу своїх сил і підбадьорювані ідучої позаду них кінноти, ударні групи вмісто [illegible] к [illegible] для прорива фронту [illegible] насельників. Прорвав фр[онт] ударні групи [illegible] вперед [illegible] [illegible] кінноти [illegible] розсипавшись лаву [illegible] масами [illegible] і [illegible] з другими ударними гр[упами] і [illegible] прорвавшимися з другого [illegible] [illegible] і [illegible]

межи нас є Самозванців-старшин і не старшин /перші називають себе більшостю полковниками, а другі сотниками/. І от такі то більше всього псують справу. Не вміючі тримати себе перед козаками і старшинами /грають в карти з козаками, бешкетять ~~пиячать~~ зводять ~~і т.п.~~/ і цим самий підривають наш авторитет. Небез цього ~~власне~~ не можна утворити дисциплінованної армії. Так же ~~усунути~~ ~~таких~~ зверну[т]и і на це уваги в армії ~~зробивши їх тільки козаками~~ — [illegible] ~~[illegible]~~

Щож торкається ~~давних~~ груп — то тут в першу чергу положення Старшини і козаків мусить бути далеко краще, ніж в других частинах — більше платня, кращий одяг (у Гажанів окремий від [illegible]), нагороди старшинам і козакам і взагалі треба так, щоби сильного само притягати патріотичне почуття і само закликати до праці. Тут, крім призначених, повинні прийматись і добровольці — Старшини і козаки. Старшини тут повинні бути підібрані настільки опитні, щоби ~~вони~~ мали утворити, ~~[illegible]~~ не тільки смілу частину ~~цих~~ дисципліновану але і любов до себе, ~~що~~ і ~~[illegible]~~ патріотизм у ~~козаків~~. ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~мусять вони в собі [illegible]~~ ~~[illegible]~~ Як тілько наша армія, звільни...

Кожна ураїна група повинна бути свідома [illegible] (з відділу, [illegible]) повних з ентузіазмом, сильних в собі [illegible] до [illegible]

ти цілому терену України, ста-
не на які небудь похці опор-
[то] ~~ударні~~ групи, цілком підго-
товлені до бою кидаються в
різних місцевостях фрон-
ту, важних в стратегіч-
ному відношенню і роблять
прориви большевицького фрон-
ту. Потім, обовязково з допо-
могою атраків кінноти, [і оспраної піхоти] ро-
блять обхват большевицьких
частин, примушуючи їх зда-
тись в полон. Армія, ~~зга~~ [вже] і з
[де тільки вже зробили прориві обхват]
~~ударними групами, ліквідуючи~~
[переводить цю тисячу чільних [illegible] в наступ]
~~ви~~ большевицькі частини
[допомагають групам] [потім]
~~частини прориву~~ очищає
[з ударними групами]
від [illegible] ~~прорвали~~ займа-
ти терен України, [з заставами до обхвату або наступу] даючи мо-
жливість [груп] нашій кінноті [разом] ~~прорвали~~
[своїх] [усіх] на війна в [illegible] ~~обхват фронту~~. Таким
[дальше виконати]
чином, я певен, що ми зможемо
скоро звільнити правобережжя
України і готовитись до сві-
дучої компанії, [котра] ~~яка~~ з допо-
могою [вже] повстання [а потім і з ударними групами] ~~широкого~~ ~~при-~~
[всеможного] ~~пат це інше~~ [наше] військо піде далеко
[краще]. —
/Додаток план фронту
з ударними групами/. —

повстанців Карого, Курявського, Шепеля, Голуба, Струка, Гулепаго і инши., відділи котрих частиною примушені були прилучитись до регулярної армії, а де які розбігались по селах. Після таких катастроф, згубивши лучших синів України, ми згубили всяку підтримку не тільки уцілівших повстанців, но і населення Поділля і Волині, яке під вплив[ом] большевицької пропаганди, перестало вірити нам. Через це війна з большовиками, при участі поляків, стала затяжка, бо остання лише послужило большовикам матеріалом для пропаганди проти нас.

Поляки знищили антибольшовицьке повстання, не дивлячись на те, що воно тільки і було допомогою їм майже без бою зайняти правобережну Україну.

В кінці тих регулярних антибольшовицьких повстань на Україні не стало і тілько

зараз большевики, з"організовавши запілля, загрози [illegible] ніякої не почувають, бо як де-небуть і виникають повстання під впливом їх репресій, або реквизицій, то такі зараз-же ліквідуються.

Розбивші спочатку армію Генерала Врангеля, загрожувавша їм з півдня, потім нас, большовики лише зараз мають змогу запанувати на всій Україні.

В сучасний час вони провадят мирні переговори з поляками. Само собою зрозуміло що ці переговори тільки служать їм ширмою в підготовленю дальніщих планів щодо переведення комуни на Заході, і я певен, що зараз у большовиків куюваться збільшення армії самим скорим темпом. Закінчивші війну на Півдні

залишиту кінноту Врангеля вони безумовно скористають для своі армії і цим більш всього збільшать свою кінноту. Взагалі до весни у большевиків армія буде доведена до: максима і стане настільки сильна, що не тільки наша, вкупі з Польскою і Румунською арміями не зможуть на разі стати їм перешкодою в досягненю своєї мети.

Ні для кого однако не може бути таємницею, що наша регулярна армія настільки мала, що про виступ тільки її проти більшовиків і балачок не може бути.

Надіятись-же на поляків, або Румун потрібно нам лише як на тимчасову допомогу, бо саме життя показало, що довге перебування союзників /особливо поляків/ на терені України тільки псує наші справи. Крім того, попередня війна

з большовиками при допомозі поляків були достаточним досвідом нам, що в поляках ми мали союзників далеко не здібних до війни з большовиками, одні лише „Галерчики" виявили себе, як частину армію в бойовому відношеню, але не стілько поляків є, подібних Галерчикам, котрі могли-би протиставити її силі, яку на весну покажуть нам большовики. При попередній відвороті поляків і нашому в Польщу у большовиків було тоді, крім Врангелевського, Морозівського - в Сибірі - і польсько-Українського і другі фронти і що большовицького наступу стримати поляки не могли. А тепер, коли у большовиків буде лише один фронт, боротьба з ними буде надзвичайно затяжка.

Розберемо політичне цю точку

і виявимо докладніше на чиїм боці більше
шансів на успіх: розбивши армію
Генерала Врангеля, большевики за-
хопили величезні трофеї амуніції,
зброї і одягу. Потім розбили нас,
отряди Перемикіна і Балаховича а
в кінці Морозова - в Сибірі. Значить
успіхи у большевиків на всіх
фронтах. Звичайно такі побіди
сильно воодушевляють армію і ще
більшу роблять її героїчною. Як боль-
шевики, закінчивши ліквідування
зазначених армій, наступ далі
не провадили, не дивлячись на такі гар-
ні умних обставини. От питання, яке
цікаво розгадати?
По розбиттю армії Генерала
Врангеля, большевики захопили
великі трофеї в змислі одягу,
які дали їм змогу одягнути більшу
меншу армію, забезпечити її від
зими, і приготовитися для нової
компанії проти Заходу; З про-
довженням-же компанії їм не так
з самою зимою, прийшлось би тоді боро-
тися, як з тими природними

перешкодами — в сучасний час, які
зустрічались-би в Карпатах,
крім того, з поширенням фронту
ім потрібні були-би резерви не
тілько для поповнення армії, но
і забезпечення лівого крила
армії в нападу Румунії. Ма-
ло цього, армія робила-би
переходи через малолюдні мі-
сцевости і далекі від центра,
що також перешкоджало-би
ім не тілько в аккуратному по-
стачанню армії хлібом, але і аму-
ніцією. От що власне і застав-
ляє большевиків зачекувати
весни, а инакше, вони потер-
піли-би страшну ката-
строфу, і тілько через це вони
примушені продовжувати мирні
переговори з поляками, скриваючи
свої дальніші наміри. А до весни
нами все буде закінчено: транспор-
ти харчів і амуніції, а також
резерви будуть заготовлені, і час
завдяки перемирю буде виграний.

У нас-же зовсім інакша картина.
Після розбиття нас, ми опинилися
інтернованими в Польщі. Перебува-
ючи за дротом, замучені своєю
бідою, без надії на щось краще
ми упали духом, голодні і не-
одягнені. Звідсу такі обставини.

Не можно сказати щось
кращого про поляків. По ви-
мозі большевиків, поляки свою
армію демобілізували і цим
самим зробили тільки краще
большевикам, позаяк розпущена
армія дома потеряє свою бое-
здатність і під впливом про-
паганди, яку провадять тут
большовики, напевно обольшовиться.

Залишені тут всякі
і свого пере-
ініціативи в сучасний час
на в свою чергу
ми не можемо приступити
до формування армії, негайно
новині. Тому муси-
часу ми не
мо зараз вжити всі засоби, аби все-
таки запобігти успіхи большевиків

На мій погляд вихід один: раз-лагаючі засоби в большевицькі армії, а саме: 1, саме найширше повстаня на Україні і 2, кинуття своїх агентів в большевицьку армію.

1, Я вже казав про ту величезну користь антибольшевицького повстаня, яке раніш проводилось на Україні. Зараз хоч такі вибухають на нашій Батьківщині, (але завдяки) їх малочисленности і неорганізованности, ніякого впливу на большевицьку армію вони не мають. Тому як найскорше необхідно сформувати до 30 маленьких відділів під головами старих повстанців/ кожному відділі не більш 4 чоловік/ і відправити їх для праці в глиб України, з таким рахунком, щоби кожному було доручено не меньше 2-3 повітів. Проводити же повстаня не далеко від фронта в сучасний момент

не можливо, через те, що такі
зараз-же будуть ліквідовані больше-
вицькою армією і населенню
більшу меньшу відомо це про наше
існування, не дивлячись на те,
що большевики роблять заходи,
що до заселення селянства
про наше цілковите зліквi-
дования. В глибі-же Україн-
населенню про нас нічого не
відомо і можливо, що воно ві-
ре большевикам, крім того там
відсутствує армія. Я певен, що
населення там, змучене від боль-
шевицького насильства, готове до
захисту своїх прав, но за відсут-
ности проводарів і підтержки
з боку армії, воно не може. Відва-
житись на такі відміни, а
через це ми повинні поспішити
на допомогу населенню. Це наша
ідея, наш обовязок! Завдання від-
ділів: перебравшись до призначен-
них місцевостей кожний відділ
спочатку повинен увійти в
тісний звязок з сельською
інтелигенцією

і розпочати через що саму найширшу пропаганду. Тільки через інтелігенцію відділи можуть поінформувати населення про наше існування, наше завдання і наше положення, а саму приступити до самого енергійного формування повстанчеських /відділів/ отрядів.

Я гадаю, що в глибині країни відділи будуть мати великі успіхи, особливо з боку інтелігенції, котра, змучена від большевицького ярма, прийме в справі пропаганди і самого повстання саму найактивну участь. Крім того в тилу армії, де большевики почувають себе більш менш спокійно, повстання, безумовно будуть удачні, головне тоді, коли армія большевиків буде занята наступом на Захід.

Для успішного повстання між отрядами обов'язково повинні бути звязки. Кожний отряд мусить мати своїх службовців

в різних большевицьких інституціях і організаціях, а саме головне на почті і залізниці.

Як тілько почнеться большевиками наступ проти Польщі, че Румунії /. коли весь погляд большевиків буде звернутий тілько на фронт/. всі повстанчеські отряди, попередивши один другого, приступають зарезця до повстаня і цілковитого / [illegible] / нищеня на місцях всього большевицького. Останавлювати свою працю на одному повіті-отрядам заборонятся. Знищивши большовиків в одному повіті, отряди спішать в другі повіти, підчас їзди по дорозі проводити агітацію і доповнення отряду новими силами.

Відправляючись в другі отр. повіти, повстанческі отряди на своєму місці залишають, так звані під" отряди. З технічного, або фізичного боку не зручно, що останні, поповнивши свої сили новими повстанцями, продовжують вже почате повстаня і всяку большовицьку адміністрацію, прибуваючу в ці повіти, нищат. до конця.—

Отряди-же шкрд повстання,
всі загазом відправляються в
бік большевицького фронту.

Була-би досить добре ви-
конана мета повстання, як-би
хоробні отряди, з'єднавшись,
повели загальн наступ з
запілля на большевицьку
армію.

Таким робом- у нас було
би постійне повстання на
місцях і окрема повстан-
ческа армія в запіллю ворога.
І це, утворивши велику
загрозу в тилу большеви-
ків, змусило-би їх або
припинити наступ, або
відмовитись від інших успі-
хів, які би большевики
мали.

2- Не стану далі розпов-
сюджуватись, я скажу
що для досягнення своєї ме-
ти- одного повстання зама-
ло. Спочатку большевицько-
го наступу, я казав, що
у большевиків можуть бути

великі успіхи, куркулі які
ми зможемо лише приєднатися
му широкому антибольшевиць-
кому повстанню на Україні, для
припинення котрого больше-
вики прийдеться зняти з
фронту частину армії, і цей
власне момент нам обов'язково
потрібно скористати, розпов-
сюдженням паніки поміж
армії большевиків. - Но для досяг-
нення цієї цілі нам необхідно
кинути в большевицьку армію
хоч малу кількість здат-
них для цього своїх аген-
тів - старшин. Мета їх
слідуюча: обов'язково на кож-
ному кроці підривати авто-
рітет большевиків самими
насильственними засобами.
Мати обов'язково при собі пев-
них осіб і через них тримати
тісний звязок зі своєю ар-
мією. Коли при великому по-
ставно большевики знищуть
деякі частини з фронту для
зліквідовання повстання, або в за-
галі будуть які небудь чутки
про повстання

наші агенти розвідують полож большевиків політику, обов'язково повідомляти наше командування.
Кожному агенту мусить бути відомо про розположення і пересування большовицьких частин і в яких місцевостях можно зробити легко прорив фронту. Про це і кожні взагалі зміни наші повинні агенти непремінно доводити до відома наше командування.
Для досягнення мети кожному агенту рекомендується стати комуністом.
Так закінчую про антибольшовицьку боротьбу в загалі ворога і я рахую потрібним висвітлити свій погляд про то положення в якому обов'язково мусить бути наша армія для боротьби з большевиками.
7/v

Нині кількістю наша армія доходить
до [illegible] старшини і козаків, но в бою
перебуває меньше ніж 6000 чоловік. Вся
остання кількість перебуває на
службі в запілю армії постачан-
нях, різних Штабах, жандарме-
ріях, тилових командах і Міні-
стерстві війни.

Само собою зрозуміло, що у пере-
буваючих на фронті були і будуть
незадоволення з за того, що на позиції
перебувають все одні-і тіж Старши-
ни і козаки, багато раз вже ранен-
них і нездорових. Більшістю здо-
рових замішаєтся в різних Шта-
бах і постачаннях, в котрих, за-
вдяки великій кількості, вони мають
змогу ухилятись від позиції

Власне від цього наш фронт
дуже рідкий і завше в наслідка
відсутність резервів, без яких
не можлива.
боротьба з ворогом

І до того часу, поки будуть
штаби, а не фронт, до того часу
не зможемо розбити большевиків.

Час звернути на це серьозну
увагу, бо та не велика кіль-
кість.

яка завжди перебуває на фронті,
із за тих незадоволень, вже частиною здеморалізована, і це
раз такий-же неуспіх на
фронті може зліквідувати.

Я через те я бажаю висловити
свій погляд в який-би найкращий
спосіб поставити нашу армію
для боротьби з большовиками.

Кожна армія поділяється
на кадри і резерви /запас армії/.

Наша-же армія настільки
мала, що мусить стати лише
кадром для майбутньої армії.

В такому разі хто буде провадити боротьбу з большовиками,
раз армія стане кадровою.

І це питання потребує великого перегляду, тому що
армія при нормальній організації
займатися в сучасний час
не може.

До цього часу у нас для
ріжних потреб армії існували майже на кожному кроці

різні Штаби, постачання, тилові команди і жандармерії, а також контр-розвідки.

Словом всюди тілько Штаби, яких для повного комплекту лише в сотнях нема.

Що торкається самих тилових інституцій /тилові команди, жандармерії і контр-розвідки/, то такі як мені відомо виникли виключно для забезпечення запілля армії, але наколиб наша армія вела війну за другу Державність, або була настілько велика, що могла-б не скупитись в сподах, то тоді всі зазначені інституції потрібні були-би в запілю армії.

Ми-же зараз ведемо війну за визволення своєї рідної Батьківщини від большевицької окупації, значит заломатори відділи в запілю на своїй країні не зустрічалось і зараз не зустрічается ніякої потреби

[illegible]

через що всі жандармерії, та інші тилові інституції на молодшику необхідно скасувати, а старшин і козаків відправити на поповнення армії, тим більш, що зазначені хоч-би жандармерії по своїм особливо політичним заданням не відповідали їх призначаню;
Всі-же обовязки їх покласти на міліцію, яка мусить бути утворена не з осіб ухиляющихся від військової служби, а певних і багато років прослуживших на цім поприщі на користь ладу і спокою. —
Тепер що до Штабів і Міністерства війни! Нігде не знайдемо стільки лишнього люду, як в Штабах і Міністерстві війни. Ів. дійсності, даремне і безкорисне перебування в Штабах і Міністерстві старшин і козаків лише зменьшує силу на фронті, по пів причині, що за відсутностью того люду, який по моїй думці,

50

даремно перебуває в Штабі і Міні-
стерстві, стає рідкіщий фронт,
без всяких абсолютно резервів.

До цього часу ми завдавались
питанням щодо сформування
на Україні великої армії про-
ти большевиків і це власне пи-
тання закликало ту організа-
цію Штабів, котрих так
багато є в нашій армії, але
такими засобами формування
така армія збудована не
буде, тому що не хватить для
кадра Старшини. Надіятись-же
на мобілізованих Старшин
не слід-би по багатьом причи-
нам. З козаків-же цих, які
є зараз в армії, утворити
кадр для майбутньої армії не
можливо не тільки через те,
що вони з повстанців, біль-
шістю малознаючі військо-
ву службу і не піддаючіся
настрої дисципліні, але і по тій

причини, що вони не будуть прихильним козаками /для запасового бувшого старого Російського козака/ в майбутній армії і цим тільки будуть псувати армію, яку утримати буде можно тільки гострою дисціпліною.—

Тому необхідно зараз сформувати армію проти большевиків з цієї кількости, яка у нас тепер, відокремивши лише частину Старшини і масу частин гарних підстаршин для кадра майбутньої армії.—

Всі Штаби скасувати, сформувавши нові по дійсній потребі їх, а Старшин і всіх козаків, частиною прилучити до цієї армії, а останню частину вкупі з вищезазначенними старшинами відправити до Штабу дієвої армії.

Тут під керуванням самого Головно-Командуючого повинні бути завчасно зорганізовані кадри для нової армії. Було-би-дуже бажано, як би були відкриті для старшини підготовчі курси.—

Мета курсів мусить бути не тільки в тому щоби пригадати старшині старі його знання, но і привчити його взагалі ~~вх~~ тримати себе в Республиканські армії, аби заслужити у козака любов і повагу.

Відносно Міністерства війни треба доложити, що тут є багато старшин зовсім не потрібних для Міністерства і не маючих нічого спільного з Генеральним Штабом /із них багато займають всякі безкористні посади, хоч-би адютанти при особах займаючих вилкі цівільні посади/.

При Міністерстві війни мусять бути залишені лише старшини Генерального штабу і старшини, фаховці по відділам.

Останні старшини повинні бути також відправлені для формування кадра в Штаб дієвої армії.

От по яким причинам необхідно обвязково утворити цілковиту реорганизацію армії.

Реорганізацію армії потрібно зробити не тільки по причині неправдивого взагалі формування ~~армії~~, але і невідповідальности де яких командирів частини.

Скажу пр. о першому: в нашій

кінноти, яка при сучасній боротьбі несе не малу ролю, ледве чи найдеться /виключно окремої кінної дівізії/, де є багато дійсних кінотчиків /3% дійсних кінотчиків. Там служать не тільки не бувші зовсім в кінноті, а навіть не служивші зовсім на військові служби. Почасти вони туда прошли з повстанців, тоді як в піхоті – в штабах і по становищах є багато бувших Российських кінотчиків.

Більшостю командири кінних частин не кінотчики, і такі з них можуть бути кадри для Российських кінотчиків.–

Для зручнійшого керування фронту, армія повинна бути поділена на два-три корпуса. Корпуса на бригади, а бригади на курінні. Притримуясь вострого комплектування армії, потрібно в першу черту закінчити формування бойових частин, з таким вахунком, щоби ні одна військова одиниця по за межі фронтової лінії не була лишнею.

Формуя штаби, на посади Начальників Штабу і відділів призначати " – " – старшин по назначенню

Генерального Штабу: штаби зали-шити тільки при корпусі з са-мими необхідними відділами, а саме:

Командір корпуса.

Помічник.

Начальник штабу.—

Начальник операт. відділу

" інспект.-мушт."

" контр-розвід. "

Комендант Штабу:—

Примітка: на посаду н-ків контр-розвід. відділів повинні призначатись тільки фахівці, яким працю свою оставлювати на одному ка-бінеті заборонаєтся. На посаду Комендантів Штабу необхідно призначати людей надзвичай-но енергічних і зі справою адмі-ністрації знайомих. На Комен-дантів Штабу, крім постачання, треба покласти обовязок по распреділеню запасів по частинам і стеженю за ладом і спокоєм в районі корпуса до сформовання адміністратив. влади. Враспоряджено Комен-дантів мусить бути не менше сотні жандармерії і до десяти

козаків для обслугування приносталчання.

Теперішний Штаб бригади мусить бути цілком скасований, позаяк він зовсім не потрібний. Всякі оперативні, то цілі відділи тут не потрібні, тому що всякі оперативні завдання мусять мати початок в Штабі корпуса. Канцелярську працю бригади покласти на Ад'ютанта і діловодів: Штат бригади:

Командір бригади,

Помічник

Ад'ютант, помічник

Діловод по мунтровій частині

Начальник постачання.

Скарбник

Діловод.

В розпорядженю постачання, крім писарів, повинно бути скілько чоловік для обслугування при передачі продуктів по куріням.

Щож торкається куріня, то тут Штаб і подавно не оправдує свого призначіння.

Всякі канцелярські справи

повинні вестися в канцілярії бригади. Штат куріня:

Командір куріня

Ад"ютант

2 писарі

Штат сотні:

Командір сотні

4 молодших старшини.

Відносно Штаба армії, треба доложить, що і тут мусять бути зміни. Крім відділів Штаба корпуса, тут потрібні ще мобілизаційний і культурно-просвітний відділи, но в ширшому маштабі.

Утворювати мобілизаційні відділи, хоч-би при корпусах, або бригадах, зовсім не зустрічається потреби, позаяк для утворення хоч-би мобілизації від корпуса, або бригади, непотрібно формувати цілі відділи, а тим більш, що такі ~~цілком~~ вони не відповідали своєму призначінню з-а відсутностью фахівців. Білиностью Начальники мобілизац. відділів

при дівізіях були не тілько не знаючі мобілізаційної справи, а навіть не знайомі ще з Український мовою.

Тому мусить бути утворена Мобілізаційна Управа при Міністерстві війни, тілько з фахівців, яко керуючий орган для Військових Начальників в справі мобілізації на Україні і відділ при Штабі дієвої армії для керування мобілізацією в місцях, занятих армією.

Щож торкається культурно-просвітнього відділу, то на утворення культурно-просвітної праці, головним чином на селах, треба звернути найсерйознішу увагу. Ні в одній Державі пропаганда не розвита так гарно, як у большевиків і тілько завдяки такій широкій большевицькій агітації, боротися з якою не може ніяка сила, вся Європа перед большевиками дрижить

Сила в тому, що агітація у них на самім першім місці і така сильна розповсюдженя агітаторів завжде дає їм великі успіхи. У нас справа агітації поставлена надзвичайно погано. Скоріше такої зовсім не істнує. Селянство абсолютно в нашій боротьбі не освідомлено і через це власне воно не ставится до нас прихильно. Недивлячись на усуненя Гетьмана, на звільненя України від окупації большевиків і на наше прихильне відношення до нього все-таки селянство ставится до нас не прихильно. Багато є причин, вглиная в цьому, а сама головна причина — цілковита відсутність агітації на селах. Навіть і союз з поляками і їх погане відношення до населення, не мали-би такого наслідка, як була поведена агітація раніш, котра-би націоналізувала, познайомила їх з нашою справою і нашим положенням. Тоді-би ніхто не відокремив їх від нас. Тоді ми би бачили на селах сильне

одну радість і любов. В той час большевики не могли-би мати на селян такого впливу, хоч союз наш з поляками був великим матеріялом большевикам для пропаганди проти нас. До того часу большевицькій агітації, проте що ми ведемо боротьбу за панів, співчували лише окремі особи, а потім, коли вони вказали ім на наш союз з поляками і їх повернення на місця панів, які звичайно відносились погано до населення, селяне цілком повірили їм і до нас почали відноситись з недовірям. Оце які наслідки нашої пропаганди. Тому агітація у нас мусить в кінці заняте належне місце, аби з'ясувати селянам наше стремління, наше бажання. Інакше співчування і підтримки наша влада у селян не буде мати і тоді, коли ми навіть зліквідуєм на Україні большовиків. Тоді по скінченню зовнішньої, у нас почнеться внутрішня боротьба під впливом большовицького насіння, яке ми зможемо знищити лише гарною агітацією на селах. Всякі культурно-просвітні відділи в армії мусять бути скасовані, позаяк існування їх в армії

не принесло жадної користи, за відсутністю фахівців і призначенням в відділи зовсім бездарних осіб. Взагалі армія мусить бути зайнята тільки бойовим завданням. Вся-же культурно-просвітна праця повинна бути сконцентрована в одному місці - а саме - при Штабі Дієвої армії. Тут власне мусять бути відкриті агітаційні курси.

Всіх осіб, працювавших в культурно-просвітних відділах і знайомих зі справою пропаганди, які є більшостю при дивізіях, відрядити в культурно-просвітній відділ Штаба армії, начальник якого обовязково мусить бути досить розумна і в справі свідома людина. Під його керуванням мусять бути вироблені програми і вибрані педагоги на курси. Кожний учень курсів, крім того, що мусить ознайомитись зі справою нашої боротьби, но і стати обовязково гарним агітатором. Для цього кожний учень обовязково скілько раз повинен виступити з промовою на за-

даную

урок. Останні учні слухають і кожний зокрема вивчають свою лекцію. Таким чином всякий скорий перший ми зможемо мати досить гарних агітаторів.

По скінченню курсів, кожний учень отримує діплом і поступає в расторядження культурно-просвітного відділу при Штабі дієвої армії.

В той час, коли наша армія займе частину України всі агітатори розсилаються по селам і там проводять рашизу політичну працю. Само собою зрозуміло, що лише таким засобом ми зможемо освідомити населення з політичного боку і злитись з ним в одне бажання і думку.

Щож до учнів, то такими можуть зостатись зараз всі жінки і цівільні чоловіки, які тепер інтерновані. Не в одній армії, в часи війни, не перебувало стільки жінок, як в нашій армії. Перебування жінок в армії, при своїх чоловіках робить страшенну шкоду з боку

матеріяльного і лікарського. Крім
того, кожний військовий з сімейю
старається завше як можно най-
краще обезпечити своє семейне
положення при армії і цим самим
робить шкоду своїй товаришам
по службі. Мало цього, кожна
семья завше потребує окремої
підводи, чим і збільшуються
всякі непорозуміння з селяна-
ми із за підвод, і тут то ще
підривається наш авторитет
перед селянами. Із перебування
в армії жінок (звичайно селяне
тоді складають про нас думку)
погану думку. А щоб уникну-
ти всього зазначенного і поста-
вити армію на належну висо-
ту обовязково потрібно усуну-
ти жінок із армії (зайвих) відправити
на санітарні курси. Тут то
вони, крім того, що звільнять армію
від сімейних тягостей, обезпе-
чуть себе і принесуть свої Дер-
жаві користь, мало цього во-
ни позбавлять себе від тих
переживань, які приходиться

переносити кола фронту біля со-ловіків (крім того, своєю відсутністю фабули змісту) чесно і акуратно працювати своїм тольвікам.—

Тепер перейдемо до постачання, яко апарата, без якого ніяка армія обійтися не може.

Час вже поставити цей відділ армії в такі умови, щоби він дійсно міг акуратно задовольнити всю армію і задовольнялась на утворення в армії постачань в значній кількості і на перебування в них майже третьої частини бойових позиц. армії, справа постачання у нас була все-таки велика.

Великі гроші трапились тратитись на постачання, а проте армія більшістю то була голодна і обдерта.

Я не хочу приписувати кому-б то не було ті зловживання, які так часто без кари проходять, но лише бажано пояснити наші хиби і як їх уникнути.

До цього часу наші постачання користувалися і користуються Старими Російськими діловодствами і законами (керування для Начальників постачань і книги XIX і XX свода в тім.

1869р.) вимагающі багато часу і робітників, крім того вони видані в старі давні часи, коли Російська армія була найбільшою в Европі і могла не скупитись в робітниках, або сильних формальностях.

Нам-же при такій-маленькій армії йти по старому Російському шляху не можливо, а тому ми мусимо і час вже видати свої керування, та закони для постачання, котрі би скоротили працю і штати, а також добули справу постачання до дійсного задоволення армію харчами і одягом.

Для найкращого задоволення армію потрібно утворити тільки один апарат - і при штабові постачання - і при штабові дієвої армії.

Примітка: постачання таке як було раніше в частинах обов'язково повинно бути зоставлено при дієвій армії, тому що таке постачання є присутності частин завше буде поставлено в неможливі умови, через те, що селяне

наочні горькими опитами перевезання ріжних частин і ріжних армій, все що мають ховають і продати відказуються, отже через це закупочні комісії іноді примушені приходити до небажаних заходів. Постачання-ж при штабі армії в придбанню особливо харчів буде мати тільки успіхи (де не буде двох частин) /при допомозі кількох закупщиків комподрядчиків/. —

Все що потрібно придбати і приймати до видачі в частини повинно тільки головне постачання. Проводити задоволення армії потрібно таким робом: харчі, чи набої з головного постачання відвозяться (заразом на шість-вісім діб) по корпусам, а звідтіль в постачання бригади. З бригади продукти видаються на руки по куріням не більш як на дві-три доби, а останні приймаються до слідуючої видачі в постачання бригади.

Таким робом бойові

частини будуть звільнені від праці по розшуку і закупці харчів, віднімають багато часу і людності. Через тому питати їх повинні бути доведені до мінімума, бо праця їх буде висловлюватися лише в прийомі і передачі харчів, чи грошей по належности. Щож торкається кур'єрів то тут постачання в сучасній час і при такому положенню постачанського апарату і з всім не потрібне.

Переважність такого постачання є ще в тому, що транспорти всіх частин будуть зведені до малого числа, а цим буде дана лише змога легче пересовуватись з місця на місце, позбавитись тих непорозумінь, які бувають з селянами з за підвод, уникнути зловживань, які так часто в постачанських трапляються, а саме головне на випадок прориву фронту і захоплення постачання, з можемо уникнути великої втрати.

Я вже докладував, що спільне предбання всього для армії [illegible]

провадитись тільки Головним постачанням, тому на чолі його повинна стояти людина цілковито енергійна, чесна і фахова з вищою військовою освітою.

В його распорядженню повинна бути достатня кількість Старшин, урядовців і козаків до трох сотень, виключно чесних, бувавших на позиції і до муштрової служби не здатних.

В распорядженню Головного постачання повинні бути також скарбовий транспорт по можливости в достаточній кількости, аби уникнути незадоволення селянства, які бувають з за підвід, і крім того економичного сельськогосподарства знищення, тому що селяне, бажаючи позбавитись від стоянок, які вони завше несуть, примушені продавати коні за кордон.

Для аккуратного задоволення армії харчами, у Головного постачання продукти завше повинні бути готові на цілий місяць.

Взагалі справа постачання мусить вже бути налагоджена як слід, аби уникнути ті випадки

(отак) конфлікти часто мають місце в армії по причині незадоволення старшини і козаків грошима, або харчами. Більш всього несвоєчасна видача харчів та грошей робить деморалізацію армії. Зав-же на позиції і в походах козаки розбігаются по селах для розшуку харчів і тут доходять навіть до крадежі і взагалі неприємностей, підриваючих нашу авторітет.

Як я казав справа задоволення армії була кепська, недивлячись, що постачаннями затрачуются страшенно важкі суми на армію, через що відношення козаків до старшини іноді робятся зовсім неможливими і як таке незадоволення буде на далі, то може виникнути сами небажані наслідки.

У большевиків-же дотепер істнує все лише для фронта і тільки цим вони мають змогу утримати в своїх руках сильну і дисциплі-ровану армію, недивлячись на те, що ідея їх зовсім протилежна.

Так і ми зможемо уникнути

всяких недозволів, (і зловживань) ніяк не по-
стачання досягне свого призна-
чення, а саме головне цілкови-
того задоволення всієї армії.—

Тепер щодо кінноти.

В нашій армії кіннота до цього часу
займала на фронті бойові участки
нарівні з піхотою, хоч її завдання
мусять бути зовсім інші, особливо
в сучасний час коли кіннота у
большевиків страшенно усилена.

Я вже казав, що зі скасуван-
ням тилових команд і інших
зайвих інституцій сили на
фронті будуть збільшені на
стільки, що кінноту можна
буде звільнити від тих зав-
дань, які вона раніш несла.

Тільки відсутність нашої
кінноти в резерві дає змогу
большовикам завжде з великими
успіхами робити прориви нашого фрон-
ту. І не диво що такі успіхи
вони мають. До сучасного часу
наша стрільниця було забез-
печити собі запілля, но запілля
самої армії забезпечено не було і
через це большевицька кіннота
практично мала можливість розвивати
свої успіхи в запіллю нашої армії.—

60

Щоб позбавитись надалі ~~xxxxx~~ таких катастроф необхідно забезпечити затісля армії резервами піхоти і кінноти.

Тоді зовсім інакші будуть обставини. Для прикладу уявім собі таку картину: на позиції затримують участки частини малими відділами, але раз остаті знають, що позаду їх є резерви піхоти і кінноти, тоя певен, що вони, навіть при наступі сильних сил ворога, свого участка не залишуть. Навпаки, вони всі сили свої покладуть для задержки частини ворога, поке не прибуде з резерву піхота. Прибувші з резерву піхотні частини вливаються в бойові частини і всі відбивають ворога.

Кіннота в цей мент атакує ворога з фланків і примушує його панічно відступати, а потім, продовжуючи або обхват або дії в запіллю ворога розповсюджувати паніку /в належності від обставин/, дає змогу піхоті розвити свої успіхи. – 1

Таких прикладів може бути дост.

із котрих ми побачимо, що кіннота повинна бути тільько в резерві і завжди наготові.

От таким власне положеням нашої армії, можно буде запобігти надалі катастрофичних відворотів, і заличшена своі Країни.

Крім того всіх кінотчиків — потрібно від "окремити від піхотних частин і відправити в кінноту, а піхотинців, мало прослужилих в кінноті, відправити в піхоту. —

II відділ.

Закінчивши цю боротьбу в запілью ворога і реорганізацію армії для скорішого досягнена своєї мети — звільнена України від большовиків, — потрібно вжити ще один метод боротьби, организацію на Україні двух (трьох) ударних груп з мобилизованих.

Я певен, що найдуться деякі і скажуть, що ця организація в змиссі самого процеса буде

61

не удачна, но скаже той, який не знає нашого українця, я-ж доложу, що взагалі на устях самих ударних груп є 99%. —

Але-ж перше ніж приступити до цілі самого вербовання ударних груп, я спочатку з'ясую питання про мобілізацію взагалі.

До цього часу у нас на Україні переводилась мобілізація на місцях самими частинами, але-ж такі мобілізації, крім останньої, проходили невдачно. Навіть останню мобілізацію не можна рахувати удачною в змислі комплектовання і поповнення запасовими частин, по слідуючим причинам: кожній частині для переведення мобілізації призначались райони в середньому по пяти-шости волостей, після чого всі запасові з того району попадали в частини більшостю цілими селами, а то навіть волостями, одже з таких мобілізованих котрі росли і жили водному

сем'ї, а також знають один другого не тільки з політичного боку, но і по характеру, у теорії ж дісті- пільшику частину зовсім неможливо. Як ми не раз бачили більшість запасових служити в армії зовсім не бажають і через це тільки шукають змоги уникнути армії. Мало того, що вони зас(п)іх притворюються хорими, а то ще сама найменша недостача харчів або чого небуть іншого робить їх неможливими, особливо в той час, коли між ними є крикуни, співчуваючі большевизму, і такі що гірше всього тримають себе на фронті. Масова нездібність та й тільки потрібно організації і дисципліни робить їх трусами і вони розбігаються по домам, розповсюджуючи по дорозі паніку.

Для уникнення надалі таких наслідків і потрібно позбавити фронтових частин від мобілізації.

Коли-же будуть переводити мобілізацію військові начальники, то тоді будуть зовсім інакші

82

обставини, через те, що вони мають змогу робити саме бажане распреділення запасових по частинам, наприклад запасні з Волині підуть на фронт в ріжні частини на Поділлю і на путі з Поділля-підуть на Волинь.

Таким чином кожна частина буде з запасових не тільки ріжних волостей, а навіть повітів (далеких від фронту) і лише при такому комплектованню можно утворити достаточно дісціплиновану частину. І тоді позбавимось дезертирства і деморалізації в армії. Отже не тільки по таким, но инш. важним причинам потрібно аби мобілізації переводили тільки Військові Начальники.

Ал-ж наша армія, звільнивши частину терену України, буде потребувати негайно поповнення, тому що фронт з кождим разом буде пошируватись, а чекати запасових від мобілізації Військового Начальника прийдется задовго, через що необхідно щоби спочатку зайняття України мобілізацію перевели самі частини, но не більш як на 5 років. Для правдивого і бажанного распреділення запасових по частинам, (мобіл. комісії) повинні після приняття їх на службу, відправити не в частини ав в распоряджения мобілізац. відділу Штабадієвої армії, а звідтіля по бригадам по зазначеній мною системі. Сама ж не мобілізац. комісія переводючи мобілізація при волостях, собирає самі точні відомости о певності і непевності

притягнув запасових і такі відомості відсилав в Штаб армії з запасовими.
Тут то всіх певних підстаршин вибрати з запасових і залишити при Штабі дієвої армії для кадра майбутньої армії. Зараз-же для них відкрити підготовчі курси, які повинні мати метою головним чином націоналізовити і підготовити їх для нової армії з боку дисципліни. Такий кадр необхіден не тілько через те, що він буде більш прикладом, чим наш старий козак, для запасових, но і через те, що запасовий буде більш ставиться до них з довірям.
Всіх же остальних запасових зі Штабу відправити з відомостями на них по різним бригадам обовязково в другі губернії і як можно дальше від дому. До цього додано, що для утворення дисциплінованих частин з запасовими потрібно поменьше /. панібратства/ гуманічать. Переводити на подільно і волині мобілизацію не більш як на п'ять років потрібно через те, і, що запасові

малими частинами, як практи-
ка показала, легче дисциплі-
нувати і призвичаїти їх до по-
ложення старого козака і 2,
для забезпечення успішної мо-
білізації Військовому Началь-
нику. Дійсно, раз підуть
на службу старші роки,
то о молодших і балачки
не може бути. Ці навіть
гріхом будуть рахувати після
того, сидіти дома, а особливо
тоді, коли вже поведена агіта-
ція гарна на селах.
Далі-всі ці запасові, прийняв-
ші на службу, відправляються
Військовими Начальниками з відо-
мостями /які повинні бути
зібрані через волостних писарів і
міліцію, а сімейна через Сельських
учителів, дяків і Священників/,
також в распорядження Штаба
Дієвої армії і тут з одної ча-
сти, безумовно певних і на-
дійних, формуються під керу-
ванням тільки гарних Стар-
шин, ударні групи, а з другої
частин запасових, нові брига-
ди і дівізії, останні, одержавши

дсити добру підготовку кидання на позицію. Дисципліна помеж них мусить бути надзвичайно гостра. І тоді безумовно будуть завше успіхи.

Примітка: треба звернути увагу на те, що всі запасові більшовицькі (старі) козаки Російської служби, звикші бачити тільки приклади з боку Старших, и тому Старшини повинні бути вибрані для нових частин добре дисциплінировані і всмисі себе тримати пред підчиненими, не тілько на службі, но і позаслужбу. Во всякому разі відношення старшини до козака мусить бути гарне, но обережне, в тому змисі, щоби козак кожний раз розумів що він говорить з Республіканцем, таким-же як він, но Старшим від себе. Тому Старшини повинні бути підготовлені не тілько для того, щоб вони могли утворити силову дисципліну, но і заслужити від козака любов і повагу. До цього часу силової дисципліни утворити в частинах ми не могли, завдяки своїй розпущенности. Багато

між нас є самозванців — старшин, і не старшин/, перші називають себе полковниками, а другі сотниками/, і от такі що більше всього псують справу. Невміючі тримати себе перед козаками/, грають в карти бються і деруться з козаками/, і цими самим підривають наш авторитет. Через це що власне не можно утворити дісциплінованої армії. Час вже звернути на це увагу, а також дати належні ранги і посади в армії.

Щож торкається старших груп, що йуть в першу чергу положення старшин і козаків мусить бути далеко кращим ніж в других частинах - більша платня, кращий одяг/ бажано навіть окремий зразок уніформи/, нагороди старшинам і козакам і взагалі що небуть ще таке, що любо-би само тягне патріотичне почуття і закликало до відзнак. Тут

крім призначення, повинні
причислятись і добровольці
старшини і козаки. Старши-
ни для ударних груп повин-
ні бути підібрані настільки
опитні, щоби могли утвори-
ти в частинах не тільки
сильну дісціпліну але і підня-
ти патріотизм до батьків-
щини.

Кожна ударна група повинна
бути завербована з більш-менш
певних осіб, не менше як в
2000 чоловік.

Як тільки наша армія
звільнить частину терену
України, стане на які небудь
певні опори, тоді ударні гру-
пи, цілком підготовлені до
бою, кидаються в різних мі-
сцевостях фронту, важних
в стратегічному відношенню,
для прориву большевицького
фронту, таким робом: по-
переду їде ударна група
кольонами, позаду й кі-

ноти не бiльшу 200 кiнно-
тiв.-
Ударна група, сознаваючи
переважнiсть своiх сил i пiд-
бадрiована iдущей позаду
кiннотой, смiло кiдаЄтся
на прориа большовицького
фронту. Прорвав фронт,
ударна група пропускає
вперед кiнноту, а сама
розсипавшись в лаву, вкупi
з кiннотою заходить в об-
хват большовицьких ча-
стин, потiм єднаєтся з
другой ударной группой, прор-
вавшейся з другого боку i ро-
бить кольцо, примушуючi
такии чином большовиць-
кi частини здатись в по-
лон. Армiя-же, як тiлько бу-
де зроблен прорив i обхват
большовицьких частин на
дiлянцi прорива перехо-
дить в наступ i допомага

ударними групами звілен-
ювати пами большевиць-
кий фронт, а після єднат-
ся з групами і далі проба-
дит займати терен
України, ліквідуючи большевиць-
кі частині на других участ-
ках. Таким чином ми змо-
жемо звільнити скоро пра-
вобережна України і готови-
тись до слідуючого насту-
пу за Дніпро, котрий
завдяки повстанню, напевно
пройде успішно і скоро.

Старшина 1 куріня
дивізії Рибка

66

У. Н. Р.

КОМАНДІР
4-ї
КИІВСЬКОІ СТРІЛЕЦЬКОІ
ДІВІЗІІ

" Квітня 1921 р.

Ч 367

М. Тарнів.

Пану Майору Черноцькому.

Від. Т...
Д. 7. I.

2

Дуже прошу допомогти одержать візи на Румунію Сотнику ДОЛИНЮКУ, який висилається мною через Румунію як звязковий на південь України.-

Підписав:
Генерал-хоружний Тютюнник

Вірно:
Діловод [signature]

Оригінал одержав сотник [signature]

87

1) Мета горожанської боротьби.

2) Доцільність боротьби – використання всього, що може шкодити ворогові і корисне нам.

3) Сили руйнуючі і силотворуючі

4) Регулярна армія, повстання, партизани.

5) Централізація в наших руках максімума борющихся проти загального ворога – Кубанці, Донці

6) Недопустимість висилки поляками, Савінковим і іншими своїх агентів для повстання на Україну. Заходи діпломатії.

7) Перебрать всі засоби до своїх рук, які вытрачаються для боротьби проти большовиків.

8) Використання під час борять-

1) Негайно висилка політичних органів до Гулого і Мордалевич-Струка. Висилка на Лівобережжя також все органів.
2) Тактіка підготовчої праці
3) Темп відозв і обмеження права видачі їх обовязкова контрассігновка відозв представником Уряду.
4) Інструкція для референтів.
5)

ви елементів анархічних і боротьба з ними на захопле-ні нами територіі.

9) Момент вибуху повстання і перекидка керуючого і організаційного центру вглиб України.

10) Робота на Україні бойова і організаційна — Сили які необхідно ~~сост~~ ~~зробить~~ скупчить на Україну к моменту повстання.

11) Грошові засоби зараз і під час повстання.

12)

Цілком таємно.

ПОЯСНЮЮЧА ЗАПИСКА.

до кошториса видатків, предбачених організацією керування повстанцями.

I. Всі видатки поділяються на пять категорій: а/видатки Партизансько-повстанчеського штабу; б/видатки відділів, які мусять бути утворени на терені Румунії і Польщі /на терені Польщі такий відділ мається на увазі утворити при Штабі Армії в складі: шефа відділу/штаб-старшини/двох шефів секцій та пяти кур"єрів/; в/видатки пяти експозитур при штабах дивізій, в складі двох старшин в кожної; г/видатків на контрольни пункти, в кількости, в залежній від обставин і праці; д/ крім того видатків на утримання двох старшин при Ліквідаційній Комісії в Варшаві.

II. Загальна сума потрібних на зазначені вище потреби грожі виявляється на перший місяць коло 2.400.000 мрк. польських та 90.000 лей румунських, при чому з зазначеної кількости, коло 400.000 мар.пол. йде на платню всьому персоналу, крім персонального склада партизансько-повстанческого Штабу. Решта грошей потрібна, яко аванс для тіх, чи иньших зазначених в кошторисі видатків, які будут расходуватись поступово, в залежності від потреби. Де-які видатки готівкою будуть зменьшуватись, як наприклад: на друк відозв, в залежности від допомоги папером, фарбами і т.ин.

III. Відпуск зазначених в кошторису грошей вважав би необхідним поділити таким чином: а/щоб певна сума в розмірі, на перший час, коло 500.000 мар.пол. та 30.000 лей була відпущена зазначеному вище центральному штабу на видатки утримання старшин та курьєрів за час їх перебування при Штабі/це торкається тіх старшин і курьєрів які викликаються з таборів для призначення на ті, або иньші посади, яки на польському терені, так і в Румунії і на Украіні, на видачу їм подорожним до відповідного украінського кордону, на найом помешкань для тимчасового їх перебування, на друк відозв і на розїзди старшин Штабу. б/Решта грошей може виплачуватись Штабом Армії, або II відділом Начального Командуства, в залежности від того, до ті, чи иньші потреби виникають.

Маючи на увазі, що Штаб не має зараз ни жадних грошових за-

собів, а тому не має можливости негайно же перевести в життя плянову працю по викликанню старшин з таборів для інструктировання їх і відправки до місця призначення, в порозумінню з Нач. Дов.В.П. і Штабом ....VI....Армії, на друк відозв і командировку старшин до Руминії, проситься про негайний відпуск зазначених в п.а ф111 Штабу грошей.

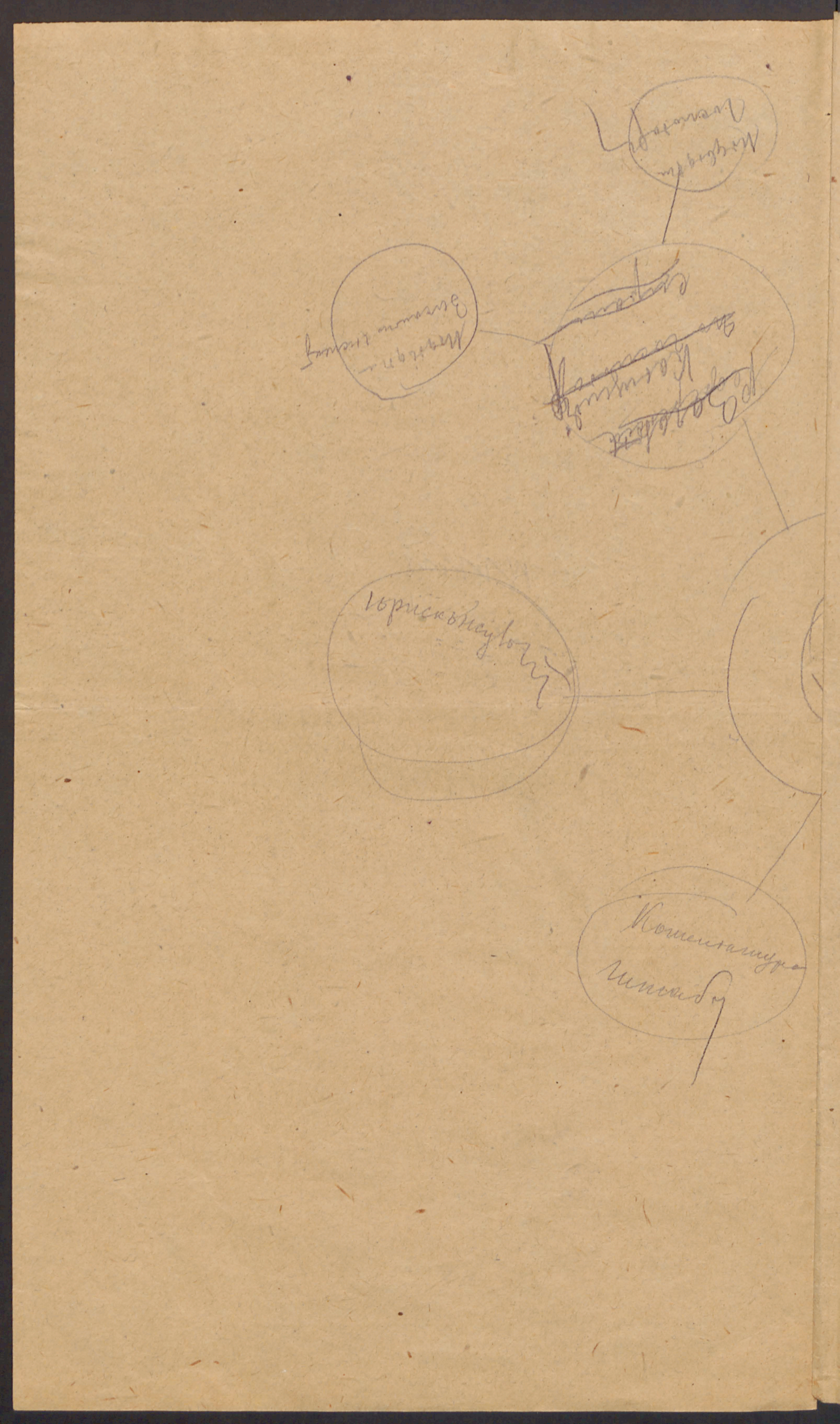
Начальник I відділу,
Полковник

Свидзиньский

71

2

Проекти наказів
і штатів

Юрисконсульт
Комендатура

Пояснююча Записка

до Штатів командуючого повст. військами

Командуючий. Успіх проведення організації повстань безперечно лежить в штучністі опрацьованного пляну, а ще більше від рішучести проведення його в життя. Цього можна осягнути тільки тоді, коли ця справа організації і керування буде з'осереджена в руках одної персони, в компетенцію котрої ніхто би не втручався.

Це мусить бути командуючий повстанчеською армією.

В тому тільки разі повстання може осягнути своєї мети, коли той, що ??? поширно по намічченому пляну підготовив, сам його і проведе.

Штаб. Ідея організації штабу повстанчеської армії лежить в утворені такого апарату, котрий з одного боку ~~~~ був би здібний до проведення повстанчеської організації на Україні, до керування повстанчеськими організаціями ~~~ налагодженням з ними звязку, в вивчені ворожих

сил, веденну пропаганди серед ворожих вітськ інформації населення, а з другого боку бути кадрами майбутнього штабу повстанчеської армії.

Цю працю і ті завдання які покладаються на штаб можуть бути з успіхом виконані ним при наче зазначеній конструкції:

1) Генерал Квартирмейстерство – повинно складатися з відділів організаційно-оперативного, розвідчого, агітаційного і Звязку. Всі відділи самого мінімального – кадрового складу, за винятком розвідчого, котрий крім начальника мусить мати ще двох помічників – з котрих один для офензиви і другий – дефензиви.

Організаційно-Оперативний – веде працю по організації, опрацьовання і потім по керуванню повстанческими організаціями.

Агітаційний – веденну пропаганди агітації серед ворожих військ – шляхом видання відповідної літератури інформація – населення

Звязок – Налагодження звязку між Штабом і Україною, – шляхом улаштовання звязкових пунктів.

Загальна Канцелярія

Ведення ~~переписки~~ загального діловодства Штабу, учот повстанческого старшинського складу – їх підвищення, нагороди і господарча справи штабу.

Для більше успішного і доцільного ~~ведення~~ виконання поставлених завдань – необхідно поділ на дві частини – підвідділи а) загально-інспекторський і б) господарчий.

Комендатура – Комендатура необхідна яко таковий апарат вже тепер для упорядкування прибуваючих повстанців з України і відправки їх назад.

Юрисконсульт – Серед повстанців вже виявлено багато преступного элементу, котрих необхідно ~~вже~~ тепер притягнути до відповідальности. Маються вже великі слідственні матеріали, котрі потребують ~~от~~ фахового перегляду і відповідного направлення їх. А тому необхід-

ний — кореспондує т. майбутній проку-
рор суду повіт. армії

<u>Референтури</u>

Підготовка по придбанню для повітово-
чесних організацій гарматного, технич-
ного, ~~та~~ санітарного майна, та забезпе-
рення їх грошима, вимагає утворення
при Командуючому референтурі гар-
матної, технічної, ~~та~~ санітарної
та господарчої. Ці референти
будуть кадрами ~~[illegible]~~ відповідних
Управлінь забезпечення повітово-
вої армії

Генерал Хорунжий

~~Начальник Штабу~~

23	Референт по Гармат-ними справами Булавна старшина	1	V				
24	Референт по Тех-нічними справами Булавна старшина	1	V				
25	Референт по сані-тарних справах Булавна ~~штаб~~ старшина	1	V				

Начальник Штабу

75

Д.Таємно.

НАКАЗ

Головної Команди Військ У.Н.Р.

Ч...

" "Лютого 1921 року.

М.Тарнів.

§ 1.

В доповнення і розвиття наказу Головної Команди У.Н.Р.від 27 Вересня 1920 року Ч 055,для керування повстанчиськими військами на Україні і координірування їх працею,призначається Командуючий 4-ю Київською Стрілецькою дівізією Генерал-хорунжий ТЮТЮННИК.

§ 2.

Командуючий Повстанчиськими військами підлягає в цій справі Головній Команді військ У.Н.Р.,котра направляє діяльність його діріктівами загального змісту.

§ 3.

Всі повстанчиські війська і партізани і вся повстанчиська справа передається в підлеглість Командуючого Повстанчиськими військами на Україні.

§ 4.

Ніхто з начальників військових частин,вищих з"єднань військ У.Н.Р.,інституцій,військових міссій та инше,не має права проводити праці по організації повстань,висилки на Україну організаторів,маючої відношення до організації повстання літератури та инше.

§ 5.

При Командуючому Повстанчиськи військами,встановити Штаб згідно прикладаємих штатів.Для сформування цього Штабу виділити тимчасово цілком повстанчиський відділ з Генерального Штабу, Недостаючу кількість співробітників Штабу,поповнити по погляду Командуючого.

§ 6.

Всі службовці виділині зі складу Генерального штабу залишаються на поепередніх посадах,одержують по них утремання,лічаться в командіровці і одержують добові по положенню.
Командірованні зі складу армії,можуть бути оставлені по їх бажанню на попередніх посадах,але задовольняються платнею по окладам посад зазначенних в штатах Командуючого повстанчиськими військами і добовими по положенню.

§ 7.

Командуючий і його штаб на всіх видах задоволення,знаходяться при Військовому Міністерстві.

§ 8.

Місто перебування Штабу Командуючого Повстанчиськими військамипри Головній Команді військ.

ДОДАТОК: Тимчасовий штат,Штабу Командуючого Повстанчиськими військами на Україні.

ЧЧ.	Назва посад і ранг.	Кількість	Кляс посади.	Платня в марках на місяць.	ПРИМІТКА.
I	Командуючий,Генерал.................	I	III	I8000	По займаемі посаді або як Нач.Генштабу.
2	Ад"ютант,обер старшина	I	УII	7200	
	Ш т а б.				
3	Начальник Штабу,булавний старшина..........	I	IУ	15000	Генштабу.платня по попередній посаді або начальника від Управи центральних установ.

Організаційно-оперативно розвідочний відділ.

Звязок

4	Начальник відділу булавний старшина...	I	УI	I0000	Платня по попередній посаді, або начальника відділу Центральних Установ.
5	Помічник: булавний старшина, або молодший старшина.......	I	УIII	7200	
	Агітаційний відділ.				
6	Начальник відділу, булавний або молодший старшина........	I	УI	I0000	Платня по попередній посаді, або Начальника відділу Центральних установ.
	~~Загально-господарчий відділ.~~ Загальний відділ				
7	Начальник відділу, молодший старшина	I	УI	I0000	Платня по попередній посаді, або помічника начальника відділу Центральних Установ.
8	Діловод....	I	УII	7200	
	Канцеляристів:				
9	I-го розряду......	~~I~~ 2		4200	Платня відповідна посадам в Центральних Установах.
I0	2-го розряду......	~~I~~ 2		4200	
II	Кур"єрів.........	2		по3000	

ПІДСТАВА: Закон 5 Серпня I920 року.

Головний Отаман Військ У.Н.Р.

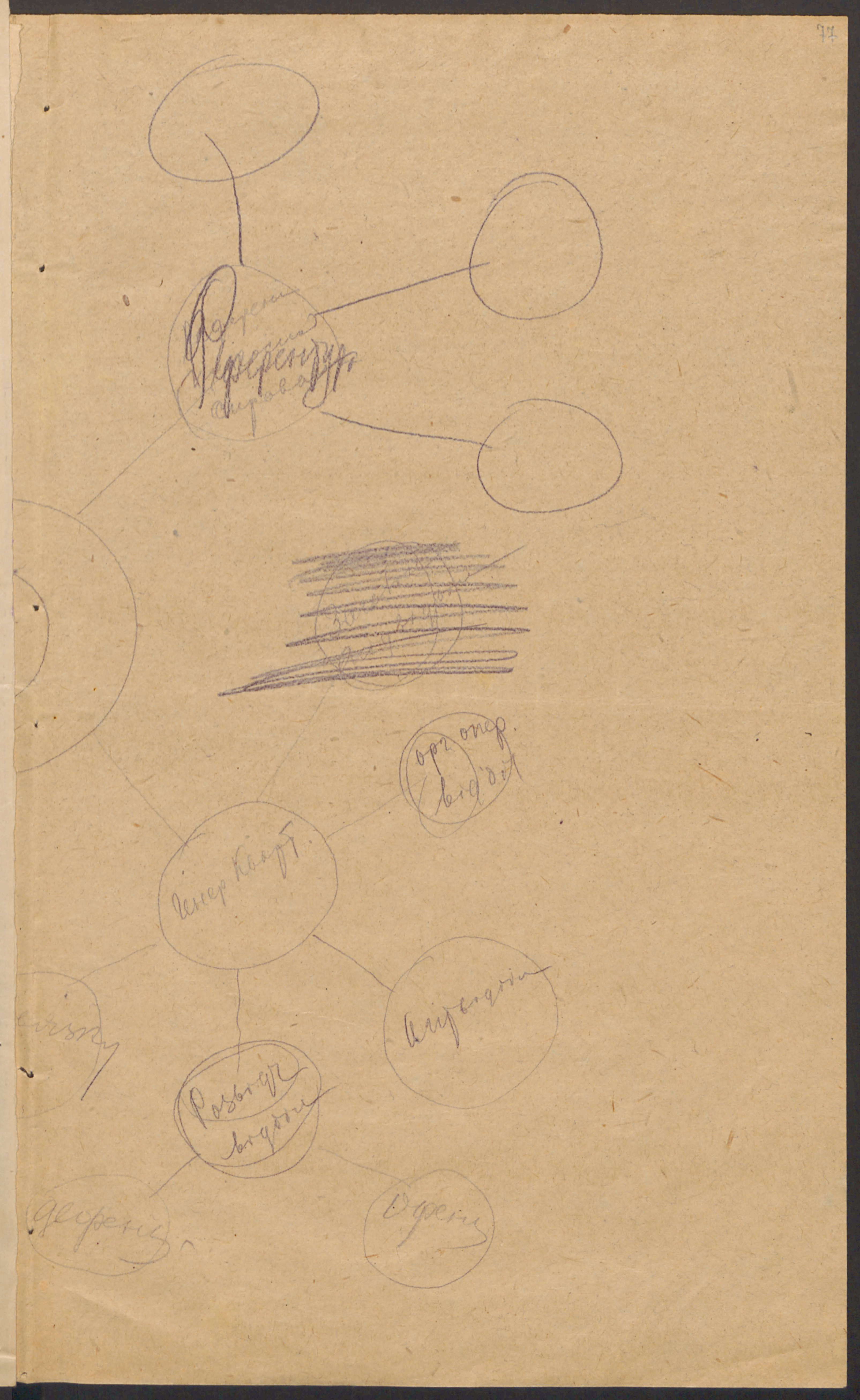
В.О. Військового Міністра
Генерал-хоружий

Проэкт

Штати
Штабу Командуючого повстанськими військами

Черга	Назва посад і ранг	Кількість осіб	Клас посади	Платня в гривнях	Платня в марках	Примітка
1	Командуючий повстанською ~~військом~~ армією Генерал ---	1				
2	Булавна ~~Штаб~~-старшина до доручень ---------	1	VI			
3	Адьютант - молодша старшина ------	1	VII			
	Штаб					
4	Начальник Штабу Генеральна або булавна старшина 1)	1				1) З старшин Генерального штабу
5	Адьютант молодша-старшина	1	VII			
6	Генерал-Квартирмейстер Генеральна або булавна старшина 1) ------	1	IV			
7	**Організаційно-оперативний відділ**					
	Начальник відділу Булавна старшина 1).	1.	V			
8	**Розвідчий відділ**					
	Начальник відділу Булавна старшина 1).	1	V			
9	Помічник Булавна старшина	1	VI			
10	Молодша старшина	1	VII			

11	Звязок					
	Начальник відділу	1	V			
~~12~~	~~[illegible]~~	1	V			
12.	Агітаційний відділ					
	Начальник відділу Булавна, або молодша старшина	1	V			
~~[illegible]~~	Загальний ~~Канцелярія~~ відділ					
13	Начальник ~~Канцелярії~~ булавна старшина	1	V			
	Загальної ~~канцелярії~~ підвідділ					
14	Нач. підвідділу бул. або молодша старшина	1	VI			
	Господарчий підвідділ					
15	Нач. відділу	1	VI			
	бул. або молодша старшина	1	VI			
16-	Діловод	1	VII			
	Канцеляристів					
17	1 розряду	3				
18	II "	3.				
19	Курьєрів	2				
20	Комендатура					
	Комендант молодша старшина	1.	VII			
~~21~~	Особи безпосередньо підлеглі Командуючому					II Особа з вищою юридичною освітою
21	Юрисконсульт. II) ~~Особа~~ булавна старшина, або урядовець	1	V			
22	Референт по господарчим справам булавна старшина	1	VI			

Положення про представництво Уряду У.Н.Р. при повстанчеських і партизанських ~~відділах~~ організаціях в запіллю ворога.

Загальне положення

Задачі I/ Основна задача представництва Уряду при повстанчеських і партизанських ~~від~~ організаціях: а) допомогать керовникам ~~організацій~~ повстанців і партизанів в ~~їх~~ ~~забові~~ організації їх бойові праці б) вкупі з керовниками провадить відповідну політичну працю серед співчуваючих нам народних мас в напрямку політики Уряду У.Н.Р. і вести розкладову роботу серед ворогів.

Для цього необхідно:

1) Тактовно і обережно але уперто шляхом агітації, користаючись авторітетом Уряду і Головного Отамана, намагатись ~~підви~~ привести до підлеглости ~~всі~~ (централізовать) всі партизанські ~~відділи~~ і повстанчеські організації єдиному центру при командуючому даним районом ~~Отаманом~~ (призначеним Голов. Отаманом) ставлячи раз у раз авторітет вищого командовання ~~[illegible]~~ над підлеглими.

2) Провадить агітацію серед ~~вояків~~ ворогів і ~~[illegible]~~ цивільного населення. Використовувать всі ~~[illegible]~~ помилки і неудачі ворогів для діскредітації ~~керовників~~ ворожої власти і ~~[illegible]~~ ворожих керовників.

3) Шляхом агітації серед населення ~~їхнє~~ ~~підня~~ намагатись піднять авторитет нашої влади як можна найвище.

4) Виховувать населення ~~в дусі нашої держ~~ в державному дусі, в необхідности ~~влад~~ державної влади якою являеться влада У. Н. Р.

6) Недопускати ніякої агітації наражаючо зі свого.

7) Всі відозви і накази до населення мусять підписуватись командуючим групою і представником Уряду У. Н. Р.

79

~~Інструкція~~ Положення по організації партизанської ~~жорстоби~~ військ.

а) організація в постійні військові відділи виступи ~~проти~~ живого активно [illegible] населення

1) Метою партизан є ~~силь~~ крихкне ~~ослаблення ворога~~ б) допомога організації всенародного повстання і в) спільні ~~акції~~ з регулярною армією і повстанцями акції ~~[illegible]~~ проти ворога

~~План~~ ~~Схема~~ організації.

Партизанський відділ уявляє з себе основну адміністративну і ~~[illegible]~~ тактичну одиницю партизанських військ.

1. парт. відділ.

Сила його залежить від умов, в котрих відділу приходиться працювати, але ~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~ ~~[illegible] [illegible] допустима та~~ практикою установлено що найменьша ~~мінімальна~~ ~~[illegible]~~ сила відділу мусить бути достатня для ~~[illegible]~~ знищення волостних адміністративних центрів і находящоїся при них озброєної ~~[illegible]~~ охорони і найбільшою ~~[illegible]~~ ~~сила~~ ці відділи ~~[illegible]~~ допустимі величиною ~~[illegible]~~ при котрі могли би ліквідуватись адміністраціяю повіту і ~~озброєна~~ сила, котра находиться в повіті.

2. В склад відділу обов'язково має входить піхота і кавалєрія - значна однакова

кількість кінноштиків і ~~піших~~. Ідеалом є стан, коли відділ має і артілерію. ~~на чо~~

~~3 3. Із кількох відокремлених відді~~

~~Парт. відд.~~ 3. На чолі відділу стоїть командир відділу на правах командира ~~бригади~~ окремої частини; при ньому мається штаб.

Партизанська група 4. Із декількох відділів складається партизанська група; сила групи мусить настільки великою, щоби при необхідності могла захопить любий губерніяльний центр і ~~тримати його~~ знищить постійну залогу ворожому; війська групи обовязково мусять складатись з усіх родів зброї.

5. На чолі групи стоїть командуючий групою з правами командира окр. дивізії, для управління при ньому мається штаб групи.

Партизанська армія 6. Всі партизанські війська складають партизанську армію, яка через командуючого партизанською армією підлягає Головному Отаману військ У.Н.Р.

Коротка
Тактіка партізанів

Мета: хронічне обезсилення ворога, допомога всенародного ~~ну~~ організації повстаня і спільні акції з повстанцями і регулярною армією для повалення ворога.

Оборонні ~~Пасивні~~ акції: охорона сил, звязок з сосідами, організація повстанців, розвідка, заготовлення запасів для переходу до активних подій. агітація

Активна ~~вна~~ праця: Руїнація комунікацій, винищення ворога, напади на ворожі військові і адміністративні центри ~~звязок~~ агітація

Організація: ~~Головний відділ~~; звичайний відділ; головний відділ; партізанська група; партізанська армія.

Завідуючих пунктами — 2

Поліціянтів (обох сторін) — 2

Курєрів — 4.

Звязок

Представники при керуючих групами — 2.

Поліціянтів — 2.

Курєрів — 4.

Короткий нарис тактики ~~до~~ партизанських військ.

I. ~~В залежності від повстанчих завдань партизани тримаються або пасивно або активно.~~

~~II Пасивні операції відділу.~~

~~Маючи за остаточну мету знищити спільно з повстанцями регулярного фронту знищення ворога партизани тримаються слідуючої тактики~~

1. Вся територія країни поділяється на райони, в межах котрих оперує ~~не~~ не більше одного відділа. ~~Райони~~ Межі районів одні і тіж які маються для районів повстанчеських.

~~2~~. Командир відділу може бути і начальником повстанчого району.

Пасивні операції

2. Одержавши наказ держатись пасивно відділ відходить як найдальше від ворожих адміністративних пунктів ~~ворога~~ і від залізниць де і відпочиває провадячи саму інтенсивну розвідку ворога.

3. Користаючись зі спокою, ув'язує звязок з сусідами і з командуванням групою.

4) При нападі ворога, коли у нього незначні сили розбиває їх, а при великих силах ухиляється від бою переходячи в нове місце, при чім, у випадку відходу з території свого до другого району повідомляє ~~начальника~~ того району

5. Коли розвідкою буде виявлено що поблизу [illegible] ~~негайно~~ захоплює зброю або набої в значній кількості, їх і вивозить в безпечне місце де передає на схорону населенню або ховає в лісах і т. інше. Ділиться зброєю і набоями з сусідами, котрі ~~ці~~ там почувають недостачу.

6. Досконально ~~[illegible]~~ ~~вивчає~~ ~~[illegible]~~ студіює місцевість свого району з боку гідності його до тих чи інших військових операцій. Утворює плани операцій ~~св~~ відділу на випадок переходу до активності ~~операцій~~.

7. Що ~~тижня~~ ~~[illegible]~~ періодично подає ~~звіти~~ командуючому групою звіти про стан ~~частин~~ відділу, стан повстанчої організації в ~~його~~ районі і відомості про ворога.

Доклад

До Пана Отамана Тютюнника.

Опинившися на терені Польщі,
як біженець з України і бажаюче
допомогти в справі організації бо-
ротьби з большовиками, але не
одержуючи нізвідкіля ніяких інфор-
мацій і розпоряджень, я 2 місяці то-
му назад і по цей час поставив собі
на меті боротьбу з московськими
насильниками – большовиками, спосо-
бом організації селянських повстань,
розпровсюджування анти-большо-
вицької літератури і взагалі всего
того, що могло-би їм шкодить. При
цім, мною зроблено слідуюче:
1) Організація селянства: По цей час зоста-
ли організовані селяне, частино, Проску-
рівського, Ушицького, Летичевського і
Камянецького повітів, котрі по одержа-
ню від організації відомостей й розпо-
ряджень, організують невелику кількість
селян, на завдані котрих лежить знищення
знаходящихся в їх місцевости комуне-
стичних організацій, псування залізничних

дорiг, а потiм приєднуються до головно-
го отряду, тримаючи по можливости
з ним й з окрестними селами звязок і
надсилаючи iнформацiї о пересуванi
й двiженю большовицьких вiйск. Орга-
нiзацiя розповсюджується на слiдую-
чi пункти: Кам'янецький пов. - Кулявська
волость в головi котрої стоїть Голова
Волосного Ісполкому, селянин с. Кулявки
Ілько Куций, Смотричська - учитель
с. Грицькова корчма Іван Миронюк,
Купинська - селянин с. Левади Короб-
гiївської Іван Катрич, Балинська - учи-
тель м. Балина Козловський, Городоцька -
громадянин м. Городка Верещинський, кот-
рий служить контрольором совiтських ко-
перативiв, Ушицький - Дунаєвецька волость
громадянин Петро Рибак, Соловковецька
громадянин с. Тинної Йосиф Загрецький,
Летичевський - Зiньковська, громадянин
м. Зiнькова Семен Левицький. Налажений
звязок до Атамана Струка через селя-
нина с. Скiпча Купинської волости
Бриля по Меджибожу, Деражню і далi
через Вiнницю, де єсть Українська і
Польська органiзацiя й до повстанцiв
на Катеринославщину через учителя

с. Загуна й Рихтаць Оринінської волости, Довжецьку і Китайгородську волости на Браул овщину і Гайсин. На терені Польщі – Галиції, між Сатановим і Гусятином організовано 445 чоловік, з котрих 46 старшин й урядовців.

2) Відомости про розположення більшовицьких військ: в районі Кам'янецького, Ушицького й части Проскурівського повітів, була розташована 60 дівізія, котра зачала одходить в напрямку Херсонщини з 8 цього місяця і закінчила 18. На зміну одійшовший 60 дівізії мав прийти дівізія [illegible] з Браулавщини, но по цей час не прибула і бойових більшовицьких частин в зазначених місцевостях немає. Разом з 60 дівізією одійшла остатки 12 дівізії, котра була розбита повстанцями в Балтскім повіті і розформована в м. Дунаївцях. Залишились тільки до зміни особі полетичні відділи, котрі несуть охорону кордону між Сатановим й Гусятином і находяться: в Сатанові 25 чоловік при двох кулеметах /1 кольта і 1 максима/ [illegible]

30 чоловік - 2 кулемети, в Чуятині 25 чоловік 2 кулемети, Марчихівка і Чугуків 75 чоловік - 2 кулемети. При кожнім з зазначених відділів єсть 5 кінних для тримання живого звязку. В м. Камянці, по Шевченківському проспекті, в будинкові Акцизного Управління містилася Камянецька Чека, а сумежно в двох будинках 400 чоловік червоних курсантів. Місцевої міліції 180 чоловік і решта 179 бригади. В повітах крім міліції: при Райпродкомах по 20-25 чоловік червоного взводу, без кулеметів.

3) Про відношення населення до большовиків: так в загальних рисах, можна сказати, населення страшенно обурено комуністичним ладом, реквизиціями, арештами священиків, учителів та селян. Було багато випадків коли селяни недопускали до арештів, а приїздивших по цій справі проганяли. Що до реквизицій, то в багатьох селах селяне й по цей час не дали нічого. Приводжу такі приміри, 18 цього місяця 12 червоноармейців приїхали во Скотиняни за збіжжям, а коли

селяне одмовились дать вимагаючу кількість збожа, вони почали брать силою, випадком чого селяне озброїлись одкрили по них стрілянину і вигнали з села, ранено було при тім 3 червоноармейця. 19 квітня, на Левадську Цукроварню приїхало скілько красноармейців з метою вивезти цукор, но селяне взнавши о цім, зібрались в Лісоганском лісі і одкрили стрілянину вивозити цукру не дали.

4) Організація повстанческого відділу: Для більш энергійної праці в напрямку боротьби з більшовиками, по моїй ініціативі, було скликано вс. Шидлівцях зібрання, котре відбулося 14 цього квітня. Головою котрого був зібраний Іван Бабіч, прибувший вс. Шидлівці випадково з м. Тарілова, і поінформірував зібрання, що до загальної думки Уряду про повстання взагалі на теріторії України. Зібранням було ухвалено послать представників від організації до Керуючого всіми повстанческими відділами Пана отамана

Помічника в справах інформацій-
них, матеріяльних, зброї, звязків і
дальніших розпоряджень. Присутні
на зібранню були - Сотник Бабій, Сот-
ник Олександр Сацький-Гончар, Кон-
тролер Акцизного Управління Микола
Вишневський, громадянин м. Смотри-
ча Петро Пасічник, хорунжий Кірчук,
поручник Петро Ляшенко, учитель
с. Грицькова, хорун. Иван Миронюк та
інші. Осередком організації вирішено
зібрати с. Сидорів Гусятинського по-
віту Галичина.
Рівночасно з тим, як було вирішено
послати представників до Уряду
ухвалено також навязати звязки
з представниками Польскої влади,
що зроблено через Коменданта Де-
фензиви 6 армії в Копичинцях.
Крім заснованої організації, в м.
Гусятині мається районний агент
Російської організації „Защиты родины
и свободы" Иван Бистрицький, котрий
має велику кількість літератури
й розповсюджує її на терені

України. Що до цього, то по одержанні відомостей від польської влади о тим, що розповсюдування російської літератури на терені України забороняється, а можуть лише транспортувати, постановою зібрання 14 цього місяця було вирішено чинити перешкоди зазначеній російській організації й не допускати розповсюдування літератури на території України.

Повідомляючи про вище зазначене в докладі, прошу ласкаво Пана Отамана, від імени організації, дать загальні вказівки, щодо поводження. Затвердити офіціяльно вище згадану організацію і дать матеріяльну допомогу, позаяк до цього часу праця велась без всяких матеріяльних засобів. Таке становище гальмує дальнішу працю в справі розповсюдування літератури, зібрання відомостей, та пошуку агентів. Представником для з'ясування цієї справи являється Пан Бабич.

Організатор, Районний Начальник міліції, громадянин м. Камінця Гнат Шарпук-Широкий
24 квітня 19[illegible] року [illegible]

1 бер 1919 р.
18
17
16

1919 р. 1 березня

1919 груд

- 1919 року

87

Штаб
Партизан Повстан-
військ У.Н.Р.

Квітня 1921 р.

Ч. 136

До 2

До Пана Міністра
Внутрішніх Справ

Прошу невідкладно дати адреси наших осіб вірних Вам і Ваших організацій на терит. України, яких треба зв'язати з військовими організаціями для [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Сотник [illegible]

Генерал Хорунжий

Н-к орг відділу

Сотник [illegible]

Д. Матешин 88

Штаб
Партизанських Повстан.
військ Ч.Н.Р.

9 Квітня 1921 р.

Ч. 135

122

До Пана Міністра
Шляхів

Прошу невідкладно дати
представнику сеї сотні Струтиць-
кому (технічн. сотні) адреси організації залізни-
чників на терені України
Які [illegible] з [illegible] в [illegible]-

Командант організації

Сидоров

Генерал-Хорунжий

ад. Шидловце

полк. Тютюнник

Жеолір

Кузик

дем Бабича

Начальник організаційного відділу сотник [illegible]

Високоповаж. Пане Полковнику!

Шлю привіт і бажаю всякого успіху. Вибачте, що звертаюсь до Вас з листом (не мало можливости персонально заїхать) і прохатиму. Але знаючи Вашу доброту, заранше лічу собі надією, що от Вам не буде неприємно зробить добро для інтернованих. ~~Заш [illegible]~~ ~~до Ва~~ Подателька цього листа намагається [illegible]

для культурно-освітньої праці.
Маю прохання до Вас ~~з того~~
і полягає в тому аби Ви наші
Гуртков. по мірі можливос-
ти допомогти збажу в бо-
го праці.

З щирою пошаною до Вас

Ємрашко Т.

П. Батьку Ступніцькому

Додаткова заява.

В додаток до заяв: хорунжого Лук'яненко, урядовця Васильченко, урядовця Корнієнко і сотника Бондаренко повідомляємо, що ми робили і участвовали в повстаннях за допомогою справжніх українців і организацій.

Наприклад в м. Стеблеві іствує чисто Український кооператив, відомий не тільки в Канівськім повіті, а на всі Київщині, першорядний член Дніпро-Союза „Дніпро-Роська спілка". Мета його поліпшення добробуту населення, котрий обороту мав в 1919 р. 94 мільони, він помагав в повстанні ідейно і матеріяльно; на чолі котрого стоїть Оврам Гуріненко, бувший

Голова Земельної Управи повітової,
Канівського повіту, котрий в часи
повстанчеського нашого було - в травні
прошлого року, - в Стеблеві вмісті з
нами відступав, також Українізо-
вав Сидорівський цукровирний завод,
де теж ми держали допомогу при
повстанні. Крім організації, де ми
дуже знайшли людей і по весь час
маєм у них допомогу і як що треба
на дальші мати допомогу в органі-
ізації повстання, запевняючи що ні-
коли в допомозі нам не відкажуться,
ї ще в нас певні українці в м. Стеб-
леві: Руденко Матвій, бувший засланець
на Сібірь за українство, котрий там
пробув 12 років і від часів революції
не минав ні одного повстання, Вчите-
лем Майстренко дуже гарний
наш робітник, Сидорівці Охрім Ковтун
Біївцях Старшина Незрам, бувший вій-
ськовий комендант Канівщини

Исацк старшина Кисіль, і робітник студент Гордієнко Іван, Медвина Яременко Явтух, і м. Корсуня Мельничко Іван. Звенигородського повіту Почапинський цукровий завод з нашим робітником Лисенко (плантатор) с. Мари-неця Іващенко Іван, член Трудового Конгресу і Шліхта і с. Пединівки учитель Семенко, с. Кириліївки Місокостий Яків учитель Бурдиковового хутора. Всі ці люди нам допомогають при організації повстання на певно і ніколи нас не зрадять, — другим людям в їх помочі не ручаются. До їх прибувати Вашим посланцям можна сміло, тільки треба указувати наші прізвища, на звенигородщині особливо Веліченко. Через їх звязок теж можно сміло мати. Словом при посредництві вище зазначених організацій і людей ми можемо підняти повстання на Київщині і

Звенигородщині. Можемо мати команд-
ний, бойовий, технічний, матеріяльний
і ідейний состав. В Таращанськім повіті
ми теж маємо звязки, де в нас небезпе-
чно можно прибувати українським дія-
чам і одержувати інформацію про
инші повстанчеські отряди: Жидів-
ська Гребля Остренко Іван, Ставище
Будвига Федір і в Янишівці Савицький
Іван.

Урядовиця У. Величко
Урядовець [illegible]
Чотовий Бондаренко
Хорунжий [illegible]

92

Д. Таємно Негайно

К-ру ... дивізії

У. Н. Р.

КОМАНДІР

4-ї

КИЇВСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ

ДІВІЗІЇ

„ “..........................19   р.

Ч..........................

Д.-Армія.

~~Для висилки на Україну в негайнім терміні потрі[бні] від кожної ...~~

Для висилки на Україну необхідні негайно кількості старшин і козаків здібних для організації і бою. Прошу в найкоротшім терміні скласти списки бажаючих їхать ~~на Україну~~ із Доруч. Вам Дівізії для праці з відповідними атестаціями і передать по адресі: Тарнов Львівська ул. 24б — Генералу Тютюнику

45 1 Запор. Водов

46 2 Вол. Капит

47 3 Залізн Капит

48 5 Херсон. Ланцут

49 6 Стрілец Алекс

50 Окр. Київ Водов

51 Кулеметна Ланцут.

52 Нач.-протир. див. Петраков.

[illegible]

Д 4.

Архив

Организации

Схема
пляна організації
повстанців на Україні

Схема
Організації штабу
повстанчеських військ

Нач. ШТАБУ
Адютан.
Загальн. канц.
Комендт.
Заг. інсп. підв.
Кур'єри
Госп. підв.
Генкварт
Ділов.
Канцеляристи
Відділи
Орг. опер.
Розв.
Агітац.
Звязок.

Вих. Ч 111
22

Д. Томина

97

Командуючому Армією
~~У.Н.Р.~~

II

18 квітня б. р. мною були
відправлені на Україну для поворотнього
організаційної праці сотник
Мельник і хорунжий Мат-
веєв які з ~~були атестовані~~
~~рекомендовані Головною~~
~~Радою~~ мали відповід-
ні атестації.

~~Сотник~~ Зазначені старши-
ни з'явились до н~~ачальника~~
~~ку до урядового осідку~~ зв'яз-
ку кордонового старшини при штаб.
VI армії польської без ви-
дачи їм мною документів,
мотивуючи це тим, що
документи загублені; ~~і~~
крім того сот. Мельника о. яви-
ла в шпигунському виді. Обидва
старшини повернуті мною
назад в розпорядження
полковника Палуда

З вікон [illegible] прибігли
Боюсь що згублені документи
можуть попасти до рук
осіб ворожих нам і будуть
використані ними у [illegible]
[illegible] цілях.
З огляду на важливість зазначе-
ного факту і можливих нас-
лідків прошу о признання
слідства по цій справі і
покарання винних.
Додаток: Зразки

[illegible] ад'ютан-
ту [illegible]
в штабі [illegible] і [illegible]
Масаківського

м. Львів. Дня 29 квітня 1921 року.

П. Генералові Тютюннику.

Рапорт

Прибувші цього числа хорунжий Матвіїв і сотник Мельник заявили, що одержані від Вас папери вони по дорозі загубили. По їх словам, Ви наказали їх відправити на Херсонщину і видати їм гроші. Між іншим на купівлю цивільного одягу вони просили кожний по 7000 марок.
Зазначеним старшинам з огляду на вище згадане виданий документ подорожі до Тарнова і назад, а також по 100 марок.
Докладаю також, що сотник Мельник прийшов до канцелярії в нетверезому загляді.

поручник

Таємно.

Протокол Зібрання №2
тайної повстанческой организації.
на Волині

1921 року 9 Березня в присутності осіб обміркувавши справу сучасного менту про тяжке становище наших родичів, братів и взагалі всього населення котре довший час знаходится в закутих кайданах большевицько-комунистичної влади, через котру не мало мірних семейств знаходится в розигнанню не маючі ни якої змогі жити в своі рідні хаті при своіх родичах, а блукають по світу спасаючі своі души, котрих большовицько-комунистичної чрезвичайкі до цього часу их відняти не могли.
Миж діти, сини, брати и батькі котри знаходимся в такіх тяжкіх обставинах, примушени зібратись всі до одного, мусимо пожертвовати собою дабі визволити із большовицько-комунистичного ярма і кайданив своіх синив, братив і батьків.
Яку і винесли однословно постанову:
1. Вибрати осіб. 1/ Керуючого Организаці
2/ Начальніка штабу организаціі і адьютанта организаціі на котрих покладается обв'язкі, клопотати перед владою Польской держави для дозволу, о можливсті провести таємно на тереріторіі держави Польской у раіоні Корецькой волості организацію, котра б мала змогу

проводити в життя свою працю, о піднятю повстання, у повітах в занятих большовиками на Волині

2/. А також доручити клопотання перед Українським Урядом, о допомозі в разі необхідної потреби, як у матеріальном, так и д. потребах необхідних для зазначеної організації.

3/. Керуючим зазначеної організації одноголосно вибран; Антон Флоріанович Мяковський. (Соде) Начальником штаба цеї організації Олександер Максіміліанович Павловський.
Ад'ютантом: Микола Йосифович Біляк.

Зазначений протокол складяний у 4 примірниках.

Підпис усіх членів організації

Петро Сущевський.
Александеръ Тарнавскій
Казимір Зубрицкій
Дмитрій Горбачук
Сигизмундъ Каменець.
Осипъ Ярощукъ
Вітольд Осташевськ
Іван Рамановскій
Антон Мяковський
[illegible]

Микола Біляк.
Олександр Павловський
Василь Марчук
Бронислав Янковскій
Павел Мельнічук
Неваръ Павелъ
[illegible]
[illegible]
Сергій Ващук
[illegible]

Анатолий Миллер

Георг Кипростиос

Д. Таємно. 101

Повстанчий звіт до 18-IV-21 р.

П. 2. м. Львів.

Матвієнко перейшов кордон на Україну 3-IV-21 р. і повернувся назад в Гусятин 14-IV с.р. Подав відомости: Від Гусятина до Дунаєвець можна установити етапову лінію через села — Сверчківці, Снітка, Корочівці, Зелена, Дунаївці.

— В цих районах найшлось би до 800 активних повстанців, але все це неорганізовано, немає зброї.

— Матвієнко просить зброї аби зробити напад на м. Камянець.

Дана задача: 1) аби проводилась організація сил і про це повідомлялось Голові Повст. Штабу через пункт у м. Львові. 2) Заборонено неорганізовані виступи без наказу Повст. Штабу. —

3) Установити через [illegible] звязок з повстанцями в Літинськім пов., про яких говорив Матвієнко, що вони є в лісах.

4) Установити етапову лінію від Дунаївець до Н. Ушиці, Могилева-Под., і Вапнярки.

— Матвієнко стверджує можливість передачі у всі ці пункти зброї і літератури, користуючись його знанням місцевости, відсутністю в повіті комуністичних сил, та прихильністю населення. Просить літератури для цих районів.

До м. Гусятина приходять селяне з глибоких тилових районів (Білі Церкви!) за сіллю — з якими можнаб передавати літературу.

— Підкреслює він конечну необхідність передатного пункту в м. Гусятині. Відомости нові до Гусятина Матвієнко передасть через 6 днів.

Із розказів Матвієнка в цих районах є

гарячі групи до роботи по підготові
Повстанців, але немає кому працювати.
Хоч Матвієнко є певна людина, що
[redacted] з ним необхідно посилати
одного старшину, який провів би організацію
і учоту проти-комуністичних сил, та
установив би певні етапові шляхи, для пере-
дачі зброї, літератури і т. п.

Кор. Михайлик

Д. Товшню. 102

Повстанчий звіт

до 27/IV-21р.

ч. 3. Львів

Мапа 1:200.000

В половині Квітня в районі Ватнярка-Балта були бої повстанців з частинами 12 і 60 комун. див. (Не встановлено, хто керує операціями)

По власній ініціятиві Уряд. М.В.С. Бабича, Старшини 3 див. Шлапака-Широкого Гриця при участи старшини Киричука Петра, Сотського-Гончара в с. Сидорові при кордоні на терені Польщі заложено повстанчу організацію, яка має звязок з Баром, Кам'янцем-Под., має своїх людей в с.с Залуче (свящ. і уч. Сумиловський) Рипинці (учитель), Кам'янець (Турський, Собарна ци і 8. Пиром „Таj'ета". Послано звязки шукати Струка і на Катеринославщину. Через с. Скипча (с. Брисы) є звязок зі ст. Деражней і Межибіжом.

Для організації волостей є люде: Смотрицької (Іван Мироник) з с. Грицькова; Кужевської (голова волостного ісполкома Ілько Куций) з в Зіньковецькій (Левитський Пошт в Зінькові), в Городоцькій (Верещінський контрольор кооперативів)

Між селами Грицьковим і Коропчевом в лісі є 150 головік озброєних людей, що втікли від мобілізації і дезертири больш. армії. Між ними є старшини.

Броди через р. Збруч, що немають охорони з боку большевицького боку в таких селах.

Шидлівці 2; Бондарівці 2, Голиницев 2, Зелена 2, Збриж 1, Мар'янівка 2, Милівці 2, Черноковинці 1.

Ці броди відомі в організації в с. Сидорові.

хор. [signature]

Ю. Тютюнник 103

Повстанчий Звіт до 4/V - 21 р.

ч. 4. — М. Львів

Мапа 1:200.000 —

Село Обозівка, Берд. пов. по відомостям прибувшого поручника Лещева з'явився до волосний комітет повітовий. Головою єсть тов. Кравченко /провідник. Кругової [illegible] дів./, заступ. старшина Кошуля, (с. Бівсковка/, Лещев. — З'язатися можна через с. Соколівку, біля ст. Козятин. у Тойаді Тайнавської, письменній будинок замітати Стельмаха сказати „З'явився до Гашки".

— Комітет нараховує 1500 чоловік озброєних, 2 кулемети „К" і „М", 80 коней, 16 сідел.. Комуністи відділи заінші, тому відділ на чолі з Кравченком почав операції в складі 80 кінних і 20 піших. — 6-20.000 набоїв.

— Комітет має зв'язки з усіма організаціями повіту. Комітет мав зробити повст. вибух в половині березня с.р., але узнав, що треба чекати наказу і чекав. Наказ ч.1 комітету невідомий. —

— В самім м. Бердичеві комітет тримає зв'язок з нач. пов. телеграфної сітки п. Крищенком /Остропільська 11/ — пароль „від Гашки".

— На Козятинщині зв'язку немає. Бойко, як співробітник є у Комітеті, але не установлено чи є „Бондута".

— Паночка Левицька з Янова тримає зв'язок Бойко-„Бондута" відомо комітету, як своя людина. —

— В „чека" в Києві, по чутках є свої люди. (Слідчі) — з неї виступило 8 повстанців.

— Комітет втягнувся в повст. організації і керовують їх. Пригород — розстріляно за 2 дні перед виступом в Березні [illegible] узяв повстанців Тузольвича з 4 осіб, що в м. Козятині. —

Таємно

Прибувший з Катеринослава п. Нестеренко виїхав 22/IV – кордон перейшов 30/IV. подає відомості про ворожі частини /звіт розвідч. ч. 11/; про повст. "загони Визволення України":

– Керує загоном "Брова". Кількість до 4-х тисяч чолов. в них до 1000 ч. кінноти, 24 кулем., набоїв по 150 шт. на козака. Мав зв'язок: 1/ з Махном (Бердянськ–Мелітополь) [illegible] відсталий, але немав контакту в питанні політичнім, що до центрів держави. Махно має до 3-х тис. чолов., 2/ з Маслаком – ген.-осаул кубанської війська 3800 коз. кулеметчики розійшовся з 14 дів. розбившись від військових частин в березні місяці; зараз тримав зв'язок з Бровою і Махном і має на меті перейти на Дон і Кубань. – Бої веде з 6 дів. Будьонно в районі Орехов, Александровськ, Токмак. –

3/ з Бондаренком, – має мав 350 ч. "Чорна Сотня" оперує в Катеринослав. пов. (с. Михайлівка). –

4/ з Левченком – Полтавщина – зв'язок був до кінця березня. Зараз немає [illegible] відомості про те, що відділ розбито; сам Левченко і де-хто з його старшин забиті. –

Зв'язатися можливо з Бровою по адресі:
Екатеринослав, Чечелівка, Павлоградський пр. № 1.
Нестеренко Ольга (жінка Олександра).
Шріфт A = B (трикадулкий) і т. д. –

– Пор. Левченко? (Лещів) і Нестеренко Олександр надіслані до П. ш. в Тарнів 4/V. 21 р. —

Підполковник [illegible]
Хор. Михайлович

Додаток: Замість Левченка керує тим відділом полковник Ревуцький з своїм штабом. – (зі слов. Нестеренка)

Хор. Михайл[illegible]

Д. Тальмо

Повстанчий звіт до 11/V-92/р.

1.5. М. Львів.

[illegible]-1: 200 р.р.

1) Згуртований полк [illegible] складу Камянецьких
Київських пр. Губвійськовий. – Комнезаможенці ма-
ють [illegible] по домах, а пок Котовський укрой-
формувати [illegible] обидва полки і сторожі, які [illegible] в у боку
станиц. (від мобілізації) При [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] до конфіс-
кації, аби його не вислали до Сибірі. – Вже треба
вести зв'язок з повстанцями Мордалевичем,
Богатиренком і Струком через кр. 1го куріня Павлюка
(дійсно Сотник Осовський), який і прислав Шевченко
сюди з відомостями і метою обдурити козаків в
таборі. – Цей час Шевченко подав відомості (Звіт розв. ч. 11)
і про повстанців: Струк – в районі ~~[illegible]~~ Бородянки;?
Мордалевич пов. Сквирський;? Богатиренко – 150 чолов.
5 куз. в районі сел Лучин, ~~[illegible]~~ Ходорків. –

– В селі Саверці? – сельчанин Кухорчук Петро – через якого
можна найти відділ Богатиренка. – (Відділ того брат).

– По хуторах в районі Знаменки, Бодрищенко
оперують відділи Морозі і Соколовського (?) до 500
кінних. – Богатиренком взяті заходи до налагодження
зв'язку з цими повстанцями. –

[illegible signature]

ч. 26

П. Гелярному:

Д. Тальмо. –

Поточний звіт
до 19/V-21 р.

1,8. М. Львів. –

Мапа: 200.000.

Прибувший Діденко – подав відомости:

1/ Кордон перейшов 5/V на Україну, повернув 9/V з Києва, а 14/V перейшов кордон в Польщу в м. Острозі. Налагодив зв'язки від Славути – (Машиніст Вірченко працює на водокачці/, Шепетівка (Наглядач вагонів – Пасьовий/, тут же /уч. Косінчук – завід. Залізнич. школою/, Козятин – (Косінчук – машиніста Коровченко/, Фастів – (Бондаренко – [illegible] кондуктора [illegible]/, – Мотовиловка – (Яценко – служе в Уїзд. Продов. Ком./, Київ – (Ярошенко – голова У.К.П. він же член домов. ком. на Батиєвій водокачці/ там же/ Самойленко – слесар робить на Сахнії і Машиніст Свириденко – робить токарем середнього ремонту./

– Всі ці особи в згаданих містах агітують за У.Н.Р. і провадять організацію серед незаможних класів. Вони ~~[illegible]~~ мають передавати відомости через свої організації про ворога: пересування військ, внутрішні розпорядження, розпорядження по незаможних і т.п.

– Ці організації тримають зв'язки з повстанцями і можуть їм допомагати технічними засобами.

2./ Сам Діденко [illegible] був в Отряді Гаєвого

Орлика і говорив з Мордалевичем. —

Про відділи ~~у~~ і відомості: Відділ Гаєвого - дійсне прізвище Гришок - оперує в районі Мотовилівка, Дідовщина. Має 3 старшини, 96 козаків, 25 коней, 4 вози, 1 двуколку. Козаки озброєні рушницями різних систем. — Набоїв по 100-150 на чол., більшість з револьверами. Кулеметів 2 = один сист. „Шоша" і „Максим". Відділ цей утворився давно і керував ним Богатиренко, якого зараз усунуто за грабунки у селян.

- Біля 3/IV відділом було розігнано роту, що робила облави між Мотовилівкою і м. Васильковим. В с. Мотовилівка забрано „Комнезаможе" - одного розстріляно, останніх випорото і відпущено. - Забрано [illegible], які служать до цього часу в відділі —

Відділ має резерви до 400-х сот чолов., які сидять ще по домах. Ця кількість збільшується. —

Відділ має зв'язок з Воводом (Гуляйгиц) і має на меті забрати горілку. — Відділ оперує зараз в лісі. - Харчі одержує від селян, - які охотно допомагають. При нападі на технічну роту взято 3 гвинт. советських. —

Дідченко прочитав і пояснив в відділі Універсали Ради республіки - Настрій козаків гарний. — Чекають уряду У.Н.Р. — Коні і зброю відділ добуває у большевиків. —

3) — З Орликом - Дідченко - зв'язався через відділ Гаєвого. Оперує відділ в районі с. Лубянки і с. Стара Гута (40 в. від ст. Клавдієва)

Віддїл має до 100 голов., але в резерві до 1000 г.-
не тримає всіх при собі, бо тяжко скривати
в лісу. Озброєння ліпше чим віддїл Гаєвого.-
Набоїв має до 50 на голов. - 2 кулем. „Люіс";
„Шоша". - Універсали вдов вели ну. дух козаків
гарний.-

4/. Мордалевич: - оперує в районі с. Криве, Кор-
нин, Сквирського пов.; Має 3 віддїли до 300 г.
разом. - З Мордалевичом говорив персонально.
Він має гарну розвідку від інформацій і
чекає наказів. Гарно віднісся до інформації
о призначенні одної особи, що об'єднає всі
повстанчі віддїли.-

5/ Віддано зробив в'язок з Повстан. „Комітетом"
у Київі через отаманшу Фитасюка.-
Із с. Кіловка - Лель у Київі був комендантом
ст. Попільню і пом. Сквирського Повітікома
при владі У.Н.Р.-

[illegible]

Ч. 26 [illegible]

Відправився с [illegible] Тютюнником [illegible]

108

Копія.

Протокол зізнань

Повернувшийся з України розвідчик-організатор Лиденко Микола, посланий 5/IV с. р. Штабом Тютюнника в X і VII районах для об'єднання повстанчих і для зв'язку з повстанчими відділами в цих же районах.

Про свої подорожі показав: Кордон на Україну перейшов 7/IV с. р. в м. Острозі. Прибув на райони Шепетівки, Бердичів, Козятин, Київ. — Пробув в цих місцях до 9/V с. р. і вирушив назад до Повстанчого Штабу з докладом про працю. Кордон перейшов в поворот 14/V с. р. в Острозі, де був затриманий постерунком № 1. і препроваджений до Львова, де тримався в дефензиві до 18/V. Звільнений — прибув до Евід. II 19/V с. р.

19/V-21 р.

м. Львів.

Микола Лиденко.

Допитував Михайло [illegible]

Певно: Сотник Галаг[illegible]

109

ЗАВДАННЯ Хорунжому Г о н т к о в с ь к о м у Грицю

Прибув 23/4 1921 року. Повернен 24

I. .Відправитись в село Бабчинці і провадити надалі організацію згідно наказу ч.I.

2. .Расповсюджувати літературу в районі В а п н я р к а.

3. .Ввійти в підлеглість Начальникові района, який має бути з посвідченням Партизано-Повстанческого штаба при Головній команді війстк У.Н.Р за підписом Генерала Тютюнника.

ЗАВДАННЯ Поручнику К и т а й с ь к о м у Марку

Прибув 23/4 1921 року. Відправлен 24/4

Відправитись до З а б о л о т н о г о і передати наказ Ч.I і передати Заболотному наказ прислати свойого звяз, кового.

ч. 45
24/IV-21 р.

Т.в.о.Начальника

ЕВІДЕНЦІІ II, Сотник [signature]

Дано 2000 т.п. і 10 карбов.

ЗАВДАННЯ Хор[illegible]

Сотн Гаєц

[illegible] 23/4 1921 року.

1. Відправитись в село В[illegible] і провадити надалі організацію згідно наказу ч.1.

2. Розповсюджувати літературу в районі В а п н я р к а.

3. Вийти в підлеглість начальникові района, який має бути з посвідченням Партизано-Повстанческого штабу при Головній команді військ У.Н.Р. за підписом Генерала Тютюнника.

Дано 1000 т.п. і 10 000 сов. –

ЗАВДАННЯ [illegible] Марку

[illegible] 23/4 1921 року. Відправлен 24/4

Відправитись до З а б о л о т н о г о і передати наказ Ч.1 і передати Заболотному наказ приєднати якого зв'язкового.

Сотн Гаєц

Т.в.о. Начальника

[illegible] ІІ. Сотник

1) Відправитись до Заволянського[illegible] передати наказ ч. 1.
2) Передати наказ за

Протокол зізнань

Повернувшогося з України хорунжого Гонтковського Гриця.

Служив останній час в Укр. Армії до березня 1921 р. в Кордонім Корпусі. В березні місяці вирушив по власній ініціятиві з Ланцута вийшов на Україну з метою пробратися в Ямпольський повіт і працювати на користь У.Н.Р. — Кордон перейшов в районі Гусятина і був в сл. Муровані Курилівці, Кукавці, Донківці, Н. Ольчадаєв, В. Ольчадаєв. Назад вирушив 16/V і кордон перейшов 21/V з метою поінформуватися і піти назад для праці.

23/V. 21 р.

Хорунж. Гонтковський.

Допитував Михайло [illegible]

Протокол Зізнань

Повернувшогося з України поручника Кітайського Марка. —

Я служив в 3 пол. див. до Липня 1920 р., а потім при Штабі 6-ої армії до інтернування. Із Ланцута в березні місяці перейшов до повстанців на Україну. Кордон перейшов 1.II під Гусятином і був в районах Кам'янця і до Могилева до 15/V, коли вернувся до Польщі за інформаціями і вказівками. В селах Солоніївці, Кокушна, Бобровка, Бабінці проводили організацію і агітацію. — За браком інформацій у нас і у селян нічого не вдалося зробити. Але група гарна і можна проводити організацію. —

Літератури жодної в цім районі не мав. — Кордон перейшов 18/V в районі Гусятина і прийшли до польської влади, яка препроводила до Львова. — Отримавши інформації я хочу повернутися назад в район Могилева для праці. — Марко Кітайський —

28/V.

[illegible] Михайло [illegible].

Д. Тавлию

Повстанчий Звіт

до 24/V 21 р.

ч. 10. м. Львів.

Мапа 1:200.000.

I. По відомостям п. Нестеровського (п. м. В. С.) з Рівно в Житомирському пов. волости Тулишівська і Баранівська зорганізовані під проводом Грибіна — вахміст. рос. сл., нач. штабу Лисиця — півковн. рос. сл. — Сили точно невідомо. Чинности нема. Звязатись можно через Нестеровського. —

— В Звягельському повіті горять групи для повст. праці. Необхідно посилати старшин.

27–30/IV. ч. п. в Звягельському пов. заарештовано 8 чоловік селян за участь в повстанні в 1919 р.

— Організація Сотникова старається налагодити зв'язки з повстанчими організаціями. Штаб Сотникова: в-ник — Несонів, полк. Самсонов — адютанти; Сорти — Голинець; Корпус — Спаський. —

II — Прибувший з Кам'янецького повіту з с. В. Коробчієв Музика (вл. розв.) подав відомости від 20/V: в селі Куриловка — голова посівкома Кузьмин зорганізував 50 л. з рушницями, 18 кадрів. к., в с. Купін — сел. Гузан проводить організацію, в с. Ярошівка сел. Лисенко — пров. орг., в с. Коробчієв — сел. ст. у. ор. Музика проводить організацію — має 100 ч. зі зброєю — розділені на 4 взв., при знанні к-ри підстаршини. З цими організаціями звязатись можно через Музику. — Музиці дані відповідні завдання (надіслати до штабу Кон.) і повернено назад. —

III. Прибувший Матвієнко передав, що в с. Гермашівка Кам'янецького пов. проводить організацію старшина Ратушняк — має 18 ч. з рушницями. — 7/V невідомий відділ забрав до 1000 пуд. цукру на Ярмолинецькім заводі. (слухи)

IV. Прибувші пор. Кітайські і хор. Бонтковський з с. Бочінці Кам. пов. передали, що там проводиться організація.

жими, але за браком інформацій з центру, за відсутністю літератури, відповідних людей не можна використати гарного ґрунту. —

Дана відповідна задача хор. Гаптиковському провадити організацію і підпорядкувати тому, хто буде призначений. (Копія задачі надіслана повіт. курсу). —

Хор. Кітовському дана задача поїхати до Золотоноші – передати наказ ч. 1 і літературу і наказ прислати свого представника. —

Агіт 26.7.

V. Газета „Большовик" від 24/IV (Київ) помістила замітку з Літовечки, в якому автор підкреслює, що в повіті ведеться „повстанче-Махнівська Петлюровська" робота, що в слухи пішли якісь буцім і не до смішку, що N дивізія (невідомо якої) натрапила в одній селі на купу петлюровської літератури. Комуністи не можуть вийти і влада їх лише в містi. —

VI. М. Шпатан привіз з Сидорово доклад від організатора повіт. апу Літинівського пов. Харченко Семен Васильович (Сотник) (доклад надсилаємо). В докладі організацій ці відомості: с. Студенчиці гр. Сторченко – 15 чол. зі зброєю, с. Довидковці 20 чол. зі зброєю, – керує Федір Щерба, с. Ситківці – 10 чол. рушниці і шаблі; – с. Бахмутовці – 20 ч. з рушницями. Керує Кирило Шевчук, с. Дидівиці – 60 ч. зі зброєю керує седьмий Орищенко, с. Мохнотолинці, і с. Ушатовці – 40 ч. рушн. і шаблі, керує гр. Баранюк, с. с. Масіовці, Богданівці, Жургівці, Колибаї, Тархановці, Костянці – 120 чолов. організував сам докладчик Харченко, то седьмий с. Довидковці Федір Щерба. – він вже організовує зараз Бахмачанську волость. Сухновецька вол. – 200 чол. керує Сторчин. – Дубиневич – Чолов. Большов. по Зиновівці, Мічка в повіті. – Войтовецька вол. – 500 чол. зі зброєю. організував Харченко – докладчик. – Всі організації зараз в пасивному стані. – Тримається зв'язок помімо всього. В руках вол. повітну провадиться організація. — Висилаються заходи

3.

сотником Харченком до найсьогоднішнього зв'язку з цією організацією. — Настрій селян гарний. — Селяне розуміють необхідність організації і боротьби з большовизмом. — Харченко працює у большевиків, як член повіт. ревкому і має змогу розізнавати і проводити роботу. —

Начальник Евід. II
Сотник Гамм[illegible]

Михайлик
[illegible] Евідвідділу.

Порядок денний:

I/ Справи організаційни Еведенції II

II/ Служба забезпечення та звязку з працею Ев.II

III/ Співзалежність та співпраця Ев II від сек.. офензиви з дрібностками та рефератами ціеі секції

I/ Ад пункт I-й

Завданнем Евід. II есть:

а/ перероблення свого терену під поглядом військовим та політичним.. Завдання це виконується за допомогою пунктів розвідочно-виборчіх котрі робляться в потрібні кількості по лінії границі та постійних пунктів зафронтовіх.

б/ вироблення інструкцій для пунктів та пляцувок

в/ еведенція сил неприятельськіх в цім терені.

г/ еведенція загальноі праці в метою утворення умов для поліпшення праці пунктів та пляцувок.

д/ праця політично-агітаційна на перероблену терені.-

е/ вишколення людського матеріялу котрим мае обслуговуватись евед. II.-

ж/ Організація канцеляріі в погляді до канцеляріі евід. I котра моглаби заосмотрювати всі пункти та провадити біжучі справи евід. II.

з/ утворення пашпортного бюро для евід II.-

і/ вироблення складниць зброі та амуніціі а також матеріялів вибуховіх.-

к/ приготовлення інструкцій розвідочних та політичних.

л/ утворення этапів

м/ Конечне утворення життя польсько-украінського Зреферовання ціх справ в довудствах од котріх це залнжить.-

н/ Концентраціі всеі справи в секціі офензиви шеф секціі несе всю відповідальність.

Порядок денний:

I/ Справи організаційни Евіденції II

II/ Служба забезпечення та звязку з працею Ев. II

III/ Співзалежність та співпраця Ев II від сек.. офензиви з дрібностками та рефератами цієї секції

I/ Ад пункт I-й

Завданнем Евід. II есть:

а/ переробленне свого терену під поглядом військовим та політичним.. Завдание це виконується за допомогою пунктів розвідочно-виборчіх котрі ровляться в потрібні кількості по лінії границі та постійних пунктів зафронтовіх.

б/ виробленне інструкцій для пунктів та плацувок

в/ евиденція сил неприятельськіх в цім терені.

г/ евиденція загальної праці з метою утворення умов для поліпшення праці пунктів та плацувок.

д/ праця політично-агітаційна на переробленому терені.-

е/ вишколенне людського матеріялу котрим має обслуговуватись евед. II.-

ж/ Організація канцелярії в погляді до канцелярії евід. I котра моглаби заосмотрювати всі пункти та провадити біжучі справи евід. II.

з/ утворенне пашпортного бюро для евід II.-

і/ виробленне складниць зброї та амуніції а також матеріялів вибуховіх.-

к/ приготовленне інструкцій розвідочних та політичних.

л/ утворенне этапів

м/ Конечне утворенне життя польсько-українського Зреферованне ціх справ в доудствах од котріх це залежить.-

н/ Концентрації всеі справи в секції офензиви шеф секції несе всю відповідальність.

117

Копія.

До Пана Головного Отамана Війська У.Н.Р.

Начальника Станції рапорт.

Маю за велику честь доклясти, що I мая ц.р. я виїхав із Тарнова до м. Скали над Збручем відкі 3 мая ц.р. в ночі разом з мішконошами перейшов Збруч і дійшов до своеі станції Нігин. До Нігина я переходив через села Покнічани, м.Оринін, Кісилівку, Жерді, Дубинку, Великі - Армяне, Думанів і Вербка, в цих селах селяне мене засипали питаннями чи дійсно що Батько Петлюра вже не існує бо большовики випустили прокламації, що Батька Петлюру заарештовано і ніякого українського уряду в Полщі не має і козаків вже передали до Совдепії, а також стали питати коли іх визволять із під большовицького ярма, на це я взяв на себе смілисть і дав ім таку відповідь, а саме: "Що Батько Петлюра хвалити Бога живий і здоровий, як він так і весь Українській Уряд день і ніч праціе на користь українського народу, а щож тоскається до визволення іх то я сказав так: терпіли ви більше потерпіть меньше, коли і відки буде визволення то про це ніхто не знає але сказав ім що хутко буде тільки попередив іх що тепер треба бути дійсними синами України, щоби давали охотно як людей так і хліб, всі селяне окрім малоі кількости Комбід сказали, що як тільки зачують, що вже іде Батько Петлюра всі старі і мали підуть на допомогу українському війську вигнати большовиків з України, всі селяне плачуть і молять Бога, щоби хутче прийшов Батько Петлюра. I травня робили большовики робітничє свято казали по селах промови що совдепія сидить кріпко і що ніякоі України нема. В м. Гукові, Оринині і Лянскоруні містяться большовицькі чрезвичайки, по селах над Збручем Бережанці, Пекнічани, Кісилівці, Жердях, і других 4 травня поставили в кожне село по 25 кінноточиків із кіргіз і кітайців. В Проскурівському повіті стоіть I совітський полк із галичан і Таращанська дівізія між ними есть і мадьяри. Із Московщини перекідають большовики своі війська на Украіну, тил в большовиків голий, так що як мати добрих з 500 козаків і 4 кулемети то Кам'янець взяти можна в один день а цих чекістів всіх можна перерізати тільки треба мати гроші ріжних кулюр, бо по над границею беруть красноармійці і всі вартові. Реквізиції робили дуже великі як збіжем так і худобою брали з хати крім сала, масла курей по 2 - 4, яєць IO-I5, селяне від цього дуже стогнуть. Залізничників в Кам'янці заарештовано багато, Нач.ст. Комисаренко за спекуляцію, завідуючий складом Демінський за українозаторство, підозріли службовці мають бути вислані на Мурман, в Гречанах Нач.ст. Кумельський теж заарештован за прихільність до України, службовці від Каменця до Гречан як я довідався більшість іх таємні комуністи, службовці прихільні до України повтікали і стоять зараз в скалі: Ананович, Чайківський, Болинець учит. Драгобецький і др. 6/Ув м. Скалі Комендант дав наказ ч. I щоби ті які неприняли польського підданства покінули Скалу, цей термін кінчався в 7 год. вечора 8/У а я виїхав о 2 год. по обіді до цього часу випадків з боку польськоі влади не було. Із Гукова большовицькій комендант часто буває в Скалі йому польська влада завжди дає дозвіл, приходять вони в Скалу без зброі. Українські мішконоши приходять в Скалу зо всіх сіл Кам'янецького і Ушицького повітів всі приносять збіжже і міняють на сіль, нафту, крам і ремень і було багато випадків що большовики відбірали від мішконошців виміняний товар, на Україні в цей час цих продуктів не має. На мій погляд в цих місцях де я проходив озимина і яровина дає надію на врожай вище середній, велика кількість панськоі землі зовсім зосталася незаораною. Селяне сел: Гуківа, Бережанки, Пекнічани, Оринина, Кіселівка, Жердя, Дубинки, Великих - Армян, Думаново, Нігина, Черча, Вердкі просили мене передати іх велике прохання до Батька Петлюри, щоби прийняти заходи звійти на Україну до жнив, щоби большовики не вспіли взяти нового врожаю. В Скалі відкрита власником із Черча п. Садовським і Свірським контора по закупці збіжжа від українців мішконошів для 6 польськоі армії, а також і купують коні і іншу худобу. Тил в большовиків голий, агітацію провадити дуже добре, можна посилати певних людей, але треба іх снабдити ріжними грішми бо одному хочеться українських, другому царських, польських і гривень. По над Румунську границю стоіть кіннота Котовського і до 12 дівізій ріжного війська це по большовицьким відомостям. Залізничний рух від Кам'янця до Проскурова дуже слабий в неділю 2 - 3 потяга, недостаток палива, шмаровидла, нафти, а службовці пухнуть з голоду. [illegible]

За начальн. [illegible]

До Партиз.-Повстанчеського штабу Головного Отамана

"21" травня 1921 р.
ч. 906

Нач. [illegible] Канцелярії Головного Отамана [signature]

Нач. Загального [illegible] [signature]

118

Д. 71[б]

Орг

Організаціїне

звітне праці

113

Ранговий 4го Київського кінного полку Київської дивізії Кравець-Силенко

1 Травня 1924 р.

7/5.

Начальнику Партизансько-Повстанческого Штабу при Головній Команді військ У.Н.Р.

Рапорт

Доношу, що згідно вашого наказу цього числа вибув в розпорядження полковника Кузьмінського – до м. Львова.

Ранговий Кравець-Силенко

Нак. 36 91

Д-1

Організаційний звіт
на 1 червня 1921 р.

Правобережна Україна

Південна група. Про організацію населення на півдні відомості штабом одержуються тяжко. Всім старшинам висланним в райони групи наказується зв'язатись з Генералом Гулим. Штабом посланий організатор 3і4 району, передано уповноваження Заболотному, на 5 район. Дані вказівки через залізничників в Одесу при чому всім наказується централізуватись коло Ген. Гулого.

Від Ген. Гулого з дня від'їзду ніяких відомостей не одержано.

За відомостями про організацію групи штабом посланий спеціально старшина ~~до~~ на 4 й район.

Північна група. Організація селян проводиться досить інтенсивно. В районі групи маються слідуючі організації: 1 Всеукраїнський повстанський комітет, Повстанський комітет в районі Казятина, якому доручена організація 9 району. Комітет Повст. Волині і Подолля

Крім того штабом в кожний район II групи послані організатори, а в де які райони і Н-ки районів.

Прибувші на місця організатори і звязкові старшини доносять про самостійність населення. Послані старшини для служби в частинах Червоної армії з метою в її рядах поступить службу і зорганізувати ворожі комуністам елементи. Наслідки їх праці є, ~~в одн із дієвих дивізій і в м. Києва~~ особливо помітно працю в [illegible] района. Організація в червоної міліції допомагає нашим агентам при переходах через різні пункти. Штабом дані вказівки всім організаторам і Комітетам як втягнути повсемістно міліцію в повстанчої організації. Повідомлень про дальнійших працю серед студій пока немає.

Маються звязки з організаціями залізничників і телеграфістів ж. д.

В кожнім районі штаб має певні звязкові пункти і своїх людей яких в потрібнім випадку посланний штабом може знайти, по указані адресі.—

<u>III група</u> Про організацію 3 групи одержанна відомості від Всеукр. Повстанкома і від посланнаго штабом п. Верменча,

Констатується факт самостійности

121

населення. На містях виникли повстанкоми в районі Гадяча і Константиноградa і кого партизана Левченко, якому передано уповноважен-ня Нар. повст. штабу на організацію IV району

Всеукраїнському Повстанкому і дані вказівки відносно призначення Ком. групи, а посланному т. в. о. штабом Старшині наказано виясніти обличчя всіх організацій і партизанських ватажків по в районі III групи: і звязатись з ~~групою~~ Місцеві Організації особливо спрятно ставляться до підшукання старшини.

IV Група. З заснованими організаціями в Катеринославі і др. містях були звязки в городі (пор Нестеренко), а так же ~~є~~ вони безперестанно звязані з Всеук. К. Через Всеукр. Ком. дани вказівки і інформації відносно організації на містях.

V Група. Послані розвідчики і організатори Відомостів від них пока не одержано.

Організаційний звіт

На I Липня I92I року.

Правобережна Україна.

Південна Група: Нових відомостей про організацію населення на півдні- шатбом не одержано. Всім старшинам, висилаемим в райони групи наказується обов"язково звязатись з Начальником Групи, але поки безрезультатно. Також немае ще жадних донесень від старшини-спіціяльно посланного на Україну за відомостями про організацію вищезазначенноі групи. По останнім відомостям / ще неперевіренним / існуе нова повстанча організація під назвиськом " ПОБЕРЕЖАНСЬКА ПОВСТАНЧА ОРГАНІЗАЦІЯ"-прибрежна Дніпру, смуга Золотоношського і Переяславського повітів, котра утворена ще за часів Деникинщини і остаточно сконструірувана в кінці I920 року. На чолі цієі повстанчої організації стоіть повітова рада, котра складається з/4 / чотирьох осіб,-составляющих одночасово і Штаб вищезгаданої організації.

Північна Гріпа. Нових відомостей про стан організаціі Північноі групи шатбом ще не одержано. В кінці Червня місяця б.р. вислано в райони групи старшини зі спеціяльним завданням, що до роскладу совітської міліціі, а потім до притягнення іі до повстанчих організацій.

Від III, IУ і У донесень про стан організацій теж не одержано.

За Червень місяць I92I року партізано-повстанчим штабом відправлено на Украіну I37 чоловік.
Із них для розвідки вислано 4 чол.
для організаційної праці...I24 "
і кур"ерів.................. 9 "

Для організаційноі праці вислані:

I/До центрального повстанчего Комітету - 3 чолов.
2/ До штабу I групи.................. - 7 -"-
до I району.................. - 7 -"-
" 2 " .... - -
" 3 " .... - - "

//////////

до 4 району .... 4 чол.

" 5 " .... - "

3/ До Штабу II групи вислано:-............ 26 чол.

" 6 району............................ 41 "

" 7 " .... 4 "

" 8 " .... 7 "

" 9 " .... 7 "

" IO " ....2 "

4/ До Штабу III групи вислано:--------------- I "

" II району .... 7 "

" I2 " .... 3 "

" I3 " .... II "

" I4 " .... II "

5/ До Штабу IУ групи вислано:--------------- II "

" I6 району .... 4 "

6/ До Штабу У групи вислано:.............. I "

Відправлено курьерами:

I/ До центрального повстанчеського комітету - I чол.

2/ До Штабу I групи....................... - I -

3/ До Штабу 3 району...................... - I "

4/ " " 4 " ...." I "

5/ " " 5 " .... - I "

6/ " " 2 групи .... - 3 "

7/ " " 9 району....................... - I "

Відправлено розвідчиками:

I/ До 6 району.------------------------------- 3 чол.

2/ До 9 району ------------------------------- I чол.

П а р т і з а н с ь к і з а г о н и :

//////////// //////////

Ч Ч по пор.	До якого стосуються відомости.	Назва місцевости,-де оперує загон.	Склад загону і назва його.	Приміт-ка.
I	8-IУ. 18-УI.	Район повітів: Гайсинського, Брацлавського, Немирівського, Літинського; по останнім відомостям між Уман"ю і Цвітковим.	Загін. От. ЛИХО. Старшин - 28. Козаків-200-300 Всі кінні, озброєні. 2 кулемета, набоїв по 30-40 на козака і обозу 6 фір.	
2	9/IУ	Харківщина, Старо-Більський Повіт.	Заг. От. Кармелюка. 60 кінних, 2 гармати і кулемети.	
3.	29/IУ 5/У I/УI	Район Черкас. Канів. Район Сміли, зараз на Канівщині.	Заг. От. ГОЛОГО. Кількість загону не виявлена точно 50-100 кінних. Останні відомости-120 кінних. всі озброєні мають кулемети.	
4.	9/IУ	Уманський Повіт.	Заг. От. ДЕХТЯРА. 100 чол. піхоти.	
5.	22/IУ	Катеринославщина, Павлоградський і Ново-Московський повіти, по останнім відомостям-на Полтавщині.	Заг. От. БРОВИ. До 3,000 піхоти 1000 кінних, 27 кулеметів 150 набоїв на козака. Пізніщи відомости загін до 5,000 чоловік.	
6.	22/IУ	Район Бердянська і Мелітополя.	От. МАХНО. До 3,000 люду, докладніщих відомостей немає.	
7.	22/IУ	Район Александровська на Дніпру.	От. МАСЛАК. 800-1200 люд.-кубанців.	
8.	22/IУ	Катеринославський пов. с.с. Просяни, Михайлівка по останнім відомостям перейшов до большовиків після оголошення амністії.	Заг. БОНДАРЕНКО. До 350 чол.	

9	25-У	Полтавщина, з району. Кобиляк вирушив на Зіньків Миргород.	От. Левченко. 160 козаків.
10	9-У.	Сквирський повіт і Радомисльський.	От. МОРДАЛЕВІЧ. 250-300 чол. шабель., поділені на 3 відділи.
11.	9-У	Сквирщина Мотовиловка Дідовщина.	Загін ГАЕВОГО. Старшин-3, козаків 96, Коней 25-4 фіри. Рушниці ріжних сістем, 2 кулемета, набоів по 150 на козака.
12	5-У	Район: Знаменка, Бобринсько Останні відомости Кожанка-Фастів.	Загін Марусі СОКОЛОВСЬКОІ до 500 кінних.
13.	9-У	Район. Бородянки, доходить до Києва.	Загін О Р Л И К А. 100 коз. і 2 кулемет., набоів по 50 на козака.
14.	9-ІУ	Загін ТРЕПЕТА. Золотоношевський повіт	склад не відомий.
15.	9-ІУ	Загін От. ЧОРНОГО. Лохвицький повіт.	до 500 кінних / не перевірено
		Загін ПОЛОГО І-го	
16.	9-ІУ	Чернигівщина по р. Десні.	Ряд дрібніх загонів по 30-40 чоловік.
		От. ХМАРА / Чигир./	400 козаків, всі кінні, добре
17.	І-УІ	Сміла, Бобринск. Холодний Яр Черкаський повіт.	озброені і одягнуті мають до 10 кулеметів.
18	5-У	Загін КРАВЧЕНКО / Пугач/ Загін в районі Козятина і Бердичевському повіті.	до 60 козаків, частина кінних.
19	28/ІУ 18-УІ	Загін От. ХМАРИ / Гайс./ Літінський, Ліповецький і Гайсинський. По останнім відомостям в районі Ольгопольського пов. з Заболотним.	Склад точно не виявлен. Маються кулемети.
20	2-У	От. ЗАБОЛОТНИЙ. Ольгопольський повіт остан-	

		ні відомости-Ольвіопольсь-повіт м. Саврань.	До 3000 люд.із них частина кінних.
21	одерж 30-У	Загін КОЗЛИКА. Криворижський і Верхи Дніпровські повіти. Загін ПІДКОВИ.	18 кінних,15 піших і на тачанках 2 кулемета Максіма.
22.	28-IУ	Гранів Гайсинський пов. Загін От.НЕСТЕРЕНКО.	До 100 кінних і піших.
23.	"	Район Бобринця. Загін ЗАВЗЯТОГО.	Відомостей брак
		Київський повіт с Черняхів. Загін ХРИСТОВОГО.	100 чоловік і I гармата.
24.	одерж I-УI	Полтавщина,Годячський повіт. Загін От.ЖУРАВЛЯ.	Зараз до 50 чоловік.
25	7-IУ	Лучинець,Шаргород,Костюжани на Поділлю. Загін ТРЬОХДУШНОГО.	250 чоловік,з них 50 кін.добре озброені,2 кулемета Максіма і I л.
26.	7-У	Таращанський Повіт. Загін От. С У К А.	до 50 шабель.
27.	~~28-~~	Ст.Рокітно/Канівщина/ Загін ЩЕРБАНЮКА /ч.д./	до 50 шабель.
28.	20-УI	Новоград-Волинськ. Загін От.ЯРОГО.	60 людей не всі озброені.
29.	5-У	с.Вел.Повстень. Загін От.БОНДАРЧУКА.	до 60 чоловік при 4 кулеметах.
30.	I-УI	Район:Сміла,Бобринська Холодного Яру,Черк.повіт	До 300 коз.3 старш.загін кінний озброенні добре,8 кулеметів, набоїв е досить / відомости певні/

		Загін От.ЗАГОРОДНОГО.	
31.	I-УІ	Район Сміла, Бобринська Холодного Яру, Черкаськ. повіт.	До 500 козаків, озброенні добре шаблі і рушниці по комплекту, е 12 кулеметів.
32.	-"-	Загін От. ЧОРНОГО II	
		с.Хоцьки, Переяславського повіту.	130 козаків, озброенні рушницями -обризками, е кулемети./ загін належить до Побережанської повстан.організації.
33	-"-	Загін От.САВЧЕНКО./ Колиберда./	
		с.Жовнин і Веремієвка Золотоношського пов.	210 козаків, озброені рушницями іобризками, е кулемети. / Загін належить до Побережанськоі повстанчоі організаціі./

НЕОБХІДНО.

На протязі Липня місяця 21 року вжити всіх заходів аби:

I/ звязатись зі всіма Начальниками груп і одрясать від них самі певні відомости про стан організаціі., для чого необхідно мати декілько чоловік-агентів для спеціяльних призначень що торкається обов"язкового зв"язку з групами.

2/ необхідно мати декілька чоловік інформаторів, котрі весь час малиб спромогу інформувать як групи, райони та попутно і населення про загальне положення на Украіні і іі майбутне.

3/ як найскорше призначити на не заняті ще до сього часу посади Начальників груп й районів.

4/ Відкриття пункту Ч-I в Копичинцях з 3 підпунктами.

5/ Переіменовання пункту Ч-I в Тарнопілі на Ч-2 з 3 підпунктами.

6/ Переіменовання пункту Ч-2 на Ч-3 і перенесення його до Кременця з 2 підпунктами.

7/ Відкриття пункту Ч-4 в Ровно з 3 підпунктами.

/ / / / / / / /

125

8/ Відкриття пункту Ч-5 в Сарнах з 3 підпунктами.

В.об.Начальника I відділу,

Підполковник

Відомість
Етапової секції.

На місяць Липень необхідно:

1) Відкриття пункту №1. в Копичинцях з 3 підпунктами

2) Переіменовання пункту №1. в Тарнополі на №2. з 3 підпунктами

3) Переіменовання пункту №2 на №3 і перенесення його до Кременця з 2 підпунктами

4) Відкриття пункту №4. в Ровно з 3 підпунктами

5) Відкриття пункту №4.5 в Сарнах з 3 підпунктами.

Нач. Етапової секції
Сотник [illegible]

Всього вислано:

ч.ч. груп	призн. ком. груп.	призначено н-ків районів	вислано для організ. праці	розвідників	звязкових	примітка
1.	1.	2	43.	7.	12.	I група: ще не призначені к-ри 1 i 2 районів.
2.	II	4.5.	121.	8	5.	Не призначен к-р групи, в 9 i 10 районах - к-ри т. в. о.
3.	1.	2	27	3	6	
4.	-	-	7	2	-	
5.	1	-	6	4	2.	

У.Н.Р.
Г.-Г. Штаб
Начальник
Матеріяльн. відділу
29 липня 1921 року
ч 24.
м. Тарнов

Доклад

Протягом минулого місяця в доручено мені підвідділі переведена праця такого змісту:
1/ Етапова секція: 1/ усталені комунікаційні шляхи на півдні через Волочиськ до Проскурова і на півночі через Корець в район Житомира. Повнісгю цілком забезпечений шлях провозу зброї до самого Житомира. Через ці шляхи відправлено за минулий місяць на Україну 182 особи /старшин і козаків, при чому де-хто з них дійшов до Київа, Кременчука, Катеринослава і повернувся назад. Крім цього етапова секція через весь минулий місяць тримала постійний звязок з пунктами і підпунктами через курєрів.
Секції снабження і транспортова вели підготовчу працю до того, щоб в найближчому часі приступити до постачання Гуртів і окремих повстанчих організацій зброєю. Для цього намічені пункти для досередження зброї по цей бік польско-російського кордону в ко-бих селенах - в районах Скалат, Гусятина, Підволочиска, Корця, Рокитного. Падані

відомости про кількість необхідної на перші випадки зброї /п'ять тисяч рушниць, сорок кулеметів, десять тисяч ручних гранат, один мільон вісімсот п'ятдесят тисяч набоїв/. Представлен такоже доклад в справі транспорту зброї з місця видачі до наших складів і потім дальше по Україні до центрів наших організацій. В цьому відношенню є уже один певний шлях, по якому зброю можна переводити до Житомира.

В найближчому часі по матеріяльному відділу передбачається така організація праці: 1/ Затвердження штатів пунктів і підпунктів; 2/ Об'їзд пунктів і підпунктів старшинами матеріяльн. відділу, на II відділу для інструктірування і вивчення працездатности пунктів і підпунктів. До цього часу в праці Штабу з пунктами помічається деяка розпорошеність; 3/ Набор необхідних складів зброї і зосередження на них потрібної кількости зброї; 4/ Установлення комунікаційних шляхів в глибину України для [illegible], тобто і для провозу зброї; 5/ Снабження районів і груп зброєю; 6/ Налагодження постійного звязку з Командуючими Групами, а також в міру потреби з Командуючими районами і іншими повстанчими організаціями.

Підполковник [illegible]

129

Зв'я 14/VIII

У. Н. Р.
Н.-П. Шт.
Начальник
Матерьяльн. підвідділу
14 липня 1921 року
ч. 12
М. Костого.

Доклад

В найближчому часі, не пізніше 1-го серпня б. р. матерьяльний підвідділ передбачав таку організаційну працю:

1) Утворення трьох нових пунктів в Копичинцях, Кременці, Сарнах з підпунктами в Кудринцях, Скалі, Гусятині, Жум... Кисорічі... ську, Кунів, Блезові, Сковидовичах,

2) Перенесення істнуючого пункту з Дубна до Рівного з утворенням нових підпунктів в місцях найбільш сприяючих досягненню поставленої мети;

3) утворення 4-х складів заосмотрення для районів і груп в Скалі, Підволочиську, Гусятині і Сарнах (в районах станцій)

4) Поповнення цих складів рушницями, кулеметами, набоями, гранатами, підривними матерьялами та передача всього цього в розпорядження начальників районів та начальників загонів;

Начальникові 1-го Відділу

5) Налагодження постійного і певного звязку зі всіма істнуючими повстанськими організаціями на Україні, а також зі всіма заснованими та закладаючими нами організаціями.

Підполковник [illegible]

Звіт 14/VIII

Звіт про діяльність учотної секції Пов.-Парт. Штабу з 1-го по 15 липня 1921 року.

Протягом часу з 1-го по 15 липня 1921 року учотною секцією виявлено такі партизанські загони: Чучупи, Дервіша, Чорної Бороди, „Андрія", Дерещука, Гризло в 7 і 8 районах II гр.; загони Лисиці, Вернахівського (б. Мордальвича), Волошина в 9 районі. Одержано відомости про загін Струка (10 р), про розпорушення більшевиками загону Гаєвого, про пересунення загонів Хмари Гайс. і Марусі (9 р), про перехід до більшовиків партизана Пугача. Виявлені повстанчі організації Гайсинська і Уманська.

Щодо дальнішої діяльности учотної секції, в якій повинен бути ~~фактичний~~ підрахунок фактичних сил партизанських загонів і повстанчих організацій, треба зазначити, що при такій системі одержання необхідних для секції відомостей — головним чином від випадково прибуваючих осіб, що не можуть подати докладних даних, ці відомости в більшости не є повні і точні. Про де-які партизанські загони можна скоріше довідатись із преси ніж в Учотній секції Повст.-Партиз. Штабу. Таке ненормальне явище може бути усунено тільки шляхом налагодження постійних і регулярно-функціонуючих звязків, без чого ніхто не може бути повного й правдивого учоту своїх сил.

План діяльности секції з 15 по 30 липня полягає в дальнішому зібранню відомостей про повстанчі й партизанські організації на Україні.

Нач. Учот. Секц. Гапата.

Звіт 14/VII

з 1 по 14 липня 21 р.

Нових відомостей про стан організаційної праці на Україні за період з 1 по 14 липня не одержано, по причині, зазначеній в звіті на 1 липня.

За цей же час поновлено організація контрольних пунктів себ-то: відкриття контрольного пункту ч.1 в Копичинцях, переіменовання пункту ч.1 (в Тарнополі) на ч.2, переіменовання пункту ч.2 на пункт ч.3 і перенесення його до Кременця, відкриття контрольного пункту ч.4 в Рівно і ч.5 в Сарнах, для чого визвані спеціальні люди для призначення на посади начальників вищезазначених пунктів.

Справа, що до налагодження звязку з групами і районами ще в стадії організації. Визвані відповідні люди, котрі розпочнуть свою працю через декілька днів.

Необхідно до кінця липня: обов'язково призначити на 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 і 22 райони, а також на 4 групу командирів районів і групи.

Відомість

Етапової секції за Липень.

Всього за місяць організаційною секцією
відправлено на Україну 122 особи

із них для постійн. праці 111 осіб.
і яко курєри —"— 11 осіб

Для пост. організ. праці вислано:

1/	До 3 району	—"—"—	2.
2/	До штабу II групи	—"—"	2.
3/	До 6 району	—"—"	97.
4/	До 8 району	—"—"	1.
5./	До 9 району	—"—"	2.
6/	До 10 району	—"—"	1.
7./	До 3 групи	—"—"	1.
8/	До 11 району	—"—"	3.
9/	До Центр. повст. коміт	—"	2.
			111.

Курєрів вислано.

1/	До 4 району	1
2/	До 5 району	1.
3/	До 7 району	3.
4/	До 9 району	1.

133

5.) До 11 району — 1 курєр.
6.) До центр. повет. коміт — 1 курєр.
7.) До 8 району — 3 курєра
11.

Із висланих одержали відомости, що дійшли до місця призначення.

із вислан. до 3 району — 1 курєр, котр. поверн.
" " " 6 району — 80 —"—.

Повернулося, невиконавши завдання по ріжних причинах

із висланих до 6 району — 13 осіб.
" " до II групи — 1. "

Із висланих в попередніх місяцях, одержали в Липні відомости, що до місця призначення дійшли

До штабу I групи	про	7 осіб
" 4 району	"	1 "
" 5 "	"	1 "
" 6 "	"	2 "
" 11 "	"	1 "
До центр. повет. комітету	"	2 "

134

За минулий з'їзд виявились хиби стану контр. пунктів:

1.) Не надсилались своєчасно донесення про стан організаційних пунктів

2.) В донесеннях, керовники пунктів дуже „перекомплікувались" так що донесення були неповні напр: „мало звязок", не зазначаючи, яких власне відомости про звязок.

3.) На пунктах, та підпунктах, дати більше серйозного відношення до діла і для інструктування, необхідні вказівки на місці, а не папірування.

Рахую необхідним, після заснування нових пунктів, одному з станиш. орг. відділу, та розвідочного відділу, об'їхати всі пункти.

4.) Що до стану самих пунктів та підпунктів необхідно урегулювання справи штатів, та платні

5.) Необхідно більше точно зіясувати компітенцію етапової секції, що до конт. пунктів

У.Н.Р.
П.-Н. Штаб
Начальник
Організаційн. відділу
3/ липня 1921 року
Ч.
М. Тарнов

Доклад.

Загальна ситуація на Україні за убігмий місяць відзначилась збільшенням незадоволення широких верствів населення проти окупаційних сил Московщини та їх системи панування. Оскільки повстанчий рух охопив самі широкі верствва населення України свідчать розкриті большевиками повстанчі організації в Київському Арсеналі та посеред залізничих робітників. Сільське населення, оповіщене про мабутнє загальне повстання, чекає нетерпляче цього дня і приходиться вживати енергійних заходів, щоби удержати його від неорганізованих сепаратних виступів. В кінці червня і на початку липня большевиками розкриті Центральний Повстанчий Комітет в Київі та Комітет в Катеринославі. Для паралізування дальшого розкриття організацій на місця вислані курєри з завданням порвати старі звязуючі нитки і встановити нові звязки.

Начальникові Військового Керування.

Протягом місяця висилались також нові начальники районів в ті місцевості, де ще ці організації не уконструювались. Висилались безперервно курєри до існуючих уже Штабів з директивами і інформаціями.

Опит показав, що для повного і всебічного переведен-
ня завдань Штабу існуючі два пункти конт-
рольних в Тернополі і Дубному являються не
вистарчаючими, через що утворено три нових
пункти - в Копичинцях, Кременці, Сарнах з
підпунктами.
Зважаючи на брак зброї у населення при-
ступлено до утворення складів зброї на Польс-
ко-російському кордоні, а також установлення
певних комунікаційних шляхів для транспор-
тування зброї зі складів в глибину України.
Окремо по секціям зроблено нижче зазна-
чене: Організаційна секція: Вислано на
Україну 122 особи /старшин і козаків/ з
якої кількости чотирнадцять осіб повернулись
не виконавши завдання, решта на-
правилась в такі осередки: а/ до Штабу
2-ої групи 2, б/ до Штабу 3 групи 1, в/
до Центрального Повстанчого Комітету 2;
г/ до 2-го району 3, д/ до 3-го району 2, е/ до
6 району 97; ж/ до 8 району 1, з/ до 9-го
району 2, і/ до 10 району 1, и/ до 11 району
3; Вислано кур'єрів: а/ до Центрального
Повстанчого Комітету 1, б/ до 4 району
1, в/ до 5 району 1, г/ до 8 району 3, д/ до
9 району 1, е/ до 11 району 1, ж/ до 8 району
3. З числа висланих прибули до місця при-
значення: а/ до Штабу 1-ої групи 7, б/ до
Центрального Комітету 2, в/ до 3-го району
1, до 6-го району 1, до 6 району 82, до
11 району 1.
Етапова секція: установлено етапи Шля-

лі на півдні через Воложськ до Проскурова і на півночі через Корець в район Житомира. Північний шлях цілком забезпечений для провозу зброї до самого Житомира. Через ці шляхи відправлені всі особи, які зазначені вище.

Секція Снабження і транспортова веде підготовчу працю до того, щоби в найближчий час приступити до постачання груп і районів зброєю. Для цього намічено п'ять пунктів зосередження зброї по цей бік польсько-російського кордону в районах Скали, Гусятина, Підволочиська, Корця і Рокитного. Подані відомости про кількість необхідної на перший випадок зброї /п'ять тисяч рушниць, сорок кулеметів, десять тисяч ручних гранат, кріси тисяч п'ятдесят набоїв/ Подан також доклад в справі організації транспорту зброї в глибину України.

На черезі перед відділом стоїть така робота: 1/ закінчення організації Штабів груп і районів на місцях; 2/ звязання всіх партизанських загонів і введення їх в підлеглість начальників районів; 3/ звязання всіх районів поміж собою, з групами і груп з П-П. Штабом; 4/ підвищення працездатности підпунктів і пунктів шляхом переміни в персональному складі їх; 5/ зосередження зброї в складах на кордоні; 6/ установлення комунікаційних

шляхів до центрів всіх пяти груп, як для проходу окремих осіб, так особливо для довозу зброї; 7) Снабженіє ретонців і груп зброєю.

137

Організаційний звіт

На 1 Серпня 1921 р.

Липень місяць відзначився на жаль великой шкодой для повстанчого українського руху. Поширення партізанського і повстанческого руху на Україні, що весь час турбувало большовиків, примусило їх вжити більш рішучих заходів для припинення цього явища, так перешкоджаючого нормальній праці на Україні, себ-то, викачування всяких життьових засобів на Україні.

В решті цих зусиль большовикам пощастило відкрити існування Центрального Всеукраїнського Повстанческого Комітету і вони произвели разгром його, заарештував богато членів цього Комітету в Київі і на Катеринославщині. Останні члени Комітету примушені були тимчасово припинити свою працю і заховатися. Як наслідок цього був зірван звязок як між повстанчими організаціями на місцях і керуючими центрами на Україні, так і між центром і П. П. Штабом. З боку останнього вживаются заходи, аби налагодити цей звязок, для чого викликаются з таборів люди, особо для цього призначені, частина котрих вже відправлена на Україну, друга ж частина буде відправлена в початку Серпня місяця. Поруч з цім, висилались кур'єри до Штабів районів з інформаціями, дірективами і літературою. Приступлено до разгортання сіті контрольних пунктів і підпунктів, згідно раніш затвердженої схеми. Разроблен проект заснування прикордонних складів для зброї, яка має бути перетранспортована в глибину України для повстанців, а також спроектовані етапові шляхи для цього.

З окрема (~~для цього~~) по секціям за Липень місяць виконано:

В організаційной секції:

Всього за відчотний місць секцією відправлено на Україну 122 особи.

з них для постійної праці — 111 осіб.

" як кур'єри — 11 осіб.

Для постійної організаційної праці вислано:

1. До 3 району .... 2.
2. До Штабу II групи .... 2.
3. До 6 району .... 97.
4. До 8 району .... 1.
5. До 9 району .... 2.
6. До 10 району .... 1.
7. До III групи .... 1.
8. До 11 району .... 3.
9. До Центр. повст. Комітету .... 2.

Разом ... 111 осіб.

Кур'єрів вислано:

1. до 4 району . . . . . 1.	5. до 9 району . . . . 1.
2. до 5 " . . . . . 1.	6. до 11 району . . . . 1.
3. до 7 " . . . . . 3.	7. до Центр. Повст. Комітету . . . . . . 1.
4. до 8 " . . . . . 3.	
	Разом 11 осіб.

Дійшло до місця призначення:
із висланих до 3 району — 1 кур'єр, который повернувся.
" " " до 6 району — 80 чол. —

Повернулись не виконавши завдання по ріжним причинам:
із висланих до 6 району ——— 13 осіб.
" " до III групи ——— 1 ".

В липні м-ці одержані відомості, що вислані в попередніх м-цях дійшли до місця призначення:

1. до Штабу I групи . . . . . . 7 осіб.	4. до 6 району ——— 2 особи
2. до 4 району ——— 1. "	5. до 11 району ——— 1 особа
3. до 5 району ——— 1 "	6. до Центр. Повст. К-ту ——— 2 "

Для несення служби звязку між Г. П. Штабом і Штабами груп та районів на Україні, вирішено використати малолітніх козаків, які перебувають в таборах. Перша партія із 4 Київської дивізії, вже відправлена на Україну; друга партія із 3 стр. дивізії викликається і теж буде туди направлена по прибуттю.

В учотній секції:

Провадилась біжуча праця по виявленню кількості партізанських загонів і повстанчих організацій на Україні, та складу їх.

В етаповій секції:

1. Установлені етапові лінії: на півдні через Волочиськ до Проскурова і на півночі через Корец в район Житомира.
2. Приступлено до відкриття контрольних пунктів №1 в Сарнах, №3 — Кременці і №5 в Копичинцях з їх підпунктами.
Підготовлено до пересування контрольного пункта №2 з Дубно до Рівного.
Всі ці пункти розпреділені по групам, з метою, аби кожний даний пункт обслуговував свою прибілежну йому групу.

В секціях снабження і транспортовій:

Велась підготовча праця до того, аби в найближчий час

приступити до постачання груп і районів зброєй. Для цього намічено пять прикордонних пунктів з'осередкування зброї по цей бік польсько-українського кордону, а саме: в районах Скали, Гусятина, Підволочиська, Корця і Ракітного.

Зроблено обрахунок необхідної на перший час зброї (пять тисяч рушниць, сорок кулеметів, десять тисяч ручних гранат, триста пятьдесят тисяч набоїв.) Разроблено организація транспорту, зброї в глибину України.

В м-ці Серпні необхідно виконати:

В організаційной секції: 1) Закінчити организацію Штабів груп і районів, призначивши начальників 2, 4 і 5 груп, і начальників 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 і 22 районів, заповнивши таком їх штаби.

2.) Налагодити сталий і певний звязок між Партизано-Повстанческим Штабом і Україной, аби була змога одержувати певні і своєчасні відомости що до организацій, кількість і склад партизанських загонів та повстанческих организацій, без яких відомостей не можна зробити таких висновок при обрахунки наших сил на Україні.

3) Звязати всі партизански загони і ввести їх в підлеглість Начальників районів; звязати всі райони між собою і групами, а групи з Партизанско-Повстанческим Штабом.

4) Провести в життя Штати контрольних пунктів та підпунктів і урегулювати питання з платней персоналу їх.

В етапвой секції: 1) Закінчити остаточно уґрунтування всіх 5 контрольних пунктів з їх підпунктами, відкривши 3 нових пункта, а на вже існуючих зробити де які зміни в їх персональному складі.

2) З метою урегулювання внутришнього життя, контроля праці і виявлення здатности персоналу на пунктах і підпунктах – необхідно командірувати для обїзду пунктів і ревізії на місцях не рідше одного раза на місяць, старшину зі складу

матеріального підвідділу, надавши йому для цього відповідні інструкції.

3) Усталення комунікаційних шляхів до центрів всіх пяти груп від відповідного контрольного пункту, як для проходу окремих осіб, так особливо для провозу зброї.

В секції снабжения:

1) Як що буде одержано від польської військової влади прохання зброю, - з'осередити її в складах на кордоні.

2) Цією зброєй снабжати групи та районі.

Начальник I Відділу
Генерального Штабу, підполковник Коряків

139

Організаційно звіт

на 1 Серпня 192?р

Липень м-ць відзначився на ~~[illegible]~~ жаль великою шкодою для повстанчого Українського руху. ~~В той час коли дрібні організації по селам невпинно поширювали свою працю, вищі провідники~~ Поширення партизанського і повстанчого руху на Україні, що весь час турбувало большевиків; примусило їх вжити більш рішучих заходів для припинення цього з'явища так перешкоджаючого їх нормальной праці на Україні себ-то викачування всяких харчових засобів з України.

В решті цих зусиль ~~[illegible]~~ большевикам пощастило відкрити існування Центрального Всеукраінского Повстанчого Комітету і вони провели разгром його, заарештував багато членів цього Комітету в Києві і на Катеринославщині. Останні члени Комітету примушені були тимчасово припинити свою працю і заховатись. Як наслідок цього був зірван зв'язок як між повстанчими організаціями на місцях і ~~[illegible]~~ керуючим центром на Україні так і між цим центром і П. П Штабом.

З боку останнього вживаються заходи, аби налагодити цей зв'язок, для чого викликаються з таборів люди особо для цього призначенні, частина з котрих вже відправлена на Україну.

Друга частина ~~[illegible]~~ буде відправлена в початку Серпня м-ця

Поруч з тим

Висилались курьери до Штабів районів з інформаціями, дірективами, літературой.

Приступлено до розгортання сіті контрольних пунктів і підпунктів згідно ~~в~~ раніш затверженної схеми.

Розроблен проект ~~улаштування~~ заснування прикордонних складів для зброї яка мае бути переправляєма в глибину Украіни для повстанців; а також спроектовані етапові шляхи для цього.

З окрема по секціям за липень м-ць виконано:

B. Организаційної секціі

Всього за звітний місяць секцією відправлено на Украіну 122 особи

З них для постійной праці 111 осіб

— Яко курьери 11 —

Для постійной организаційной праці вислано:

1) До 3 району — — 2.
2) — штабу II групи — 2
3) — 6 району — — — 97
4) — 8 району — — — 1.
5) — 9 —„— — — 2
6) до 10 району — — — 1
7) — 3 групи — — 1
8) — 11 району 3
9) — центр. повст. коміт. 2

111.

Курьерів вислано:

1) До 4 району — — 1.
2) — 5 —„— 1
3) — 7 —„— 3
4) — 8 —„— 3.
5) до 9 району — — 1.
6) — 11 —„— 1.
7) до ~~Центр~~ Централ. повст. Комітету 1.

11.

140

даття пункта обслуговував тільки свою призначену йому групу.

В Секція снабження і транспортова велась підготовча праця до того, ~~щоби~~ аби в найближчий час приступити до постачання груп і районів зброї. Для цього намічено пять прикордонних пунктів з'осередження зброї по цей бік польсько українського кордону а саме: в районах Скали, Гусятина, Підволочиска, Корця і Ракітного.

Зроблен обрахунок необхідної на перший час зброї (пять тисяч рушниць, сорок кулеметів, десять тисяч ручних гранат, триста пятдесят тисяч набоїв)

Розроблена організація транспорту зброї в глибину України.

~~Ж~~ В м-ці Серпні необхідно виконати:

В Організаційній секції ~~" Призначити Начальників~~
~~" " груп і н-ків~~
~~районів.~~ 1) Закінчити організацію Штабів Груп і районів, призначивши начальників 2, 4, 5 груп і н-ків 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 районів а також заповнивши їх штаби.

2) Налагодити сталий і певний звязок між П. П Штабом і Україною, аби ~~свобідно~~ була змога безжурно

Дійшло до місця призначення

Із висланних до 3 району — 1 курєр — котр повернувся

— — — 6 району 80 —

Повернулось не виконавши завдання по ріжним причинам

Із висланних до 6 району — 13 осіб

— III групи — 1 —

В Лиині м-ці одержані відомости, що вислані в попередних місяцах дійшли до місця призначення:

До Штабу I групи	про	7 осіб
— 4 району	—	1
— 5 —	—	1.
— 6 — ,, —		2
— 11 — ,, —		1.
до центр. повст. комітету		2.

(*) Для несення служби звязку проміж П. П. Штабом і Штабами групп та районів на Україні вирішено використовувать молодіж з полонених, які перебувають в таборах. Перша партія із 4 Київськ дівізії вже відправлена на Україну; друга партія із 3 дівізії викликається і теж буде туди направлена.

(*)

В Учотній секції: провадилась біжуча (по прибуттю) праця по виявленню кількості партизанських загонів і повстанчих організацій на Україні та складу їх.

В Етаповій секції: 1) Усталені етапові шляхи: на півдні через Волочиск до Проскурова і на півночі через Корец в район Житомира.

2) Приступлено до відкриття контрольних пунктів (№ 1) в Сарнах, (№ 3) Кременці і (№ 5) Копичинцях з їх підпунктами. Підготовлено до пересування контрольного пункта № 2 з Дубно до Рівного.

Всі ці пункти розпреділені по групам, з метою аби користати

~~ведомости~~ певні і своєчасні відомості про стан організації, кількість і склад ~~партизанських~~ загонів та повстанчеських організацій; без яких відомостей не можна зробити ніяких висновок при ~~образуванні~~ образуванні наших сил на Україні.

3) Зв'язати всі партизанські загони і ввести їх в підлеглість начальників районів; звязати всі райони між собою і группами, а групи з П. П. Штабами.

4) Провести в життя штати контр. пунктів та підпунктів і урегулювати питання з платнею персоналу їх.

В Етапова секція 1) Закінчити остаточно улаштування всіх 5 контрольних пунктів з їх підпунктами, відкривши 3 нових пункта, а на вже істнуючих зробити де які зміни в їх персональному складі.

2) З метою урегулювання внутрешнього життя, контроля праці і виявлення здатности персоналу на пунктах і підпунктах необхідно командирувати для об'їзду пунктів і ревізії на місцях не рідше раза на місяць старшину зі складу матеріального підвідділу, надавши йому для цього відповідні інструкції.

3) Усталення комунікаційних шляхів до центрів всіх пяти груп від відповідного к. пункта, як для проходу окремих осіб, так особливо для провозу зброї.

В секції снабження — 1) ~~з'осередити~~ ~~одержану~~ Як що буде одержана від польскої військові власти прохальна зброя з'осередити її в складах на кордоні.

2) Цією зброєи снабжати групи та райони.

По табелі терміновий донесень

142

Организаційний звіт

До 15 Серпня 1921р.

За термін з 1 по 15 серпня в Організаційному відділі провадилась праця:

1/ Улаштовувались нові постерунки офензиви з їх підпунктами.

2/ Вжити заходи що до поширения звязку з Україной, для чого з таборів прибула нова партія малих хлопців для направлення на Україну. як зв'язків

3/ Приступлено до улаштування прикордонних склепів зброї для потреб партизанським загонам і повстанческим организаціям для чого до 15 серпня керовники праці на постерунках мусили розшукати відповідни мійсця для ціх склепів.

4/ ПРоведена ревізія діяльністі постерунків офензиви ч. ч. 4 і 5

З окрема по секціям:

В Организаційной секції:

За період з 1 по 15 серпня нових відомостей про стан организації як на півдні, так і на північи =України= не одержано. Цей час був уделен виключно перевірки дійсності і степені разгрома де котрих повстанчих организацій, зазначенних в звіті на 1 серпня б. р. Для цього були вислани відповідні люди, частина котрих вже повернулась, а більшість ще в мандрівкі, виконуючи покладенні на них завдання. До приходу їх не уявляеться можливим мати ті чи інши данні.

До 1 вересня для организаційной секції залишается закінчення тих завдань, яки зазначенні в звіті на 1 серпня 1921р.

В УЧОТНОЙ секції провадилось переслухання прибуваючих з України осіб, та учот і регістрація партизанських загонів і повстанчеських организацій.

В ЕТАПОВОЙ секції провадилась праця по улаштуванню 3-х нових постерунків офензиви в Сарнах, Кременці і Копичинцах. Але ця праця затримувалась весь час: перш всього через відсутність грошей, як для платні співробітникам пунктів, так і для необхідних витрат,

звязанних з улаштуванням ціх постерунків . Друге - через затримку в надсилці на постерунки від польскої влади відповідних наказів та інструкцій , що до розпочаття праці постерунками ; і крім того неналагодженностью взаімовідношень між польскими а українськими старшинами ; співпрацюючими на постерунках .

Для прискорення справи як найскоршого улаштування відкриваемих постерунків перш всього потрібна негайна відправка на ВСІ постерунки потрібних грошей, без яких праця на пунктах зовсім замірае.

Начальник Організаційного відділу
ГенШтабу Підполковник Скорняків

В секції етаповій проводилась праця по улаштуванню 3х нових постерунків офензиви в Сарнах, Кременці і Котючинцях. Але ця праця затримувалась весь час: перше всього через відсутність грошей ~~на~~ як для платні співробітникам, так і для необхідних витрат звязанних з улаштуванням цих постерунків. ~~2.~~ Друге через затримку ~~від~~ в надсилці на постерунки від польської влади ~~ж~~ відповідних наказів та інструкцій і крім того неналагодженністю взаємовідношень між польськими і українськими старшинами співпрацюючими на постерунках.

Для прискорення справи ~~і~~ як най скоршого улаштування відкриваних постерунків перш всього потрібна негайна відправка на всі пункти потрібних грошей, без яких праця на пунктах зовсім замирає.

Организаційний звіт

до 15 Серпня ц. р.

За термін з 1го по 15^ве Серпня в Організаційном відділі проводилась праця:

1) Улаштовувались нові постерунки оренэиви з їх підпунктами.

2) Вжиті заходи що до поширення зв'язку з Україной, для чого з таборів ~~викликана~~ прибула нова партія малих ...цій для направлення на Україну.

3) Приступлено до улаштування прикордонних склепів зброї для потреб партизанским загонам и повстанческим организациям для чого к 15 Серпня ~~[illegible]~~ керовники праці на постерунках мусили розшукати відповідні місця для цих склепів.

4) Проведена ревізія діяльності постерунків оренэиви ч. ч. 2 і 4.

З окрема по секціям:

<u>В організаційной секції:</u>

<u>В учотной секції</u> провадилось переслухання прибуваючих з України осіб та учот і реєстрація партизанских загонів і повстанчих організацій.

~~<u>В матеріальном підвідділі</u>~~

~~<u>Секція станова:</u> з 1-го по 15 Серпня прибуло з України.~~

~~Відправлено на Україну~~

За період з 1 по 15 цього Серпня повних відомостей про стан організації ~~як~~ на півдні, так і на півночі не одержано. Цей час був ужито виключно перевірки відомостей і степені розгрому де котрих повстанчих організацій, означених в звіті на 1 серпня б. р. Для цього були вислані відповідні люди, частина котрих вже повернулась, а більшість ще в мандрівці, в чому я послав ще нові завдання і до приходу їх не представляється можливости знати ті чи інші дані.

До 1 вересня ~~завдання~~ для організаційної секції залишаються заміщення тих завдань, які зазначені в звіті на 1 серпня 1921 р.

По табелі терміновий донесень 146

Организаційний звіт

До 15 Серпня 1921р.

За термін з 1 по 15 серпня в Організаційному відділі провадилась праця:

1/ Улаштовувались нові постерунки офензиви з іх підпунктами.

2/. Вжити заходи що до поширення звязку з Украіной, для чого з таборів прибула нова партія малих хлопців для направлення на Украіну. як зв'язків.

3/ Приступлено до улаштування прикордонних склепів зброі для потреб партизанським загонам і повстанческим организаціям для чого до 15 серпня керовники праці на постерунках мусили розшукати відповідни мійсця для ціх склепів.

4/ ПРоведена ревізія діяльністі постерунків офензиви ч. ч. 4 і 5.

З окрема по секціям :

В Организаційной секціі:

За періед з 1по 15 серпня нових відомостей про стан организаціі як на піедні, так іна північи =Украіни= не одержано. Цей час був уделен виключно перевірки дійсності і степені разгрома де котрих повстанчих организацій, зазначенних в звіті на 1 серпня с. р. Для цього були вислани відповідні люди, частина котрихвже повернулась, а більшість ще в мандрівкі, виконуя покладенні на них завдання. До приходу іх не уявляеться можливим мати ті чи інши данні.

До 1 вересня для организаційной секціі залишається закінчення тих завдань, яки зазначенні в звіті на 1 серпня.1921р.

В УЧОТНОЙ секціі провадилось переслухання прибуваючих з Украіни осіб, та учот і регістрація партизанських загонів і повстанчих организацій.

В ЕТАПОВОЙ секціі провадилась праця по улаштуванню 3-х нових постерунків офензиви в Сарнах, Кременці і Копичинцах. Але ця праця затримувалась весь час : перш всього через відсутність грошей, як для платні співробітникам пунктів, так і для необхідних витрат,

з'вязанних з улаштуванням ціх постерунків . Друге - через затримку в надсилці на постерунки від польскої влади відповідних наказів та інструкцій , що до розпочаття праці постерунками ; і крім того неналагодженностью взаімовідношень між польскими а українськими старшинами , співпрацюючими на постерунках .

Для прискорення справи як найскоршого улаштування відкриваемих постерунків перш всього потрібна негайна відправка на ВСІ постерунки потрібних грошей, без яких праця на пунктах зовсім замірае.

Начальник Організаційного відділу
ГенШтабу Підполковник Скорнякій

О Р Г А Н І З А Ц І Й Н И Й   З В І Т

На I вересня I92I року.

На протязі часу з I серпня по I вересня I92I року I-й відділ був занятий працей що до перевірки стану організацій на Україні, а також по, можности, степені разгрому де-котрих повстанчих організацій, зазначених в попередньому місячному звіті.

Не дивлячись на всі ті перепони, яки ставить большовицька влада,- організація населення провадиться ще з більщей енергієй. Особисто ця праця помітна в II, III і IУ групах, звязок з котрими налагоджен майже вповні; в той час як донесення і інформації, що до організації I і У групп, за їх дальність поступають дуже туго, а тому всі зміни в організації, степень поширення її не завжди відоми своєчасно відділу. За цей же час послідовали призначення Командірів II і IУ груп, що значно полегшало справу організації в вищезазначених групах.

Щож до степені разгрому де котрих повстанчих організацій -то в настоящий мент штаб має звязки лише з де-котрими із преставників ціх організацій; ця справав зараз знаходиться в стадії перевірки, а тому установити степень ціх фактів поки що не представляеться можливим.

З окрема по секціям за Серпень місяць виконано:

по організаційної секції:

Всього за відчотний місяць секцієй відправлено на Україну 22 чоловіка.

З них для постійної організаційної праці-I4 чол.

до II групи - 3 чол.
до 6 району - 3 "
до 7 районун- 3 " . . . .
до 9 району - 2 чол.
до III групи -3 ".

Вислано кур'єрів:

до II групи - 2 чол.
до 7 району - 2 "
до 8 району - 2 чол.
до III групи- 3 ".

Із висланих в попередні часи повернулось не виконавши завдання - 2 чол.

Одержано відомости, що дійшли до місця призначення:

із висланих до I району - I чол.

із висланих до 6 району - 3 чол.

із висланих до 9 району - I чол.

із висланих до III групи -I чол.

.... ..

по етапової секції.

В серпні місяці засновані нові етапови пункти /постерунки офенз/ № I в Сарнах, № 2 - Ривно, № 3 - Ременці / переменован із № I на № 4 в Тарнополі/ і № 5 в Копичинцях.

Засновані нови підпункти в Кисоричах, Сновидовичах, Шумську, Куніві, Скалі і Кудринцях.

Постерунки офензіви на при кінці місяця вже распочали працю по розвідці, налагодженню етапових шляхів для переодправки людей літератури і в майбутньому зброї.

Налагоджени також нови етапови шляхи: на Шепетівку, Бердичев, Староконстантинів, Жмів і Бар.

Праця на пунктах та підпунктах поки що мало успішна; по перше -пункти лише недавно, за браком грошей, распочали свою працю друге- це відсутність потрибної кількисти людей для обслугування пунктів і третье- відсутність техничних засобів звязку та руху.

по учотної секції.

провадилась біжуча праця по виявленню кількисти партізанських загонів та повстанчих організацій на Україні та складу іх.

по матеріальному підвідділу:

Підшуківались місця складів для зброї на кордоні для переодправки іі на Украніу, але ця праця совпала з улаштованням нових постерунков офензиви і переміщенням персонального складу на вже існуючих пунктах, тому підшукання ціх мійсць для склепів не встило закінчитись в Серпні, но що повинно бути закінчиним на початку Вересня місяця.

В місяці Вересні необхідно виконати:

В організаційної секції: I/ Перевірити бойови сили повстан-

чих організацій 6 району.

2/ Закінчення завдань секції ,зазначених в організаційному місячному звіті на I серпня 1921 року.

по етапової секції:

1/ Розшук відповідних етапових ліній для отправки зброї.

2/ Продовження етапових шляхів для отправки людей і зброї.

по матеріальному підвідділу:

Розшук відповідних місць для складів зброї, і по улаштуванні їх, скупчення в них зброї і переотправка її на Україну,згідно раніїш виробленому пляну.

Начальник I-го відділу
Генерального Штабу
ПІДПОЛКОВНИК Скоржаків

Начальник організаційної секції
ПІДПОЛКОВНИК [signature]

Організаційний звіт
на 1 вересня 1921 р.

На протязі часу з 1 серпня по 1 вересня з. р. 1-й відділ був занятий працею що до перевірки стану організації на Україні, а також, по можности, степені розгрому де-котрих повстанчих організацій, зазначених в попередньому місячному звіті.

Не дивлячись на всі ті перешкоди, які ставить большовицька влада організації на місцях, проводиться вона з більшою енергією. Особливо праця організації помітна в 2, 3 і IV групах, з котрими зв'язок партизанско-повстанческими працями налагоджено вповні, в той час, як донесення і інформації з III і V груп, за рідкістю, поступають досить несвоєчасно. За цей же час послідовно призначено командірів II і IV груп, що значно полегшило справу організації в вищезгаданих групах. Що ж до степені розгрому де-котрих повстанчих організацій — то в настоящий момент штаб має зв'язок тільки з де-котрими із представників цих організацій; вся справа зараз находиться в стадії перевірки, а тому установити степень цих фактів поки що не представляється можливим.

З окрема по секціям за серпень м-ця виконано:

В організ. секції

Всього за відчітний м-ць секцією відправлено на Україну 22 чол.

з них для постійної організаційної праці — 14 чол.

до II групи — 3.	до 9 району — 2.
до 6 району — 3.	до III групи — 3.
до 7 району — 3.	

Вислано курєрів:

до II групи — 2 чол.	8 району — 2.
до 7 району — 2	до III групи — 2.

Із висланих в попередні часи повернулось не виконавши завдання — 2 чол.

Одержано відомости, що зʼїхали до м-ця призначення:
із висланих до 1 району – 1.
" до 6 району – 3.
" " 9 " – 1.
" до III групи – 1.

Етапова секція

13 серпня м-ця засновані нові етапові пункти (постерунки офензиви):
№1 в Сарнах, №2 – Рівно №3 – Кременці (переіменовані із №1) і №4 в Тарнополі) і №5 в Копичинцях.
Засновані нові підпункти в Кисоричах, Смолідовичах, Шумську, Куніві, Скалі і Кудринцях.
Постерунки офензиви на при кінці м-цу вже распочали працю по розвідці налагодження етапових шляхів для передоправки людей та літератури. ~~та приступлено к розшуку місця для складів зброї~~.
Насогодні маємо нові етапові шляхи:
а) На Шепетівку, Бердичів, Староконстантинів, Київ і Бар.
Праця на пунктах та підпунктах, поки що стала успішна; по перше пункти мало цікаво, за браком грошей, распочали свою працю, друге – це відсутність потрібної кількости людей для обслуговання пунктів, – і третье – відсутність технічних засобів руху і звязку.

Учетна секція

провадилася бігучка ~~справа~~ праця по виявленню кількости партизанських загонів і повстанчеських організацій на Україні, та складу їх.

В м-ці Вересні

необхідно виконати:

В організаційної секції:

1) Перевірити готовість всіх повстанчих організацій в району.
2) Закінчити завдання ~~організац~~ секції, зазначених в організаційному звіті на 1 серпня б.р.

по етаповій секції

1.) Розшук відповідних місць для складів зброї.
2) Налагодження етапових ліній для отправки зброї.
3) Пристосування етапових шляхів для отправки людей і зброї.

Організаційний звіт (орг. секції)

на 1 вересня 21 р.

На протязі часу з 1 серпня по 1 Вересня біжучого 1921 року організаційна секція була занята виключно працей що до перевірки стану організацій на Україні, а також, по можливости, степені разгрому де котрих повстанчих організацій, для чого, як було зазначено в попередніх звітах, ~~було~~ були висланні спеціальні люди.

д./ На Київ через ст. Комарівці, село Янушківці, що коло Деражні

е./ На Бар — через с. Смотрицьку Слобідку і село Слобідку Горчинську.

в./ Праця на пунктах, та підпунктах, поки що мало успішна.

По перше пункти лише недавно, за браком грошей распочали свою працю

Друге — це відсутність потрібної кількости людей для обслуговування пунктів

Трете — відсутність техн. засобів руху і звязку.

7./ На будучий місяць предбачається:

1/ Розшук відповідних місць для складів зброї"

2/ "Налагодження етапов. ліній для одправки зброї"

3/ "Пристосування етапових шляхів для одправки людей і зброї".

Нач. Ст. секції

Сотник [illegible]

Відомість

Етапової секції за Серпень м-у 1921 р.

1./ За м-ць Серпень Етаповою секцією відправлено на Україну 22 чоловіка

із них для пост. організаційної роботи 14.

до II групи — " 3.
до 6 району — " 3.
до 7 району — " 3.
до 9 району — " 2.
до III групи — " 3.

Вислано курєрів — " — 8.

до II групи 2.
до 7 району 2.
до 8 району 2.
до III групи 2.

2./ Із висланих в попередні часи повернулось невиконавши завдання 2.

3./ Одержано відомости, що дійшли до місця призначення

із висланих до I району про 1.
до 6 району " 3.
до 9 району " 1.
до II групи " 1.

4./ a/ В серпню місяці засновані нові етапові пункти /. постерунки офензиви/.
№ 1 в Сарнах, № 2 в Рівно № 3 в Кременці (перенесений із № 1 в № 4. в Тарнополі/ і № 5 в Копичинцях.

б/ Засновані нові підпункти в Корничах, Новідовичах, Шумську, Куніві, Окасі і Кудринцях.

c/ Постерунки офензиви на при кінці місяця вже розпочали працю по розвідці, налагодженню етапових шляхів для переотправки людей та літератури та приступлення к розшуку місць для складів зброї"

5./ За Серпень налагоджені нові етапові шляхи
a/ На Шепетівку проз села Бодайку і Коломно
b/ На Бердичів проз села Курчинці, Просіка, Мокляки, Яблонець, Одна Воля, Зеленчиця, Дашенка, Парамовка, Корищице і хутір Козак
c/ На Старо-Константинів проз с Боровиця, і Авратино.

Матер. підвідд.

Зроблено: Підшукувались склепи для зброї на кордоні для перевідправки й на ~~по~~ Україну, але ~~за~~ ця праця совпала з ~~організац~~ улаштуванням нових поверунків офензиви і переміщенням персональнього складу ~~старих~~ на вже істнуючих, тому підшукання цих місць для склепів не встигло закінчитися в Серпні м-ця і ~~буде обов'язк~~ зазначенна ~~зброя~~ склепи для зброї будуть обов'язково улаштовані на протязі Вересня м-ця.

З улаштуванням же цих склепів мусить почтись ~~концентрування~~ скупчування в цих зброї і перевідправка її на Україну згідно

розробленому плану.

Організаційний звіт
Статової секції за Вересень міс. 1921 р.

1/ За місяць проз ріжні пункти вислано по Україну 28 осіб

а/ із них для постійної організаційної праці

до 3 району	— " —	2.
" 4 району	— " —	1.
" 5 району	— " —	5.
" 6 району	— " —	6.
" 7 району	— " —	1.
" 8 району	— " —	1.
" 9 району	— " —	3.
" 10 району	— " —	2.
" 12 району	— " —	1.
		22.

в/ Курсисти до 9 району — " — 2.
до 8 району — " — 2.
4.

с/ з літературою

в район II групи	— "	1.
" " III групи	— "	1.
		2.

За висланих в Вересні мужі на Україну, відомостий, що дійшли до місця призначення еще не одержано.
Від висланих в попередні часи, одержали відомости, що дійшли

до 3 району за 1.
" 5 " " 2.
" 6 " " 4
" 9 " " 1.

2.) При етаповоі секції уладжована перехідня станція для прибуваючих і відбуваючих на 12 місць. Мається 5 постельних комплектів, - решта місць, поки що голі.

3.) Відправлено прoз етапові пункти біля 10 000 примірників агітаційноі літератури. Література вся доставлена до місць призначення.

4.) На протязі місяця закріплювалась організація постерунків. Нав'язвано стосунки з особами прихильними до нашоі справи, як по цей бік кордону так і по той бік

Прокладен новий етаповий шлях по північноі частині Волині до Андрійович проз села Андійовка, Нишинський Млин, Зубковичі, Чміл, Семановичі, Бараківка, Андійовичі

В звязку з тим, що один етапові шлях на Жмеринку в минулому місяці був зруйнований, в цьому місяці прокладено новий етапові шлях

через Ушицю і продовжений до Летичева.
Заложений також етаповий шлях до Ярмолинець
через Сатанів, Скотинці і Городок.

5./ Всіма пунктами доставлено богато документів для
Пашпортового бюра

6./ При кожному постерунку підшукано схову для
переховання зброї і вироблено план переотправки
цеї зброї на Україну

Дійсна праця показала, що найбільш інтенсивна
праця проводиться на 2 пунктах - це Рівенському
і Копичинецькому. З огляду на те що засобів для
задовольнення всіх потреб пункту не хватає, було-б
більш користніше зменьшення постерунків і також
збільшення засобів цих двох пунктів, як
чином матеріально, так і персонально.

Нач. Етап. секції
Сотник [signature]

156

Організаційний звіт

На I Липня 1921 року.

Правобережна Україна.

Південна Група: Нових відомостей про організацію населення на півдні- штабом не одержано. Всім старшинам, висилаємим в райони групи наказується обов"язково звязатись з Начальником Групи, але поки безрезультатно. Також немає ще жадних донесень від старшини-спеціяльно посланного на Україну за відомостями про організацію вищезазначенної групи. По останнім відомостям / ще неперевіренним / існує нова повстанча організація під назвиськом " ПОБЕРЕЖАНСЬКА ПОВСТАНЧА ОРГАНІЗАЦІЯ"-прибрежна Дніпру, смуга Золотоношського і Переяславського повітів, котра утворена ще за часів Деникинщини і остаточно сконструірувана в кінці 1920 року. На чолі цієї повстанчої організації стоїть повітова рада, котра складається з/4 / чотирьох осіб;-составляющих одночасово і Штаб вищезгаданої організації.

Північна Група. Нових відомостей про стан організації Північної групи штабом ще не одержано. В кінці Червня місяця б.р. вислано в райони групи старшини зі спеціяльним завданням, що до розкладу совітської міліції, а потім до притягнення її до повстанчих організацій.

Від III, IV і V донесень про стан організацій теж не одержано.

За Червень місяць 1921 року партізано-повстанчим штабом відправлено на Україну 137 чоловік.

із них для розвідки вислано 4 чол.

для організаційної праці...124 "

і кур"єрів................ 9 "

Для організаційної праці вислани:

1/ До центрального повстанчого Комітету - 8 чолов.

2/ До штабу I групи.................. - 7 -"-

до I району.................. - 7 -"-

" 2 " .... - -

" 3 " .... - - "

//////////

до 4 району .... 4 чол.
" 5 " .... - "

3/ До Штабу II групи вислано:-............... 36 Чол.
" 6 району .... 41 "
" 7 " .... 4 "
" 8 " .... 7 "
" 9 " .... 7 "
" 10 " .... 2 "

4/ До Штабу III групи вислано:--------------- I "
" II району .... 7 "
" 12 " .... 3 "
" 13 " .... 2 "
" 14 " .... 2 "

5/ До Штабу IУ групи вислано:---------------- 2 "
" 16 району .... 4 "

6/ До Штабу У групи вислано:................ I "

Відправлено курьерами:

1/ До центрального повстанчеського комітету - I чол.
2/ До Штабу I групи............................ - I -
3/ До Штабу 3 району............................ - I "
4/ " " 4 " .... - I "
5/ " " 5 " .... - I "
6/ " " 2 групи .... - 3 "
7/ " " 9 району .... - I "

Відправлено розвідчиками:

I/ До 6 району.-------------------------- 3 чол.
2/ До 9 району --------------------------- I чол.

Партізанські загони:

///////// ////////

Ч.Ч. по пор.	До якого стосуються відомости.	Назва місцевости,-де оперує загон.	Склад загону і назва його.	Примітка.
I	8-IУ.	Район повітів: Гайсинського, Брацлавського, Немирівського, Літинського; по останнім відомостям між Уман"ю і Цвітковим.	Загін От. Лихо	
	18-УI.		Старшин - 28. Козаків-280-300 Всі кінні, озброєні. 2 кулемета набоів по 30-40 на козака і обозу 6 фір.	
2	9/IУ	Харківщина, Старо-Більський Повіт.	Заг. От. Кармелюка.	
			60 кінних, 2 гармати і кулемети.	
3.	29/IУ	Район Черкас.		
	5/У	Канів.	Заг. От. Голого.	
	I/УI	Район Сміли, зараз на Канівщині.	Кількість загону не виявлена точно 50-100 кінних. Останні відомости-130 кінних. всі озброєні мають кулемети.	
4.	9/IУ	Уманський Повіт.	Заг. От. Дехтяра.	
			100 чол. піхоти.	
5.	22/IУ	Катеринославщина, Павлоградський і Ново-Московський повіти, по останнім відомостям-на Полтавщині.	Заг. От. Брови.	
			До 3,000 піхоти 1000 кінних, 27 кулеметів 150 набоів на козака. Пізніщи відомости загін до 5,000 чоловік.	
6.	22/IУ	Район Бердянська і Мелітополя.	От. Махно.	
			До 3,000 люду, докладніщих відомостей не має.	
7.	22/IУ	Район Александровська на Дніпру.	От. Маслак.	
			800-1200 люд.-кубанців.	
8.	22/IУ	Катеринославський пов. с.с. Просяни, Михайлівка по останнім відомостям. перейшов до больщовиків після оголошення амністії.	Заг. Бондаренко	
			До 350 чол.	

9	25-У	Полтавщина, з району Кобиляк вирушив на Зіньків Миргород.	Ст. Левченко. 160 козаків.
10	9-У.	Сквирський повіт і Радомисльський.	Ст. МОРДАЛЕВІЧ. 250-300 чол. шабель., поділені на 3 відділи.
11.	9-У	Сквирщина Мотовиловка Дідовщина.	Загін ГАЕВОГО. Старшин-3, козаків 96, Коней 25-4 фіри. Рушниці ріжних сістем, 2 кулемета, набоїв по 150 на козака.
12	5-У	Район: Знаменка, Бобринсько. Останні відомости Кожанка-Фастів.	Загін Марусі СОКОЛОВСЬКОї. до 500 кінних.
13.	9-У	Район Бородянки, доходить до Києва.	Загін О Р Л И К А. 100 коз., 2 кулемет., набоїв по 50 на козака.
14.	9-ІУ	Загін ТРЕПЕТА. Золотоношевський повіт	склад не відомий.
15.	9-ІУ	Загін Ст. ЧОРНОГО. Лохвицький повіт.	до 500 кінних / не перевірен
16.	9-ІУ	Загін ПОЛОГО І-го. Чернигівщина по р. Десні.	Ряд дрібних загонів по 30-40 чоловік.
17.	І-УІ	Ст. УМАРА / Чигир./ Сміла, Бобринск. Холодний Яр Черкаський повіт.	400 козаків, всі кінні, добре озброені і одягнуті мають до 10 кулеметів.
18.	5-У	Загін КРАВЧЕНКО / Пугач/ Загін в районі Козятина і Бердичевському повіті.	до 60 козаків, частина кінних
19.	28/ІУ 18-УІ	Загін Ст. УМАРИ / Гайс./ Літінський, Ліповецький і Гайсинський. По останнім відомостям в районі Ольгопольського пов. з Заболотним.	Склад точно не виявлен. Маються кулемети.
20.	3-У	Ст. ЗАБОЛОТНИЙ. Ольгопольський повіт остан-	

158

		ні відомости-Ольвіопольсь-повіт м. Саврань.	до 3000 люд. із них частина кінних.
2I	одерж 30-У	Загін КОЗЛИНА.	
		Криворижський і Верхи Дніпровські повіти. Загін ПІДКОВИ.	I8 кінних, I5 піших і на тачанках 2 кулемета Максіма.
22.	28-IУ	Гранів Гайсинський пов. Загін От. НЕСТЕРЕНКО.	до I00 кінних і піших.
23.	"	Район Бобринця. Загін ЗАВЗЯТОГО.	Відомостей браки
		Київський повіт с Черниxів. Загін ХРИСТОВОГО.	I00 чоловік і I гармата.
	одерж.		
24.	I-УI	Полтавщина, Годячський повіт. Загін От. ЖУРАВЛЯ.	Зараз до 50 чоловік.
25	7-IУ	Лучинець, Шаргород, Костюжани на Поділлю. Загін ТРЬОХДУШНОГО.	350 чоловік, з них 50 кін. добре озброені, 2 кулемета Максіма і т. д.
26.	7-У	Таращанський Повіт. Загін От. С У К А.	до 50 шабель.
27.	28-	Ст. Рокітно/Каніещина/ Загін ЩЕРБАНЮКА /ч. д./	до 50 шабель.
28.	30-УI	Новоград-Волинськ. Загін От. ЯРОГО.	60 людей не ~~все~~ озброені.
29.	5-У	с. Вел. Повстень. Загін От. БОНДАРЧУКА.	до 60 чоловік при 4 кулеметах.
30.	I-УI	Район: Сміла, Бобринська Холодного Яру, Черк. повіт	до 300 коз. 3 старш. загін кінний озброенні добре, 3 кулеметів, набоів є досить / відомости певні/

		Загін От. ЗАГОРОДНОГО.	
31.	I-УІ	Район Сміла, Бобринська, Холодного Яру, Черкаськ. повіт.	До 500 козаків, озброєнні добре шаблі і рушниці по комплекту, є 12 кулеметів.
32.	-"-	Загін От. ЧОРНОГО II	
		с. Хоцьки, Переяславського повіту.	130 козаків, озброєнні рушницями -обризками, є кулемети. / Загін належить до Побережанської повстан. організації.
		Загін От. САВЧЕНКО. / Колисерда. /	
33	-"-	с. Жовнин і Веремієвка Золотоношського пов.	210 козаків, озброєні рушницями і обризками, є кулемети. / Загін належить до Побережанської повстанчої організації. /

НЕОБХІДНО.

На протязі Липня місяця 21 року вжити всіх заходів аби:

I/ звязатись зі всіма Начальниками груп і одрясать від них самі певні відомости про стан організації., для чого необхідно мати декілько чоловік-агентів для спеціяльних призначень що торкається обов"язкового зв"язку з групами.

2/ необхідно мати декілька чоловік інформаторів, котрі весь час малиб спромогу інформувать як групи, райони та попутно і населення про загальне положення на Україні і її майбутнє.

3/ як найскорше призначити на не заняті ще до сього часу посади Начальників груп й районів.

4/ Відкриття пункту Ч-І в Копичинцях з 3 підпунктами.

5/ Переіменовання пункту Ч-І в Тарнопілі на Ч-2 з 3 підпунктами.

6/ Переіменовання пункту Ч-2 на Ч-3 і перенесення його до Кременця з 2 підпунктами.

7/ Відкриття пункту Ч-4 в Ровно з 3 підпунктами.

/ / / / / / / /

8/ Відкриття пункту Ч-5 в Сарнах з 3 підпунктами.

В.об.Начальника I відділу,

Підполковник.

Партизанські загони на Україні, відомости про яких маються в Учотній секції Повстанч. Штабу на 1 липня 1921 р.

До якого часу стосуються відомости	Назва місцевости, де оперує загін	Склад загону і назва
		1. Загін от. Лихо
8.VI 18.VI	Район повітів Гайсинського, Браславського, Немирівського, Ліпинецького; по останнім відомост. ям Лихо між Уманню і Звінковим.	Нач. штабу – Олінник. старшин – 28; козаків 200–300 люд. всі кінні, озброєні, 2 кулем. Шоша є й инших сист.; набоїв по 30–40 на козака, обозу 6 дір.
		2. Загін от. Кармелюка
9.IV	Харківщина, Старобільський повіт.	60 кінних, 2 гарм. і кулемети
		3. Загін от. Голого.
29.IV 5.V. 1.VI.	Район Черкаси Канів. Район Сміли. Зараз на Канівщині	Кількість загону не виявлена точно. 50–100 кінних. Останні відомости подають: 120 кінних; зброя – рушниці і кулем.
		4. Загін от. Дехтяря.
9.IV.	Уманський повіт.	100 людей піхоти.
		5. Загін от. Брови.
22.IV.	Катеринославщина. Павлоград. Ново-Москов. Правий берег р. Самари. По останнім відом. Брова вирушив на Полтавщину.	До 3000 піхоти; 1000 кінних; 27 кулем. по 150 набоїв на коз. Пізніші відом. – загін Брови має до 5000 люд.
		6. Загін от. Махно.
22.IV.	Район Бердянська Мелітополя.	До 3000 людей. докладніших відом. немає.
		7. Загін Маслака
22.IV.	Район Олександровська на Дніпру.	800–1200 козаків Кубанців
		8. Загін Бондаренко (Чорт. Соч.)
22.IV	Катеринославськ. повіт. село Троїцька Михайлівка. По останнім відом. перейшов до більшовиків після оголошення амнестії.	До 350 людей.
		9. Загін от. Левченко.
25.V.	Полтавщина; з району Кобеляк вирушив на Зіньків Миргород.	160 козаків.
		10. Загін от. Мордалевича.
9.V.	Сквирський пов. с. Корнин, Краве.	До 300 козаків, поділені на три відділи.
		11. Загін. Гаєвого
9.V.	Сквирський повіт Мотовилівка, Дідовщина	Старшин – 3, козаків 96, коней 25; 4 вози. Рушниці різн. сист. 2 кул. 1 макс. 1 шоша; набоїв по 150 на козака
		12. Загін Марусі Соколовської.
V.	Район Знаменки Бобринської, останні відом. – район ст. Косанка (фастів).	Біля 500 шабель. (Не перевірено.)
		13. Загін Орлика
9.V.	с. Лубянка і с. ст. Гута (40 верст від ст. Клавдієва) Київськ. пов.?	100 козаків. 2 кулем. 1 шоша, 1 льюїса, набоїв 50 шт. на коз.
		14. Загін от. Трепета.
9.IV. одер.	Полтавщина Золотоношськ. повіт	? (склад не відомий)
		15. Загін отамана Чорного.
9.IV. одерж.	Полтавщина Лохвицьк. повіт.	До 500 кін. (не перевірено).
		16. Загони Голого I.
9.IV. одерж.	Чернігівщина по р. Десні	ряд дрібних загонів по 40–30 людей.
		17. Загін от. Хмари (Чигир.)
1.VI.	Сміла, ст. Бобринська Холодний Яр. Черкаськ. повіту	400 козаків; всі кінні. Добре озброєні і одягнені. Кулеметів 10 шт. (невно).
		18. Загін Кравченко (Пугач).
5.V.	Козятин, Бердичівський повіт.	До 60 козаків; частин. кінних.

До якого часу стосуються відом.	Назва місцевости, де оперує загін.	Склад загону
	19. Загін от. Хмари (Гайс.)	
28.IV 18.VI одерж.	Район повітів Літинськ. Липов. Гайсинськ; ост. відом. Хмара в районі Ольгопольськ. пов. з Заболот.	Склад точно не виявлено 100–500 людей. є кулемети
	20. Загін от. Заболотного	
2.V. 28.IV. ~~8~~1.VI	Ольгопольск. пов. останні від. – Ольвіопольськ. містечко Саврань	До 3 тисяч козаків; під час боїв до 10–12 тис. (поповнення з селян)
	21. Загін Козлика	
За берез. одерж. 30.V.	Криворізьск. і Верхнєдніпровськ. повітів.	18 кінних, 15 піших на тачанк.; 2 кулем. макс.
	22. Загін Підкови	
28.IV.	Гранів Гайсинськ. пов.	До 100 кінних і піших.
	23. Загін от. Нестеренка	
IV.	Район Бобринця	? ?
	24. Загін Завзятого	
5.V.	Київський пов. с. Черніхів.	100 козаків, 1 гармата.
	25. Загін Христового	
одерж. 1.VI.	Полтавщина Гадяцьк. пов.	Зараз до 50 коз.
	26. Загін от. Журавля	
7.IV.	Мучинці, Шаргород, Котюжани-Поділля.	250 людей; з них 50 кінних; добре озброєні, 2 кул. макс. 1 льюїс.
	27. Загін Трьохдушного	
V.	Таращанськ. пов.	До 50 шабель
	28. Загін от. Сука	
V	Ст. Рокитно (Канівщина)	До 50 шабель
	29. Загін Щербанюка? ч.д.	
20.VI.	Новоград.-Вол.	60 людей, не всі озброєні
	30. Загін от. Ярого	
5.V.	Село Вел. ~~Повстень~~(?)	До 60 ~~чолов.~~ з 4 ~~кулемет.~~

До якого часу стосуються відомості	Назва місц. де оперує загін	Склад загону.
	31. Загін от. Бондарчука	
1.VI.	Район Сміли Бобринськ. Холодного Яру Черкаськ. пов.	До 300 коз. з старш. Загін-кінний. озброєні добре до 8 кулем. набоїв є досить.
	(відомости певні)	
	32. Загін от. Загородного	
1.VI. ~~1.VI~~	Район Сміли ст. Бобринськ. Холод. Яр. Черкаськ. пов.	До 500 козаків; озброєні добре; шаблі, рушниці. 12 кулеметів.
	33. Загін от. Чорного	
1.VI.	с. Хоцьки Переяславськ. пов.	130 козаків, озброєні рушн. обрізками, є кулемети.
	Загін належить до „Побережанської Повст. організ.	
	34. Загін Савченка (Калиберду)	
1.VI.	с. Жовнин і Веремiївка Золотоноськ. пов.	210 козаків, озбр. рушн. і обрізи. є кулемети.
	Загін належить до Побережанської Повст. організ.	

Відомість

штабової секції за Червень міс. 1921 р.

Всього за списком штабового секцією відправлено

137. чол.

із них для розвідки вислано = 4.

Для організаційної роботи 124.

курєрів — " — " — " 9.

Для організаційної роботи вислано:

1/ До центр. повстанського комітету — " — 3.

2/ До штабу I групи — " — " — 7.

До 1 району — " — 7.

" 2 " — " — "

" 3 " — " — "

" 4 " — " — 4.

" 5 " — " — "

До штабу II групи		26.
До	6 району	4.
"	7 "	4.
"	8 "	7.
"	9 "	7.
"	10 "	2.
До штабу III групи		1.
	11 району	7.
	12 "	3.
	13 "	"
	14 "	"
До штабу IV групи		"
	16 району	4.
До штабу V групи		1.

Відправлені курєри

1/	До центр.-повіт. коміт.		1 к.
2/	" штабу	I групи	1 "
3/	" "	3 району	1 "
4/	" "	4 району	1 "
5/	" "	5 району	1 "
6/	" "	II групи	3 "
7/	" "	8 району	1 "

Відправлені розвідчики

1/	До 6 району	3.
2/	" 9 району	1.

Начальникові етапової секції

Сотник [illegible]

163

Поручн. Демчук

" Ковальчук

" Бабій

Хор. Золотько.

4 Київська дивізія

таб. Олександров.

Сотн. Михайліченко

Хор. Левчик

" Бобченко

" Мретенко

" Гуля.

в Стрілецька

Поруч. Олексіїв

Хор. Мвака Микола

— Мовторацький

Кулеметна дивізія

Пор. Гаурінг Аркадій

" Козак Олександр

Хор. Роскокоха Мартин

" Бунченко Йосип

" Мурітис Антін

М-к 1 відділу

Сотн. Штрипкевич

Список старшин яких належить негайно визвати до Тарнова.

1 Запорізька дивізія

таб. Вадовиці

Полковн. Троцький Ігор
Сотник Болдирів Олександр
" Дяченко Віктор
" Самійленко Степан
" Мосієнко Іван
Поручн. Рубан Олександр
Хорун. Світличний Олекса
" Мороз Корній
" Віник Микола
10. " Порядко Антін

2 Волинська дивізія

таб Калиш

Підполк. Демків Чайківський
Сотник Гузів
" Георгієвич
Поручник Салтановський
" Сивчинський
" Рудченко

1 Запорізька Ватавщ[illegible]

1х. Левін Яків
сот Декан Олександр
сот Шеґель
" Радченко Володимир
підп. Писанко Лука

сотн Крегер Юрко
підп. Савченко Грицько
поруч. Бондаренко Віктор
" Кречковський Володимир
" Лисенко Іван.

Сот [illegible]

Список осіб з таборів до Тарнова

3 Залізна Калігш

I хор. Козаренко Петро
пор. Косенко Михайло
" Козлів "
" Назаренко Іван
" Гончар (шт. Зуневсій)

хор Топор
" Кушніренко
пор Капіцькин
" Деревянченко
Лукашевич.

6 дивізія Александрово.

Сотник Самутін Петро
Поручн. Скопець
хор Левака Микола
хор Турок Михайло
Підпол. Олексіїв Віктор

I Кулеметна Петроків

Сотн. Кирицьо Йосип
" Губа Никифір
пор Юхимець Василь
" Неміровець Гриць
" Зінченко Іван

1) Кузьменко

2) Якубовський в Ланцуті

3) Кручешок

4) Кузьмешок

5) Лашчук

6) Паньковецький

7) Паньковецьки

8) Микан

9) Зубченко.

21

Dow. 6-tej Armji
FRONTOWA STACJA KONTROLNA.

WAŻNE TYLKO DO PLACÓWEK!

L.: ....

Dnia .... 1920. Opłata: .... mk.

Przepustka za linję demarkacyjną Nr. ....

P. .... zamieszkał ....

w ....

ma prawo przejść poza linję demarkacyjną w kierunku na ....

....

Ważne na dzień ....

L. 515—432. 7. V. 1920. 6000.

166

Сотник Поляків-Галайда

9. Травня 1921 року

ч. 87......

М. Тарнів

До Пана Генерала ТЮТЮННИКА

Наказ ч. 2857

Рапорт

Цього дню, згідно Вашого придпису до міста Львів в разпорядження Підполк. Кузьмінськаго відбув

Сотник Поляків-Галайда

Вх. ч. 153
11. V

167

Штабу 4 Київськ. Дивізії
Сотник Гладкий-Поляків
4. квітня 1921
м. Тарнів

Начальникові Партизансько-Повстанчеськ. Штабу при Головній Кам. Військ У.Н.Р.

Рапорт

Згідно приписа нач. шт. дивізії цього дня в Ваше розпорядження прибув.

Сотник Гладкий-Поляків

7.IV.21
Вн. 7 IV 39
Вписати в ордер.

2 Волинської дивізії
Поручника Гришко
18 червня 1921 р.
ч. 37

До Начальника Київської
дивізії

Рапорт.

Генерал-Хорунжий Галкин, від'їзжаючи в Ваше розпорядження записав де-кілько старшин Волинської, за котрих докладав Вам, пане Генерале. В тому числі записанний був і я, але до сього часу не викликаний. Полковник Стефанів докладав Вам, пане Генерале, за мого брата Полковника Гришко, Запорізької дивізії. Я і мій брат бажаємо одержати які-небудь призначення в самому найблизчому часі

Поручник Гришко.

Штаба 10 бригади
4
Київської дивізії
підполковник Гирків
5 травня 1921 р.
728
м. Тарнов.

Начальникові партизансько-повстанчеського Штабу при Г. К. В. У. Н. Р.

Рапорт

Згідно приказу Комбрига 10 свого дня в Ваше розпорядження прибув.

Підполковник [signature]

Вх. ч. 1146
11.V

Сот. Тищенко
5 стрілец. дівізії
11 червня 1921 року
ч. 10
м. Тарнів.

170

До П. Генерал Хорунжого
Тютюнника

Рапорт

Доношу, що цього числа прибув у Ваше распорядження від сот. Шепеля

Додаток: лист

Сот. Тищенко

51

171

Ройов. 4 Кур. відів
Бойко Павло
ч 99
м. Тарнів.
XI 1921 р.

Наказ ч 49

Н-ку Штаба Повстанч. Війск
УНР

Рапорт.

Доношу що 15 липня цього року я був командірован нач. дівіз. в м. Варшаву в Ліквідаційну Комісію до пана сотника Ващенко, котрий направив мене в Ваше росторядження.

ройов. П. Бойко

27

172

У.Н.Р.
Штаб Тилу
Д. Армії
Ч/188
19/VI 21 року
м. Тарнів

Нак. Ч. 49

Начальникові Штабу
при Г.К.В.Ч.Н.Д.

Рапорт

Доношу що цього числа
я убув до місця
праці

Сотник Шерекій

173

Дивізійний Священник 4ої Київської Дивізії

„19" Червня 1921 р.

ч. 89

м. Тарнів

Генералу Тютюннику

Наказ 249

Доношу що цього числа відбув в місце призначення. Прошу о видачі добових за 17, 18, 19 червня

Протоієрей М. Марчин

Д7

174

Бунчужний
[illegible] Дмитро
21 стр. кур. 3 дивізії

ч 5

18 червня 1919
м. [illegible]

Управлінню шта-
бу командуючого
повстанських військ
У. Н. Р.

Наказ ч 49

Рапорт

Доношу що по власному бажанню з струнним Віт-[illegible] прибув в Ваше розпорядження.-

Бунчужний [illegible]

175

Сотник В. Фуртан-Сосик
1-го Гайдамацького Кошового
Отамана Сірка
куреня
Низових Запорожських
Козаків

"17" червня 1921 р.

№ 1

ст. Тарнів.

Наказ № 49

Генералу
Тютюннику

Рапорт.

Сього числа прибув у Ваше розпорядження, з Болгарії.

Сотник [signature]

176

Сотник І. Фурман-Сосюк
1-го Гайдамацького Кошового
Отамана Сірко-
Курінь
Низових Запоріжських
козаків
17 червня 192 року
ч. 1
м. Тарнів

До пана Генерала
Тютюнника

Наказ ч. 49

Рапорт

Сього числа прибув у
ваше распоряджения

Сотник Фурман Сосюк

Д/

177

Сотника
Желіховський Михай[ло]
1-го Гайдамацького Кошового
Отамана Петлюри
куріня
Низових Запорожських
козаків
17 червня 192[illegible]
ч. 1
м. Тарнів

До Пана Генерала
Тютюнника

Наказ № 49

Рапорт

Сього числа прибув у
Ваше розпорядження з
Болгарії

Сотник Желіховський

Ур. М-ва Зак.
Справ
Клавдії Дубівна

18 червня 1921 р.
ч. 1.

Наказ М 99

Пана Генерал-Хорунжого
Тютюнника

Доношу до вашого пане Генерале відома, що 18/VI прибула в ваше росспорядження і сьогодні ще відправляюсь по призначенню.

К. Дубівна

Д 1

173

П.П.Ш.

Начальник ІУ відділу

18 Червня 1921 року.

Генералу-Хорунжому

ТЮТЮННИКУ

РАПОРТ

Сього числа прибув із службової командіровки і вступив в виконанне своїх обовьязків.-

Начальник Відділу: [signature]

180

Підпоручник

Добротворський

в Червні 1921 року

м. Торунь

Наказ ч. 49

Начальникові Партиз. Повіт. Штабу

Рапорт

Цього числа відбув в службову командировку до м. Львова

Підпоручник Добротворський

181

Підполковник

Добротворський

18 Червня 1921.

м. Тарнів

Наказ № 119

Начальникові Повст.

Партіз. Штабу

Рапорт

Цього числа прибув із службової командировки до м. Львова

Підполк. Добротворський

51

182

Урядовець
4-го
Київського кінного
полку
В.ФІЛІПОВСЬКИЙ

"20" Червня 1931 р.

Ч.1..

м.Тарнів.

До п.Генерала ТЮТЮННИКА.

Рапорт

Доношу, що сього числа прибув в Ваше розпорядження.-

Урядовець Філіповський

Молодчей Старшина
19 стрілецької Кінн
зєдиненої дівізії
Хорунжий Думанськ

м. Тарнів

71
19/VII 21р

Начальнику Штаба Партиз. Повстанчеських військ У.Н.Р.

Рапорт

Доношу що цього числа прибув в Ваше розпоряження для відправлення на повстання, такоже зімного Козак тогожь куріня Госип Слобаданюк. В додаток персональна посвідка за ч. 52 від 17 червня 1921 представляю

Хор Думанськ

Наказ 27/VII

184

Хорунжий
3-го Кінного полку
3-ї Залізної дивізії
Курілевко
219.
9 червня 1921 року

48 [illegible]

Пану Генералу Тютюннику.

Рапорт

107

Доношу, що цього числа я з 2 старшинами 2-ї Волинської дивізії Швачком Євгеном і урядовцем Войченком Антоном прибув і чекаю дальнішого розпорядження.

Хорунжий Курилевич

Додаток: посвідки на проїзд 2. / за 7.3.21. і 3.9.21.

185

Ч 15.-

9/5-921 р.

м.Тарнов.

4810

Генералу ТЮТЮННИКУ.-

РАПОРТ.

Доношу що цього числа я прибув з м. Львіва згідно припису Полковника Кузьмінського в Ваше роспорядження.-

Урядовец Молдованенко

21

186

Підхорунжий
Вікторів
3 Галицької стр. дивізії
ч. I
1921 року 20 червня

Начальнику головного штабу
Повстанчеських військ.

Рапорт.

Доношу до вашого відома що я підхор. Вікторів прибув з підхорунжим Кузелевським в ваше розпоряджання.

підхорунжий Вікторів
підхорунжий Кузелевський П.

21

187

Командір
1 кулем. бригади
Сотник Кириця
18 червня 1921 р.
ч. 84.
м. Тарнів

Наказ В. ч. 49

Начальникові Штабу
Повстанських Військ У.Н.Р.

Рапорт

Доношу, що сього числа прибув в Ваше розпорядження, будучи надісланим з м. Львова за одержанням необхідних вказівок. Докладаю, що в Львові чекають мого приїзду троє старшин, прибувших зі мною

Сотник Кириця

188

Вп. п. Генералу Тютюнникові

Накл. 28834

1

Рапорт

Доношу, що сего числа прибув в Ваше розпорядження.

Горошин Василь

Прийняв
5/V 921

7.1

Вх. 7. № [illegible]
11. V

189

Наказ 2

по Пов. Штабу

" " Квітня 1921 р.

(По Цивільному керуву.)

§

Для об'єднання всіх росіян, проживаючих на Україні і для політичної організації їхньої праці, серед них утворюю при ~~П.П.Ш.~~ цівіл. керув. ~~доручатиму~~ мені щоб Референтуру Меншостей.

§

Прибувшого в моє розпорядження

Головного Прокурора Ген. Хор. Мошинського ~~призначати~~ зарахувати на всі види задоволення ~~при~~ і при Штабі з 10 Квітня 1920 р.

Підстава: Рапорт Ген. Хор. Мошин. Ч. 9.

§

Прибувшого

190

К-р
1 зап. бриг.
19 Червня
р. 18

Наказ ч 49.

Генералу Шаптанові

Рапорт

Доношу, що в Ваше
розпорядження прибув

Полковник Шиманів

191

Підстаршина
4го
Київ'кого кін
полку
Микола Стахівс'кий
1 травня 1921 р.
ч. 2
м. Тарнів

Начальнику Партизанс'ко-Повстанч.
штабу при Г. К. В. У. Н. Р.

Рапорт

Доношу, що ц'ого числа я відбув в
службову командировку до м. Л'віва в розпо-
рядження полковника Кузьмінс'кого

підст. М. Стахівс'кий

Наказ ч. 36 §2

192

Виконуючий
Степан Гордієнко
3 заліз. стр. дівізії
7/VI.
1921 р.
м. Тарнів

Наказ 49

Начальнику Штабу
Головнокомандуючого
Парт. повст. військ
У. Н. Р.

Рапорт

Доношу що згідно
розпорядження к-са 3. стр
дивізії цього числа при-
був в Ваше розпоряд-
ження
Додаток персональне

посвідчення ч. 48.

Іван Хорунжий Гавриленко

193

Молодчий старшина 3-го Кінного полку Зачальника від Начальника [illegible]

[illegible] Нак. 49

19 червня 1921 р.

Начальнику Штаба Партизанских Повстанческих військ У.Н.Р.

Рапорт

Доношу що цього числа прибув в Ваше распорядження. Додаю що документ виданий на мене і других ста

ггин находиться в доручениї Вам
штабі, котрі передав Пор. Смець-
кий котрий уже виїхав

Пор. Гнаток

194

Юнак. Хорунжий
ст. юнацької школи
3ї зал. стр. дивізії
Володимир Кулинський
ч. 1.

19/VI 21 р.
м. Тарнів

Наказ № 49

Начальнику штаба головного командування
партиз. повст. військ У. Н. Р.

Рапорт.

Доношу, що згідно по распорядження
командіра 3 зал. стр. дивізії цього
числа я прибув в Ваше распорядження.

Юнак хорунжий Кулин

Поручник
Міхайло Міхаленкий
7-го Червня 1920
№ 11

До П. Генерала [illegible]

Рапорт.

Доношу, що цього числа я прибув в Ваше розпорядження.

Поручник Міхаленко

186

Штабу
6ої пер. дивізії
Сотник [illegible]
18 Червня 1920
ч 24
м. Тарнів

Наказ ч 49

П. Начальнику штабу
Повстанч. Відділу
У. Н. Р.

Рапорт

Доношу, що цього
числа я прибув в Ваше
розпорядження

сотник Самутін

187

К-р. 2 сотні
47 стр. куреня
хор. Скопець
18/червня 1921 р.
ч. 28
м. Тарнів.

Наказ № 49.

п. Начальнику Штабу
Повстанч. військ У.Н.Р.

Рапорт.

Доношу, що цього числа
прибув в Ваше розпорядження

хор. Скопець

198

Парт.повстан.штабу
при Гол.Ком. військ

Сотник БАЩЕНКО

"5" травня 1931 р.
" ч. 11.
м. Тарнів.

ПАНУ ГЕНЕРАЛУ ТЮТЮННИКУ

Р А П О Р Т.

Сього числа я повернувся з командіровки до м. Варшава.

С о т н и к Бащенко

Вх. 7.144
11.V

Наказ 7.28.32

Ч. М. Ф.
Штаб Шпиту
Дарний
ч 176
19/III 21 року
М. Тарнів

199

Начальникові Штадив
при головній команді
війська У. Н. Р.

Рапорт

Доношу що свого числа
я прибув в Ваше
распоряджение.

Сотник Шерпай.

Х1

200

Старшина 4-го Кінного Київського полку
16/5 - 21 року
м. Тарнів

Генералові Тютюнник[illegible]

1 Наказ 3884

до Нач. штабу підпол. [illegible]
1921

Рапорт

Доношу, що 14. сього числа прибув з Бунчужним Старшиною в Ваше розпорядження.

Сотник Дубкевич

201

Штаба
Парт. повст. військ
У. Н. Р.
При Головн. К-ді
Сот. Справ[...]
Травня 1921
Ч. 36.

До Пана Генерала
Тютюнника

Рапорт

Сього числа від'їзжаю в службову командировку до м. Александрова

Сотн. Онуфрієвич

Канц. Ч. 3883

[illegible]

202

Сотн. Тищенко
ч. 14
16 червня 1920 р.
м. Тарнів

Начальнику Штабу

Наказ
[illegible]

Д

Рапорт

Доношу, що я свого числа разом з помилуваними на звороті цього Старшинами вибув, про пригоду повідомити К-рів частин.

Сотник Тищенко

Спис.

1. Сотник Тищенко
2. " Фрича
3. Хор. Ковбасюк
4. -"- Ворона
5. -"- Павлік
6. -"- Кошар
7. Хор. Ярощук
8. Ур. Войченко
9. Хор Круківецкі?
10. Хор Шванко.

Сотн. Тищенко

203

Поручник Лешків
Голов. Пов. Штабу
війська У.Н.Р.
12 Червня 1924 р.
Тарнів.

Начальнику Штабу

Рапорт

Доношу, що, Віднно
данним смені вкаввв
кам, а цього числа

відбув

Поручик Лешков

234

Молодш. Стар.
30 кур. 10-ї піш. бр.
Хор. Мовчан.
червня 14-го 1921 р.
ч. 35
м. Торн.

Наказ

Начальнику Штабу г. Плотницкого

Рапорт.

Згідно розпорядження г. Плотницкого 31 і козаки Євграфій Іва, Степан Щербак, і Омелько Кучер відбули в Ваше розпорядження, по цьому прилагаю посвідчення під ч. 1659, 1664, 1665, 1660.

Хор. Мовчан

12

205

Молодш. Стар. 50го Кур. 16го [illegible]

Хор. Мовчан.

[illegible]

[illegible]

м. [illegible]

Начальнику шт. г. Тютюнника

Рапорт

Згідно росторядження Вашого я і козаки, Евграфій [illegible], Степан Щербак, і Олекса [illegible] відбули до м. Київ цього числа.

Хор. Мовчан

Хорунжий
II
Стрілецької Бригади
Запорізької
дивізії 13
Дня
червня 1921 року
№ 147
м. Тарнів

Начальнику Головного Гов-
старшинського Штабу військ У.Н.Р.

Рапорт

Згідно наказу Начальника по-
ба одіслано 4 цвіточкова при сім
в Ваше розпорядження

Хорунжий Ратух

206

207

Коруннс. Мишенко
ч. 10
16 травня 1921 р
ст. Тарнів

Генералу Тютюннику

Рапорт

Цього числа згідно вашому наказу відбув до м. Львова.

Хор. Мишенко

Наказ

Д/1

208

Штабу
1ої Запорожської дивізії
Сотник Мамонтів
Червня 16го дня 1921 р.
ч. 13
м. Тарнів

Начальнику Повстанчеського Партизанського штабу
військ У.Н.Р.

Рапорт

Доношу, що згідно
Вашого наказу, цього числа
вибув на Україну

Сотник Мам[illegible]

Командир
38 куреня
13 стр. бригади
14 червня 1921 р.
Ч 24

Наказ № 49

Генералу [illegible]

Рапорт

Доношу, що в Ваше
розпорядження прибув.

Сотник [illegible]

Чака

Хорунжий
Івна Вишнівський
3ої запасної стрілецької
дивізії.
Ч. 18
18го червня 19..
м. Тарнів

Начальнику штабу К-го пове-
станських військ У. Н. Р.

Наказ 749.

Рапорт.

Згідно розпорядження К-ра 3ої зап. стрілецької дивізії прибув в Ваше розпорядження додаток персональне посвідч. К.Д., ч. 47.

Хорунжий Вишнівський

211

Хорунжий
3. Залізної Дівізії
Кузь Микола
18 Червня 1919 р.
ч 21

Начальнику Штабу Повста-
нських військ У.Н.Р.

Наказ ч 49.

Рапорт

Доношу що згідно роз-
порядження Начальника
3ої Залізної дівізії 1 цього
числа прибув в Ваше роз-
порядження.

Додаток: Командировочне посвід-
чення під ч. 46.

Хорунжий Кузь

212

Писар
Товкач Петро
16" Травня 1921 р
№ 7
м. Тарнів

П. Генералу Тютюнни-
ку.

Рапорт

Доношу, що цього числа
відбув до м. Львова, згідно
Вашого наказу.

Писар ПТ.

213

Наказ 2884

Рап. п. Генералу Тютюннико[в]і

Рапорт

Доношу що сего числа відбув в поїздку

Гарні[в]

Чорний Васил[ь]

6/V 921

27 ч.

7.2

Вх. ч. 150

11.V

214

Рекомендую сочин.
Леонтьева, татарина
из Крыма

ВСол

7/IV

1-му наставнику Доброхотову

Виктор Викторович

Савинков

Штаб III дівіз. Житом

Н-к Дів. Дубовий Одр.

К-сар Кручинскі Михайло

Начштаб Косіор.

I Богунска бр. Боженко

полки 387, 388, 389.

Кавдізіон Петренко

2 Таращ. бригада

3 Новгород Северска

389 полк в Бучмаві

1000.
1500
200.

2700.

216

Штаб 44 дівізії Житомир.
Ко-р дів Дубовой оф.
К-сар Кручинский Михайло
НачШтаба Кассіор.
1 бригада бр. Боженко
полки 387, 388, 389.
Кавдівізіон Петренко к.т.ф.
2 таращанская бр.
3 Новогород-Северская.
389 полк стоїть в
Ізяславі

Село Мікітіно

Особий відділ I відділу Північної Кордонної Охорони Київської Військової Округи

Було

Ізмаїлов Васильович
Петровський

Політрук
Романенко.

217

Село Мікішино
Особ. відділи I відділу
Політичної Народної
Охорони Київ. військ.
Округи.
Іздешав Василь
Петровськ
Політрук
Романенко
1 мая в Іздешаві
була мобілізація Укр.
від до 40 р. - але
неудачно.

Шепетовка ст.
Грекус.
Козатин 141 етап

218

12 Советская дівізія

Штаб дівізії м. Кременчук

Командір дів. Ревва убит місяць тому назад а ему вайнорки повстанчески зараз Ком. дівіз. т. Некрасов.

Штаб 35 бригади ст. Шевчовка

В бригаде 194, 195, 196 батальон.

Штаб 195 батальона с Перерослов.

Ком. 195 бат. Белевски ор. р. Ор.

Ком. I роти Кривошеев

Ком 2 роти Цветков

В роті 3 молод. офіцера
При ротах політруки
При взводах особ. відділ
Кормління: видають ті
руки сухій квоти.

213

18/IV 21 р.

Пане Зеленкевич!

Розбалакавшись з недавно прибув=шим на Запоріжже сотником Димичевим я узнав що ви живі і зараз у Львові. Довгенько ви були в „командіровці". Певно і за=були про Богунівців. Ох мало нас зісталося старих мало. Але помаленьку збираємось до купи до свого рідного гніз=да. Має скоро приїхати Маланюк. А як підемо на Вкраїну то певно і всі зберуться. Примкандибав Цимбрик, прилетится Вася Харченко і знову будемо помаленько працюва=

тії на користь Запоріжжу
Ті не приїхали ви до нас, до
Богунівського куріня? Ви ж
старий Богунівець навіть
старшина. Справді плюньте
на все та приїжайте до
нас. Молодців до нас не
касається з другої бригади,
шкодить вам не буде, і взагалі
ви до нього ні якого
„касательства" не будете
мати. Батанне коман=
діра куріня і усіх старшин
зібрати Богунівців які ро=
зійшлися по всім частинам
армії і потроху ми збера=
емо. Курінь наш не дивлячи=

ність на четвертий рік іспиту=
вання сохранив свою назву і
не разу не зганьбів імени Богу=
на. Я маю до вас невеличке
прохання: у Львові певно
можна знайти портрет
полковника Богуна. Виберіть
кращій та пришліть, це
потрібно для того щоб на=
малювати великій портрет
для куріня. Скілько буде це
стоїти я з подякою поверну.
Подумайте, згадайте старі
часи, Київ, Полтаву, Ромодан
Харьків, Александрівськ і
приїжчайте скоріще до нас
Поки що кінчить листа

по адресу: „Wadowice. Tabor
internowanych Zaporożsca
dиwizja 3 brigada Boguniwsci
batalion. Barac № 13. ppr
Tarnawszomu.
Пишіть же я чекатиму в
найближчому часі

Поважаючий Вас
Хорунжий Тарнавський

221

m. Tarnów.

ul. Lwówska № 24b

w. p. Kapitanu Stupnyckomu

передати хорунжому Зеленкевичу.

Справа III

Відділ Організаційний

Діло ч 3

Партізансько-повстанческого Штабу
Персональні листування про прибуття і вибуття осіб

На 1921 рік

222

223

До г. Генерала Тютюнника

4 Червня 1921
ч. 25
Львів.

Доклад.

1) Сьогодні пол. Ковалевський мені сказав що скоро має бути Тімченко з великими протекціями французів для того щоб відправити його до Києва для якоїсь ~~справи~~ праці. Ковалевський уважає що прийдеться його послати до Києва, але необхідно заразом же послати нашого чоловіка, щоб за ним прослідкував, чи обезвредив... Тімченко буде тут затриманий декілька днів. Він мабуть їде від французів для розвідки а може і для інших цілей. Тімченко говорив з Гапайдою. Між иншим Тімченко сказав, що Зварич працює з Мензуренком і навіть обіцяв Гапайді передати рапорт об цьому. Прошу вказівок відносно Тімченка.

2) Прикладаю копію телеграми о тому що більшовики відкрили нашу організацію і мабуть через те, що [illegible] цілому Бистрицьким. Вживу заходів, аби його обезвредити, або ліквідувати.

3) Надсилаю Вам п. Кімічука, котрий належить до Шаргородської Організації, котру було захотіли Савінковці і вже везли цього

пана до Варшави Савельєву, але тут
ми їх перехопили. З початку п. Ющенчук го-
ворив нам як Савенковець, а потім зізнавсь
що він українець і що їх отримали Савенковці.
Необхідно все ж таки його перевірити - він
служив в 3 дивізії і поки що особливих
організаційних звязань я гадав би не давати.
Необхідно цю організацію перевірити на місті,
а тому необхідно надійного чоловіка надісла-
ти до цеї організації в найкоротшому
часу.

4) Відносно надсилки на Україну літерату-
ри доклад надішлимо, але до цього додаю
що досі майже ми і надсилали літературу,
бо ті кошти Вами даваємі для відправки,
запізнились в великій більшості тут в 3 диві-
зії II. От і тепер п. Романченко досить ве-
лику кількість літератури понесла до Козя-
тина і Києва, а від остатків до Житомира Шепетовка
надсилаємо взагалі всіма що відправляється
від нас.

5) Рістоней повязки абсолютно не дають.

6) Список старшин передано керовникову.

Підполковник [illegible]

Підп. Кудвел...
від 5/II.

1) Про Шишлака
2) про кількох провокаторів

225

~~Зразок~~

Підполковнику Кузьмінському.

1) Тимчишко є злочинець і його необхідно раз на завше обезвредить, щоби не мішав нашій праці. Цю мою думку і прохання передайте пор. Ковалевському.

2) Передайте пор. Ковалевському іменем кожного рішуче прохання раз на завше установить порядок щоб на Україну пропускались люде і література тілько через нас і з цього виникає, що всякі Бистрицькі, Тимчишки, Волинці і інші провокатори і аферісти, хоч би вони мали протекцію і довзіл від самого Вельзевула, мусять бути позбавлені можливости від[illegible] не провадить праці і жить в Польщі. В іншім разі не можна ручатись за те, що організація не буде спровокована. Савінков робить на Україні проти нас і проче я пишу рапорт Головному Отаманові.

3) Полковник Отмарштейн їде до Львова і має виробить проект організації повстанчої централі і її відносин до експозитури ген. штабу польського. Допоможіть йому в

в його праці. З ним їде підп. Добротворський.
4) Квартирмайстром висилаю і взагалі справи, перевозки і улаштування штабу висилаю Павла Ступницького. Допомагають йому люди, які малися у Вас.
5) Наш доклад про реорганізацію штабу по чотирьох галузях: І) Військове керування, ІІ) політичне, ІІІ) економічне, IV) транспорту, приїдуть і до Львова тоді переїде повна централь повстання і все що до праці на Україні буде зосереджено в моїх руках.

[illegible]

5/[illegible]

Високоповажний п. Генерале.

Прошу вибачити пане генерале, що я звертаюся до Вас приватно, і безпосередньо: по перше це є не офіційний доклад, бо він є не опрацьований достаточно і я хочу просити Вас, аби Ви мені дали "приватну" критику і оцінку, бо другого авторитетного більше нема нікого, а по друге це є мої особисті персональні міркування, які не мають зі собою нічого "другого".-

До приїзду п. Отмарштейна, я ніякии проєктів, що до "Оперативної" справи проєктів не обмірковував, щоб не образити компетентного його вуха, а лише намітив де-які точки що до справи організаційної", але побіжно торкнуся лише постільки, поскільки я собі уявляю поділ цей праці оперативно-а-організаційного референтів, які в майбутньому розділяться на I орг. і II опер. Управи Ставки (не штабу).

Я перше покажу схематично, а тоді буду пояснювати:

Шеф штабу

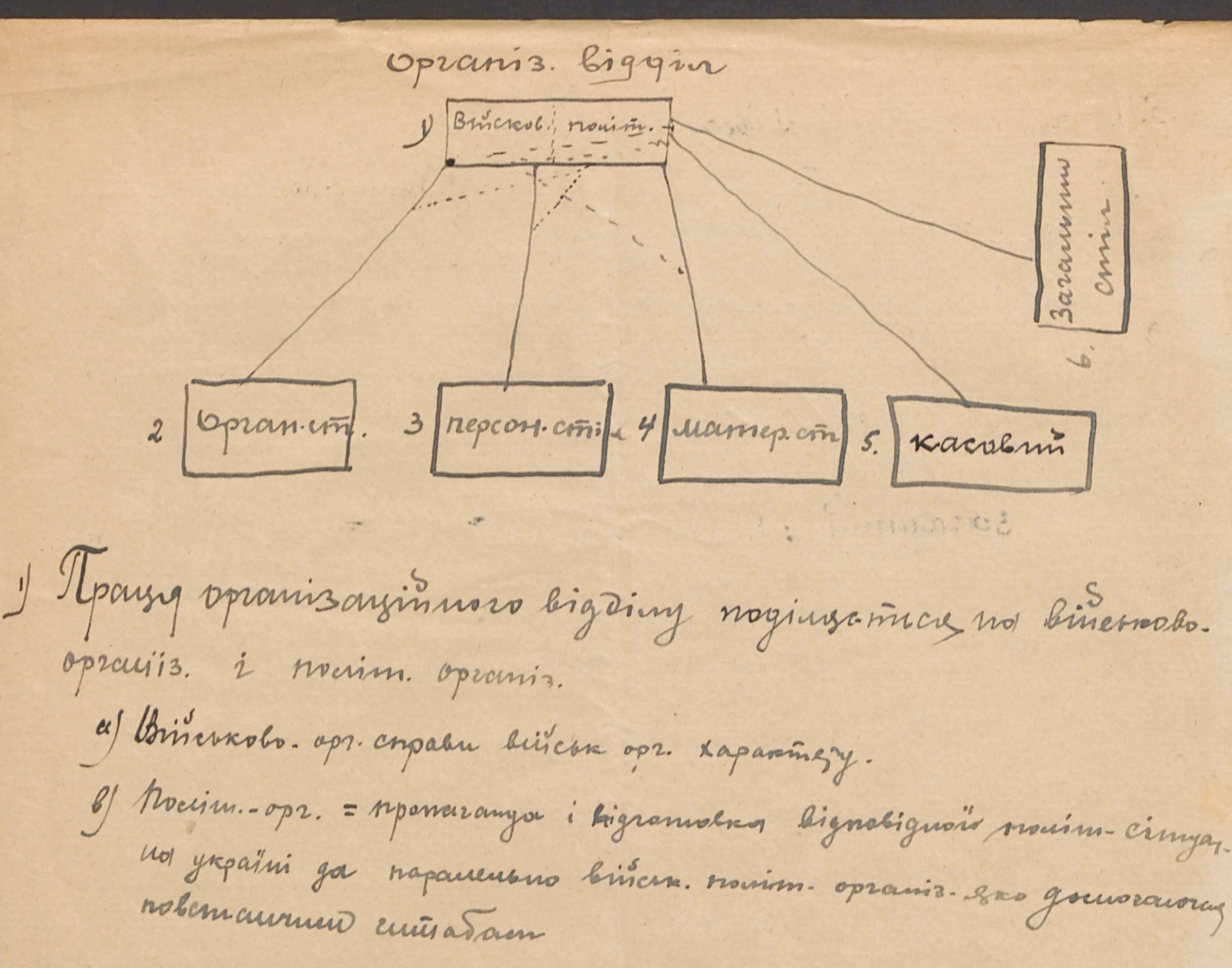
Опер-орган. рефер. | Інф.-стат. реф. | Загальний реферат

Опер. відділ | Організац. від.

Опер. ст. | Ситуац. інф. ст. | Приказ стіл

Картограф | Опер. пун.

на другій сторінці

1) Праця організаційного відділу поділяється на військово-організ. і політ. організ.

а) Військово-орг. справи військ. орг. характеру.

в) Політ.-орг. = пропаганда і підготовка відповідної політ. ситуації на Україні да паралельно військ. політ. організ. яко допомагаючих повстанчим штабам

2) Стіл організац. = і є обіймаюч. а і в в орг. відносин. контрпункти, штаби, звязкі і ін.

3) Стіл персональний: а) Списки поділені на старш. і козаків

в) Діла розвідчиків загальні з одмітками (послугов.) с) Евіденц. картки для осіб відправл. на розвід. працю і окремо на організаційну.

d) Загальна книга відправлених e.) Загальний реєстр прибуваючих

f) Випуківання способу доставки осіб із таборів та взагалі серед еміграції

4.) Стіл матеріальний а.) Теоретичний розрахунок потрібних і приняття на учот для цього існуючих річей: одягу, зброї і харчів.

б.) Випуківання засобів, добуття і засобів доставки цих річей

в) Організація відп. центр. пунктів для складів, як на терені Польщі так і на Україні

г) і окрема справа з Кооперацією (х)

Хоча увагу я особливо значіння не надаю.

5.) Стіл касовий 1.) Грошові операції текучі
2.) Грошові опер. будучі: бюджети
3.) Ревізія книг та рахунків.

Примітка: На стіл касовий покладається також комбінації по збільшенню зазначеного бюджету ріжними засобами: біржа і др.

6.) Стіл загальний: біжучі операції: паспортова справа, переодягання, зброя для відбуваючих., хімія: ріжні ядн. і т. і.

Про цей доклад я вже балакав з пор. Ковалевським і він змін ніяких не дав, майже погодився. Я обстоював, аби організац. відділ був обсаджений виключно українськими старшинами -; Ковал. спершу хотів, абы на кожному столі було 2: один польський, один український, а опісля погодився, що в орг. відділі буде лише один: в персональнім столі, бо він каже, що тоді буде полегшена справа добуття людей. З останньої позиції збити його не вдалося.

Сьогодні має приїхати Флорик із Варшави і привезе дозвіл офіційний на переїзд штабу до Львова. Ковалевський просив, аби скорше приїзджали квартирьєри: для канцелярії вже кімнати скоро будуть звільнені.

Що до осіб, які будуть вести справу касову, то Ковалевський просив передати Вам, аби як найскорше була намічена така людина, бо тут треба не тільки чистих рук та уміння вести книжки, а уміння комбінувати фінансами, щоб

збільшувати асігновані гроші. Я абсолютно нікого не рекомендую – бо це вже велика відповідальність, але скажу, що я знаю з гарного боку: (яко ділового) в 11 бригаді поручника Ільвіцького. Він був в останні часи господарем [illegible], а тепер зостається комендантом штабу 11 бригади. Я з ним разом працював в кооперативі. В кожному разі для справи ревізійної, то він цілком би підійшов, бо в ревізійному відділі орган. відділові будуть підлягати всі зв'язки і пункти і др.

Що до організації політичної на Україні, то я абсолютно нічого не можу сказати: ця справа настільки складна, що я до вибору особи нічого не можу сказати, бо по друге не цілком поділяю погляду що до суті цієї організації, бо я сторонник, або військової організації (партії), або національної.

Після Вашого від'їзду відношення Ковалевського зовсім змінились і коли не зіпсуються вони кимсь небудь другими, то можно буде працювати.

Всі люди які прибули до 4/VI (ост. парт. 6 чол.) = відправлено. З Дубенського пункту повідомлення что вже [illegible] ще не одержав.

Дістав я у Ковалевського в останній час 3 цигарок: „Действие" през 2 год. і склянок 8. = через 6 годин. Жалко що мало. Вжиму всіх заходів, аби збільшити.

Сотник Гапон[illegible]

4/VI 921 р.

Тільки що до я їздив з пп. Ковалевським і дивився нове помешкання – 4 кімнати в центрі – трохи незручно в справі конспірації, для праці добре

Гап[illegible]

Організаційний звіт. на Травня

Правобережна Україна

Північна група. Організація селян провадиться досить інтенсивно. В районі групи маються от слідуючі організації: Всеукраїнський Повст. Комітет, Повстанський Коміт. в районі Казятина, якому доручена організація району. Комітет Повст. Волині і Поділля. Крім того в кожний район II групи посилати організатори а в деякі і н-ки районів.

Прибувші на місця організатори і зв'язкові доносять про самодіяльність населення.

Послати старшин для служби в частинах Червоної армії з метою в її рядах посіяти смуту і з'організувати ворожі комуністам елементи, ~~про~~ Наслідки їх праці є в Києві, в одній із військових округів яка розкрита в районі Проскурова.

Організація в Червоній міліції ~~на кордоні~~ помагає нашим агентам при переходах через різні пункти. Штабом дані вказівки організаторам і Комітетам як включити повстанців міліцію в повстанські організації. Повідомлень про хід ~~з~~ цього праці ~~привозу~~ ~~кур'єрів~~ поки немає

Маються зв'язки з організаціями залізничників, Києва, Фастова, Козятина, ~~Одеси~~, Катеринослава, Полтави (Южная) Кременчуга
а також получив Свободин в штабі організатор ст. Бахмач.

В свою чергу залізничники працюють разом з ~~залізничниками~~ телеграфістами.

~~В районах~~ В кожному районі штаб має певні зв'язкові пункти і своїх людей, яких в потрібним випадку посланці штабом може знайти, по указаних адресах.
(Взагалі організація в II групі іде найкраще).

<u>Південна група</u> Про ~~праці~~ організації насамперед на жаль відомості штабом одержуються дуже туго. Всім висланним в райони групи старшинам наказується зв'язатись з Нач. Групи.

Штабом посланий організатор 4 району
Дано уповноваження Забожному (Брата
З рибак.) Посланці відозви через залізничників в Одесу. При чому всім централізуватися на Нач. Гулого.
Ніяких відомостей в штабі від. Нач. Гулого з дня від'їзду немає.
За відомостями на Півдні штабом посланий

Спеціально старшина.

Лівобережна Україна

III група. Передано Уповноваження Н-кові групи. І нач-кові ~~твоєї. Левченко на~~ 14 району. Маються звязки через Всеукр. К-т з Ком. групи і безпосередньо з Н-ком 14 району. На Полтавщині так-же почуваєтся активність і самостійність населення села проти большовицької організації які з'організовані по ініціятиві окремих осіб на місцях. Через Порт. Левченко з ними налагоджуєтся звязок.

IV група з заснованими повстанськими організаціями в Катеринославі маються звязки. Дати вказівки яке проводить організацію на весьому районі. Через ~~Повіт. Організ. Переслати наказ Партиз. Отаманові.~~

V група. Вислані розвідчики і організатори. Відомостів від ніх пока не одержано.

~~Висновок: Праця по організації при тих мізерних засобах як в грошовім відношенню так в відношенню достави людей проводиться~~

Організація ~~повстанських~~ селян на терені України для боротьби з большовиками проводиться дуже успішно приймаючи на увагу мізерні засоби і трудності які стоять повязані при требовані людей з таборів.

Самосвідомість населення і організації на місцях значна даючи помимо труднощів виконання праці ~~допомогу~~ ~~Щоб...~~ ~~в сані~~ людей.

Найкраще стоїть справа організації в II групі де в ~~рай~~ кожнім районі є повіт. організації і звязкові пункти.

За II групою іде III група ~~де повіт~~ з відомостів одержаних від Лесечко повіт. Організації маються в районі всіх значних міст. З ~~призначенням~~ организованням центра ~~Кра~~ групи є надія всі організації звязати і дати їм інтенсивніший характер.

~~Гірше стоїть справа~~ в I IV в IV групі із справа з прибуттям представника ~~від~~ Комерцпслава налагодилась.

Гірше стоїть справа орг. в I і V груп. В I групі через відсутність центра і ~~Бездіяльність~~ Ком групи

250

[illegible]

Дом. [illegible]

27 стр. Львів?

7) [illegible] „[illegible]"

4) [illegible]

Таємно. 231

27 Червня 1921 р.
Львів

До п. Генерала Тютюнника.

Доклад.

1) Просять Вас Поляки обовязково прибути до Львова на Неділю 29/VI для обговорювання і вирішення цілої низки принціпових питань. За працю ніби то беруться дуже энергійно..?

2) Одно з головних питань висовуется - це переформування нашої Эвіденції; переїзд Вас до Львова.

Переформування Эвіденції полягає в тому що вона поширується значно (в 4 відділи) і на чолі відділів Загального і Эвіденційного стануть польські старшини, а наші їм підлягають. Поки що організаційний і оперативно інформаційний остануться за нами під контролем мабуть Сашка Ковалевського.

З переходом до нової організації нас цілком обмежують в своїх справах, себто від них нічого не може бути укрито.

3) З вишколом старшин справа остается так цих 30 на яких я держав список будуть витягувати з таборів. Других 30 старшин необхідно як найскорше виб[...]

вибрати щоб в найближчому часі відкрити школу розвідчих старшин. і Тут де 20 людей, можуть бути старшини — підстаршини — козаки та жінки, призначенні для постійних курєрів з районами і групами. Ці люди повинні бути смишлені — толкові, ловкі, та чесні — відповідні звязковій службі на ворожому терені. ~~Списки~~ Вибір їх я гадав би теж зробити через Нач. Ген. Штабу.

На мою думку для правильного вибору як розвідчих старшин, так і звязкових необхідно перевести через спеціяльного курєра до Начальників дівізій.

Списки як на перших так і на других з зазначенням якої частини і м. табору негайно надіслати сюди як найскорше.

4) Цілком довірочно. Ковальський оказав що Мачаль Дюлуд має кілька проектів ліквідації наших таборів. Між иншими єсть і такий — щоб з нашої армії сформувати кілька тисяч і одну кінну дівізію „Козачих" ~~на п~~ і ввести їх в склад польської армії. Службу ці дівізії будуть нести на кордоні — Сов. Рос. і Україна. а далі бути може ліквідація та инш. і — На мою думку це самий підходящий проэкт.—

Видно що поляки чимось трохи схвилювали в наші справі і хочуть ніби то як найбільше приятельськи поставитися до нас.

Підполк. Кузьменко.

5

[illegible]
Кн 3 ...?
5/VI 2ч, 2?

п. Генералу Тютюннику

Ч

Отдал В. Мордалевичу в звязки

Доклад

Згідно Вашого наказу я в перших числах квітня мав вирушити на терен Північної Групи з відділом сот. Ефрона, котрий був призначений Командуючим Північною Повстанською групою. Недочекавшись прибуття зі Львова сот. Зов-Карого я 8 квітня вирушив на Україну. Дяки змінившимся обставинам надані Вами мені дерективи були зруйновані і я мусив в справі організації створити свій план, пристосовуючи його до загального методу організації повстання. Я вирушив з метою створ. в середині полосі Групи /Житомир, Бердичев, Козятин, Вінниця/ звязкових пунктів, а також для надання інформації і дерективів уже існуючим організаціям. У місцевих діячів в Острозі я отримав адреси певних людей і [illegible] виїхав в Житомир, де звернувся до хорунжого Кулеметної Дивізії Меуша, котрий має звязки з повітами і уже до мого приїзду вів організацію на селах. Хорунжий Меуш познайомив мене з поручником Долінкевичем, котрий працює в Губерніяльному Воєнкоматі. Поручнику Долінкевичу я дав завдання збирати різні матеріяли, відомості і большевицьку

ду штаба Групи. В Житомирі в Воєнко-
маті, в штабі 44 дивізії працює багато старшин
котрих я в майбутньому маю на увазі вико-
ристать. Із Житомира я мав нагоду виїхати
потягом до Бердичева, де мені не вдалось нічого
зробити, завдяки тому що там було заареш-
товано і вислано до Росії гімназіста 8 кляси
Бердичевської гімназії Корецького, який стояв
на чолі організації. З Бердичева я відправився
в Коровинецьку Цукроварню (25 верст від Бер-
дичева) де мені пощастилось здибатись з п.
Цибенко відомими організаторами повстань
в 1919-20 році на Волині. На цукроварні я
залишив почти половину взятої з собою лі-
тератури, з проханням розповсюдити на
Київщині. Пан Цибенко веде організацію бо-
йового відділу з метою в відповідний мент
виступити. В його распоряджені мається
2 кулемета Максима і 50 рушниць, - бракує
набоїв. Із Коровинецької цукроварні я на
дрізі виїхав до Вінниці. Інформації і дерективи
дав п. Мельниченко (повіт. Народня Управа).

Перед відправкою на Україну 7 квітня в рай-
оні Праулавщини я викинув озброєний відділ
на чолі з сотником Петром Стахівим (псев-
донім Могила) в кількості 10 чоловік. Уже
в останній час я мав відомости що цей відділ
в перших числах травня був в районі Старо-Кон-
стантинова.

21 Квітня я втретє повернувся з України
до Острога де здибав п. Тімченка. Отри-
мавши відомості що він приїхав із Тарно

нова, я звернувся до нього, маючи на увазі одержать деякі інформації. Він мені зауважив що жадних інформацій він мені дать не може зараз і що згідно Вашого наказу він має мені передать від Вас деякі распоряджения на терен України. Далі п. Тимченко мені зауважив що одержав від Вас повновласти на організацію Північної групи, про що я чув і від деяких місцевих Українських діячів. Цей факт мене страшенно здивував, через те що я вважаючи на попередні наші стосунки, працювать з ним як з Комітетом не змогу. Мені нічого не залишалось робить, як опять вирушить на Україну для продовження початої мною роботи. Двадцять сьомого квітня я з сельчанами села Косвикова Ізяславського повіту вирушив з метою пробратись до Козятина. Це мені дуже легко удалось і уже 1 травня я був в Козятині де звернувся до пана Батька. Після розмов з ним я зрозумів що мені далі так працювать не можна, а треба вернутись до Вас для одержання директив відносно утворення Центра Північної групи. Пробувши на Козятині до 4 травня я вирушив назад до Острога. Під Ізяславом мене було заарештовано вмісті з сельчанами красноарм. 389 совет. полка, але удалось утікти. В Острог я прибув 9 травня і

завдяки останім тренуванням я почув себе остаточно хворим. Тимченка опісля я застав в Острозі. Він мені заявляв що має від Вас дерективи що до дальшиної роботи, чекає грошей і має вирушити на Україну. До того приїздив в Острог Мізоренко, котрий якоби являєтся репрезентантом групи у Львові. Після цього я через місцевих людей виявив що Тимченко розпочинає чергову авантюру.

Вбачаючи це все я рішив виїхав до Вас за одержанням деректив і докладу.

Хор. [illegible]

7/VI – 921 р.
м. Тарнів

+

235

Наказ

Партізанським Військам У.Н.Р.

Ч. 1.

Організаційний

3

§1.

На всій теріторії України іступуют два типа організацій, борющихся за визволення батьківщини від Московських окупантів:

1) Партізанські відділи, які весь час активно борятся з ворогом і терорізуют його і

2) Повстанческі організації, які тим часом заховуются пасивно, організовуются для Всенародньго Повстаня (поспалите рушення) і чекают про мену піднятя Повстаня Наказу.

§2 4

Партізанські відділи рахуются як частина Війська Укр. Н. Р. Не звязуючі себе з яким би то небуло районом теріторіально. Для захоплення Склепів зброї, нападів на більші міста і гарнізони Партізанські відділи об'єднуются по наказу Командуючого Групою і після виконання завдання росходятся по різним районам.

§3 2

Для більш успішного провадження організа[ції] Всенародного Повстання і борьби з ворогом вся теріторія України поділяєтся ~~—~~ теротеріально на пять ~~[illegible]~~ Партізанско-Повстанческих Груп: I Група включає правобережну теріторію обмежену лініями: на південь Чорне Море, на ~~схід~~ по р. Дніпро до Черкас включно, на північ від м. Черкаси через Шполу – Ново-Архангельськ до Ямполя, на захід по р Дністер до Чорного Моря.

II Група правобережна – на південь північна граница I групи, на захід – від м Ямполя по Дністру ~~до Збруча на Збручу на північ до Острога через Корець – Озеряни до Речиці~~, На північ – північна граница України до Дніпра. На схід від ~~Речиці~~ пів. границі України по Дніпру до Черкас правобережне.

III – Група – на захід від ~~м. Речиці~~ північної границі Укр. по Дніпру до Кременчуга, на південь – від Кременчуга до Константинограда, на північ – ~~від Речиці через Новгород Северський~~ північна границя Укр. до Лькова, на ~~захід~~ схід від

Львова до Константинограда

IV. Група: [лівобер.] на південь – Азовске море на захід – від Кременчука по Дніпру до Чорного моря, на північ – від Кременчука через Кобеляки – Константиноград до ~~Тара-~~ ~~сова~~ Дона, схід від [границі України] ~~Старобельська~~, на схід – ~~від Тарасова до Таганрога~~ східна границя України [по північній]

V. Група: [лівобер.] на північ – від Львова ~~через~~ ~~Стар.~~ [границі України] Оскол до [східної] ~~Лісок~~ на схід від м. Лиски до Тарасова [по східній границі України], на південь від Тарасова до Константинограда і на захід від Константинограда до Львова.

Групи в свою чергу поділяються на райони при тому: в склад I групи входять райони від 1 до 5 [включно] в склад II групи від 6 до 10 включно, в III групу – від 11 до 14 включно, в IV. групу від 15 до 19 включно в V групу від 20 до 22 включно.

§ 3.

Всі партизанські відділи і повстанчеські організації на терені групи підлягають своїм командирам груп, які одержують накази від Головного Отамана Військ У.Н.Р. через Партизансько-повстанчеський Штаб при Головній Команді Військ У.Н.Р.

§ 5.

Строго розділяючи себе від Повстанчеських організацій які готуються до Всенародного ~~Оповстання~~ [Повстання], Партизанські відділи формуються і поповнюються: селянами, які на подозрінню большевиків і не можуть спокійно працювати в організації на місцях, з старшин і козаків Армії У.Н.Р. які залишились від Армії при переході її у з[имовий] ? груд., ~~дезертирами~~ [перебіжчиками] Червоної Армії і інших.

Партизанські відділи мусять бути дуже подвижні, без лишніх обозів. Рухомість відділу в день до 70–80 верст.

235

Короткий
Короткий

Наказ Ч. 1.

Партизанським відділам ~~повстанчим~~ на Україні

А. Організаційний

1). Загальна ситуація.

Большовицько-окупаційне військо на Україні, завдяки інтенсивні праці партизан, а також организованих селян – розпадається. Поширюється з кожним днем дезерція, що заставляє комуністів комплектовать окупаційні армії элементом ~~російським~~ міжнародним (китайці, латиші, горці, великороси і різн.)

В звязку з готовящимся всенародньому повстанню в деяких частинах уже запанувала паніка і при першому руху повстанців 60% армій большевицьких будуть небоєздатні.

2.) Загальне завдання:

Партизанські відділи мусять не переставать інтенсивно працювать ~~вовсі~~ по знищенню ворожих відділів і тербувать ворога нальотами на містечка і міста за весь час организації Всенароднього Повстання.

Комплектуються із селян, які своєю працею навели подозріння большовиків і не можуть працювать по организації на селах, бувшими козаками і старшинами Армії У.Н.Р., які залишились при переході Армії за Збруч, дезертирами із Червоної Армії і взагалі тим элементом, який не може бути на місці і приследується окупантами.

Начальники Пар. відділів допомагають в організації повстанців на селах. Відбита зброя і инше військове майно ~~чого~~, яке лишне для складу отряду ~~[illegible]~~ передається Н-кам Повстанчеських районів на місцях, і в якому разі не підбурювать повстанців до окремих виступів, бо для цього буде даний окремий наказ.

~~Начальник [illegible]~~

3. Частичне завдання: Партизанські відділи мусять бути ~~формою військовою~~ строго дисципліновані, з единою волею Начальника.

Способність пересування відділів мусить бути як найбільша, а тому зарані звільнятися від лишніх обозів. Партизанські відділи не мусять бути територіальними, і повинні бути готові в кожну хвилю по наказу перекинутися в новий район хоть би за декілька сот верст.

Б. Оперативний

Партизанські відділи являються окремими від Повстанчеських організацій боєвими одиницями, як частина регулярної Армії У.Н.Р. і повинні точно ~~[illegible]~~ і непохитно виконувать всі завдання зверху.

З приводу предбачаючих в скорому часі серйозних операцій для вигнання окупантів з України — **Наказується:**

§1

~~Партизанським відділам оперуючим в районі~~

До заснування на терені України Штабів груп партизанські відділи тримаючи між собою тісний звязок і координуючи свої операції оперують виключно безпосередньо ~~[illegible]~~ Штабу Партиз. Повст. Військ при Нач. Ком. Військ У.Н.Р. З моменту заснування Штабів груп негайно ввійти в підлеглість Командірів груп і від них одержувати оперативні завдання, які будуть передаватись Штабом Партиз. Повст. Військ. Через Штаби груп тримати звязок з Гол. Штабом.

В виконання вищезазначеного ~~[illegible]~~ парт. ~~[illegible]~~ відділам оперуючим в районі Херсонської і Катеринославської губернії (до Дніпра) ввійти в підлеглість Командуючого I ~~[illegible]~~ групою Ген. Хор. Гулого-Гуленка.

§2

Оперуючим в районі Київської, Подільської і Волинської губернії: ввійти в підлеглість Командуючого II групою Полковникові Мордалевичу.

§3.

Оперуючим в районі Полтавської і Чернигівської губ. ввійти в підлеглість Командуючого III групою Підполковника Левченко.

§4

Штаба вищезазначених груп утворити на терені України і одержати відповідні інструкції і завдання.

§5

Що до пар. відділів, які оперують в інших районах, то їм керуватись зазначеним в §1; коли в тих районах будуть засновані Штаби груп ввійти їм в

в підлеглість.

§ 6.

Для успіху майбутнього Всенародного Повстання наказується всім теренозонським відділам:

а) Тероризувать Совітську владу і її відділи на місцях постійними нападами і знищенням.

б) На цілі вертати розбирать залізницю по магістралі постійної і важної Совітської комунікації (особливо Київ-Одесса, на Південь від Київа і в районі Черкас)

в) Нищить телеграфну і телефонну лінію, забирать телеграфні і телефон. апарати і доводити до абсолютної потері звязку по дротам, [illegible] що наведе на окупантів велику паніку.

Всі комунікаційні мостки через річки і ярі повинні бути спалені або зірвані.

S. 7

Виконання пункта 6 цього наказу дасть можливість при Всенародньому Повстанні (в самому короткому часі) без труда знищожить всю окупаційну [illegible] Російську Армію і забрать все те майно, яке у нас награбовано. Всіма силами старатись не дать нічого вивезти з майна з України до Москви.

Склад ~~отряду~~ відділу не може бути великий а коли набирається багато охотників, то виділяють ~~отряд~~ в слідуючі відділи.

Сила ~~отряду~~ пов. відділу повинно бути така, щоби в потрібну пору можна було б нанести ~~все~~ поразку ворогу, але коли треба відділ мусить без задержки рухатись по всій території України, обминаючи по можливості міста де єсть значні гарнізони, щоби даром не звязуватись в бої, а скорше дійти до указаного пункту.

V особыми вопросами парт-повстан-ческими отрядами.

239

21. 4

Партізанський звіт. Парт Повст штабу

По відомостях які одержуются від представ-
ників повстанчеських організацій, на Україні
з початком весни, кількість партізанів
значно збільшилась, людьми які підлягають
загальній Мобілізації, козаками втікавши-
ми від Армії У.Н.Р. і инш. ~~е~~ елементами
незадоволенними Комуністичним Урядом

I група. ~~Оперує~~ Отаман Заболотний, (до 100 шабель 200 багн.) робить нас-
коки на Комуністичні Урядові Установи
Винищує окремих діячів. Користується симпа-
тією населення Балтського і Ольгопольського
і Тираспільського районів.

От. Гризло (200 шабель 1000 багн.) оперує в
районі Новомиргорода – Умань, Голованівська
нищучи невеликі ворожі відділи

~~От. Лихо. Брова в районі Катеринослав-
ського веде операції з 6 кн. дівізією армії Буденного~~

II група. От. Лихо добре зорганізований
загін до 1000 багнет. 200 шаб. оперує в районі
Літинця Вінниці де ~~во~~ знищив майже
цілком 25 совєтс. дівізію Штабів забрав в

в полон. України й перебішли до повстанців.

От. Юдкова і Амара оперують в районі Гайсина і Уманського повіту про кількість людей в загонах відомостів немає.

От. Мічка оперує в районі Житомира

От Мордалевич оперує в районі Радомисльського і Овруцького повітів добре зорганізований загін (200-300 багн. в-т-в) нищить невелика ворожі відділи. Не дає проводити розверстку

От Орлика — в районі Бородянки, доходить до околиць Київа. Нищить невеликі ворожі відділи не пускає в Київ підвозу харчів. Наводив не раз паніку в Київі. Через відділ Орлика в Київі з комуністами весь час напруженність

Коло проти Орлика і Мордалевича сподіваються вдвоєм операцій вони об'єднуються

Полк Струк: Про його пізніх відомостів немає. Є чутка, що полк Струк вийшов до Варшави для переговорів з Савінковим.

от. Богатиренко (150 багн. при 5 кул.) Оперує в районі Хуторного і Лучина. Нищить большовиків агентів, невеликі відділи не дає проводити розверстку.

Маруся Соколовська (500 кінних) В районі Знаменки, Бобринської. Відомостей про діяльності цього загону в останній час немає

Чорна Хмара. (200 піш 50 кін.) Оперує в районі Голованівська, Ульяна. Резиденція постійна в Холодному Яру. Нищить продовольчі ворожі відділи і окремих урядців комуністів.

III Район Група

Левченко. 600 багн. 100 шаб. Добре зорганізований загін має частину господарчу, агітаційний органи. Який провадить організаційно сильне і роскидову працю в рядах большовицьких. Загін користується великими симпатіями селян Мутовиц. частини і Катеринославщини. З Левченком разом працює і йому підлягає партизан Матвієнко (150 багн. 60 шаб.)

IV група От Брова 300 сабель 1000 багн. по відомостям Ч-К. банда чисто петлюрівська добре зорганізована і боєздатна. Знищає карательні отряди робить набіги на відпочиваючі ворожі частини і невідомо куди зникає.

В штабі ~~має~~ з От Бровою є безпосередній зв'язок і даються оперативні ~~вказів~~ завдання і вказівки відносно організації селянських повстань.

Удовиченко до 1000 багн. загін махновського напрямку оперує в районі станції Вознесенська коли насідають більшовики об'єднується з Махном.

V група. От Зінченко, Скворцов Олекса Матвієнко Бесєдін Чорний і Кваша. Ці комуністичні відщепенці мають невеликі загони які весь час знищують окремих ком. діячів, і головне не дають спокою більшовицькій міліції.

У.Н.Р.
Головний
Народній Повстанчій
Комітет
Волині і Поділля
7го квітня 1921 р.
Ч. 3.

місто постою.

Вх. ч. 80.
15 Квітня 1921 р.

Уповноваження:

3

Видано се уповноваження Голові Головного Народньо-го Повстанчого Комітету Волині і Поділля пану Павлюку Пилипу в тім що він відряджається комі-том до Уряду Української Народньої Республіки в м. Тарнові з докладом про діяльність Комітету, за отриманням вказівок і інструкцій і офіційних уповноважень Комітету, а також оклопотати пе-ред Урядом УНР. і отримати, як матеріяльні так і технічні засоби для Комітету.

Заступник Голови Комітету [підпис]

Член Комітету [підпис]

Секретар
Член Комітету [підпис]

241

Д ч 3

Копія.
Дтаємно

Задача: Основна задача всіх керовників повстання на терені України:

А. – Ослабляти бойову силу червоної армії і кріпіть большовицької влади на Україні.

Б. – Всіли засобами допомагати акціям Української армії по звільненню нею терені Праваберемжна від большовиків і творити скріпити грунт для У.Н.Р.

I – Для цього необхідно:

Знищувати або терроризувати військові та комуністичні організації і агентів влади комісарів, агітаторів Ч.К. та инше, також наносити втрати війську большовиків.

II – Щоб загальмувати перекидку большовицьких військ і відтягнути частину їх війська на охорону запілля, руйнувати їх тили та засоби пересування і звязку. Особливу увагу звернути на залізниці і телеграфні лінії. Тримати під погрозою містки від віадуків і небезпечні для руху місця, себ-то: насипи, виїмки і инш.

III – Агітувати серед большовицького війська. Використовувати всякі успіхи противо-совітських військ, намагаючись утворити серед червоного командування і військ паніку. Найбільше зусилля необхідно проявляти в мент офензиви військ У.Н.Р. і контр-офензиви большовиків проти армії У.Н.Р. В спокійніший час вести підготовку для своєї руйнуючої праці.

IV – Вести відповідну розвідку о большовицьких силах і своєчасно доносити в Генеральний Штаб.

V – Вести працю на підставі програму іс[т]нуючого Уряду У.Н.Р. на чолі котрого стоїт Головний Отаман Петлюра, і[н]формувати місцеве населення і переконувати його в необхідності підтримування У.Н.Р.

VI – Підтримувати в займаємих районах самий суворий порядок оберігаючи життя і права всякого громадянина У.Н.Р. без ріжниці національности. Погроми і грабіжничества ні в якому разі не можуть мати місця в У.Н.Р. Винних в цьому карати по законам військового часу.

VII — Вести енергійну працю по підготовці до мобілізації

VIII — Успіх повстання безперечно залежить від розуму, енергії і рішучости його провадження, умілости того організації суворої підлеглости /субординації/. Всіх органів в повній таємности його підготовки, чесного виконання наказів в налагодженню звязку.

Інструкция Начальникам районів.

I — Начальник району підлягає Командуючому групою.

II — Користується правами Командіра бригади.

III — На терені свого району він являється старшим, як над військовою так і над цівільною владою.

IV — Робить поділ району на курінні і сотенні участки, підготовляє організацію куренів і сотень по штатам, призначає всіх курінних і по згоді з останніми — сотенних, вживає заходів аби всі частини були боєздатні.

V — Веде бойову працю згідно наказів командуючого групою і по власній ініціативі як того вимагають обставини. Нищить залізниці, псує містки, вияки насипи, підготовляє крушення потягів, особливо військових, товарових і броневиків. Взагалі чинить такі дії, щоб примусити большевиків відтягнути як більше сил для охорони залізниць і запілля. Робить налети на обози Наркомів і Ч.К., Комісаріати і Штаби. Про це доносить Командуючому групою.

VI — Веде розвідку большовицьких сил їх діяльність і т. и.

VII — Підготовляє мобілізацію відповідною агітацією серед населення.

VIII — Росповсюджує різні чутки і друковані відомости коли можливо о пораженнях большовицьких військ, о побідах Українських військ, утворює паніку.

IX — Ставити всякі перепони, щоб не допустити до мобілізації большовицької армії.

V — Чинить террор над комуністами Ч.К. та инше, організує напади на їх склепи.

VI — Сортирує захоплених большовицьких полонених. а/ над більш злочинним елементом наряжає військовий суд. Вирішення його провадить

негайно.

XII – Як в районі будуть обнаружені инші повстанчеські відділи доносить про це командуючому группою і вживать засобів аби їх підчинить собі і примусить їх вступить сепаратно. У всякому разі добиватись мирного розрішення конфліктів, щоб не ослабити своїх сил.

XIII – Вживать заходів до агітації серед населення схиляючи його до У.Н.Р., розповсюджує літературу, відозви уряду У.Н.Р. та инші відомости.

XIV – Всі гроші захоплені у большовиків записує на прихід з чого складає фонд для утримання повстанчеських відділів і доносить Командуючому группою провадючи строгу відчітність і підлягає відповідальности закону У.Н.Р.

XV – Начальник району веде господарчу відчотність.

XVI – Начальнику району дозволяється пересуватись псевдонімом.

XVII – У випадку приходу в район регулярних частин У.Н.Р. негайно вступає в підлеглість командіра цієї частини, передав йому всі свої відділи.

XVIII – Начальник району веде списи персон і частин котрі зробили якіонебудь злочини.

XIX – Начальник району по прибутті до свого району повинен призначити двоє заступників, призвіща їх псевдоніми та власноручну підпис надсилає до Командуючого группою.

XX – Начальнику района не дозволяється зноситись безпосередньо з Головним Штабом тоді коли Командуючий группою та його штаб будьби захоплен большовиками, взагалі копії своїх донесень як ім встрінется нагоди надсилає крім комгруппи і в Геншатаб.

XXI – При Штабі району може бути військовий суд.

Штат курінного участка:

Курінний	1.	30.000.!
Заступник	1.	24.000.
Ад'ютант	1.	20.000.
Разом	3.	74.000.

Примітка:

1) Курінь з 5–6 сотень: 3-х–4х пішиих, 1 кулеметної і 1 кінної

2) в районі 4–5 куріні: [illegible] 1 мотинео гармайного 3 бат. складу по 4 гармати в батареї.

Штат сотенного участка:

Командір сотні	1.	24.000.
Заступник	1.	20.000.
К-ри чот	4.	40.000.
Разом	6.	84.000.

5/ Командіри чот - підстаршини

З оригіналом згідно.

В. о. Начальника інспекторського відділу, Урядовець [signature]

14 Грудня 1921 р.
Ставка.

244

Копія з копії.

Таємне

Коротка інструкція для розвідки.

1/ Начальники районів збирають відомости про більшовицьку армію:

а/ про організацію її частин, штабів, вказуючі їх назви і нумера;

в/ призвища начальників і пляни;

с/ про нові формування, зазначаючі нумера формуючихся частин, і зведення їх в вищі військові одиниці

д/ Настрій військ

е/ Дезерція.

д/ Технічні засоби і вогнепальні запаси.

2/ Про пересування частин по залізницях, ґрунтовим шляхам. Точно зазначати номера частин, дівізій, які проходять і коли пересувались.

3/ Про скупчення ворожих сил: а/ їх кількість, в/ які дівізії, с/ скільки кінноти, д/ артілерія, е/ в якому напрямку гадають вести операцію і коли.

4/ Мобілізація: а/ в якому районі, в/ яких років, с/ як пройшла.

5/ Які і де ведуться ворогом фортифікаційні будування і стан шляхів, особливо залізниць.

Засоби добування відомостей.

1/. Відомості добуваються через постійних агентів-резедентів, закладенних на залізничних вузлах, великих містах, шляхах, в районі розташування Штабів і Комісаріатів.

2/. Через висилку рухомих агентів в місця постійних

агентів. Донесення складати коротко, ясно і повно, щоб вони відповідали завжде питанням: хто, де, коли, в якім числі і при яких обставинах, що робив.

3. Памятати, що донесення тільки ті мають ціну, які отримуються своєчасно, а тому вживати заходів, щоб найскорійще вони були доставлені до місця призначення.

З копією згідно:

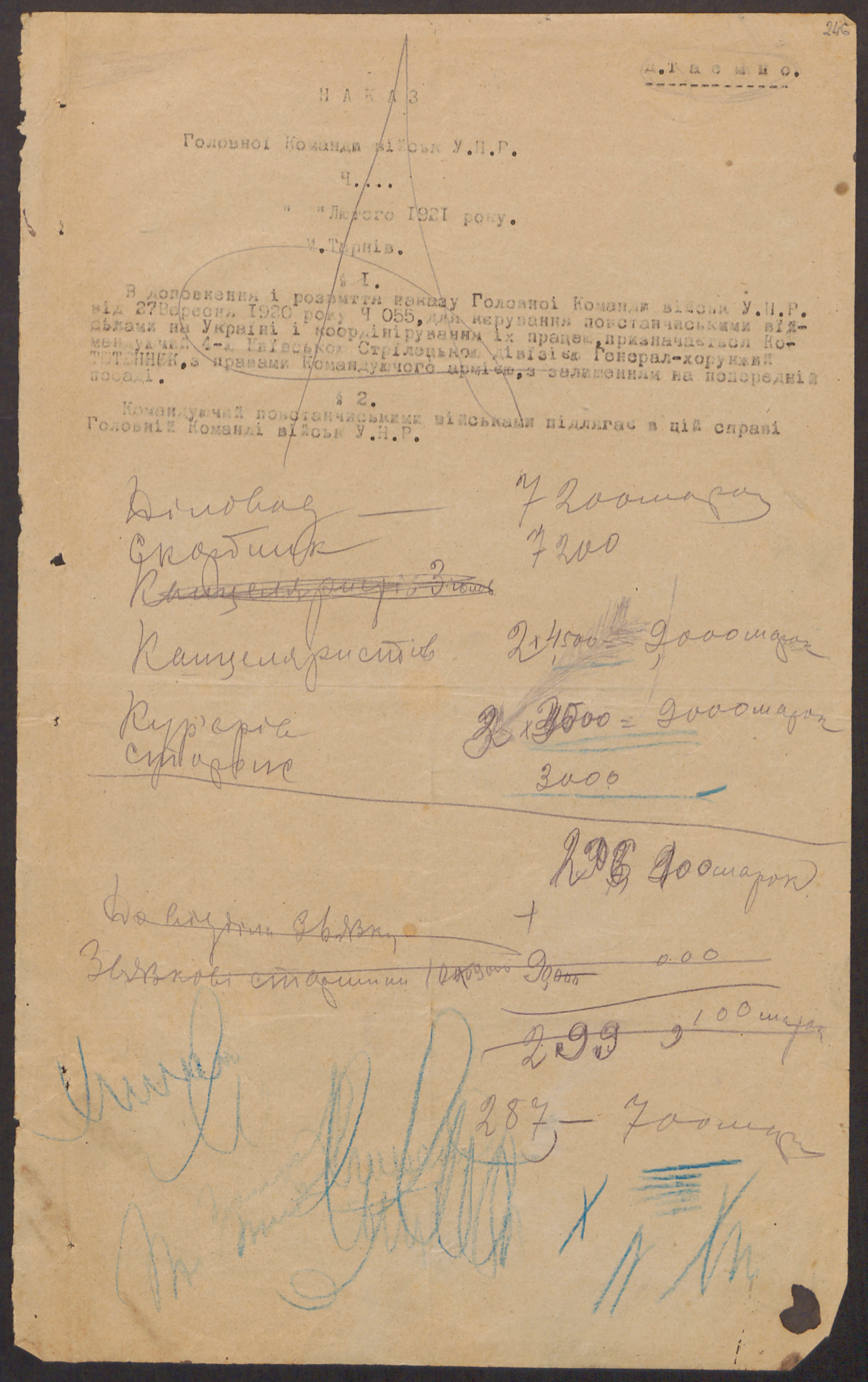
Начальник Штабу,
Сотник [підпис]

14/ Вересня 1921/р.
Ставка.

Тимчасовий штат Штабу Головнокомандуючого Повстанчеськими військами

Черговий	Назва посади. Ранг	Кількість	Клас посади	Платня в марках на рік	Примітка
1	Командуючий *) Гетьман	1	III	+) 18000	*) По займаній посаді, або як нач. Ген. Штабу
2	Ад'ютант обр. старшина	1	VII	7200	
	Штаб				
3	Нач. Штабу ?) булавний старшина	1	IV	+) 15000	*) Ген. Штабу +) Платня по перелеченій посаді, або Нач. Управи Центр. Установ.
	Організаційно-Оперативно-Розвідчий відділ				
4	Нач. відділу булавний старшина	1	VI	++) 10000	++) Платня по попередній посаді або Начальника відділу Центральних Установ
5	Помічник бунч. ст.	1	VII	7200	
	Агітаційний відд.				
6 ?	Нач. відділу булавний або молодший старшина	1	VI	+++) 10000	
	Загально-Господ. відд.				
6)	Нач. відділу мол. старшина	1	VI	+++) 10000	+++) По попередній посаді або помічника нач. відділу Центр. Установ.
	Діловод	1	VII	++++) 7200	
7	Канцеляристів				Платню відповідно посадам в Центральних Установах.
8)	1 розр.	2		4200 12600	
9)	II розр.	1			
10	Курєрів	2		3000	
		10			

Підготова Закон 5 серпня 1920 р.

Д. Таємно.

НАКАЗ

Головної Команди військ У.Н.Р.

Ч....

" " Лютого 1921 року.

м. Тарнів.

§ 1.

В доповнення і розвиття наказу Головної Команди військ У.Н.Р. від 27 Вересня 1920 року Ч 055, для керування повстанчаськими військами на Україні і координірування їх праці, призначається Командуючий 4-ї Київської Стрілецької дівізії Генерал-хорунжий ТЮТЮННИК, з правами Командуючого армією, з залишенням на попередній посаді.

§ 2.

Командуючий повстанчаськими військами підлягає в цій справі Головній Команді військ У.Н.Р.

Жалованє — 7200 марок
Скарбник 7200
~~Канцеляристи 3 [illegible]~~
Канцеляристів 2×4500 = 9000 марок
Курєра [illegible] 3×3000 = 9000 марок
3000

[illegible] 9000 марок
+
~~[illegible] звязку~~
~~Звязкові старшини 10×9000 90000~~
~~2 99 100 марок~~
287 — 700 марок

Командуючий — 18,000 марок

Штабстаршини для дор. — 12,000 —"—

Штаб — 15,000

Нач. штабу — 9,000

ад'ютант

~~Організаційний відділ~~ відділ

Начал. відділу — ~~12,000 марок~~

~~Помічник~~ — ~~9,000 марок~~

~~Організаційно-~~

Оперативно-Розвідч. відд.

√ Нач. відділу — 12,000 марок

√ Помічник — ~~9,000 марок~~ 9,000

~~Помічник~~ — ~~7,200 марок~~ 7,200

Ст. діловод — 6,600

Молод. діловод

√ ~~Організац.-~~ ~~Відділ~~ Зв'язковий відділ

12,000

~~Нач. відділу~~ — 9,000

~~помічник~~ 9000

√ ~~Помічник~~ — 90,000

~~Зв'язкові станції~~ 10 x ~~9000~~ = 90,000

Агіт. відділ 12,000

√ Нач. відділу — 9,000

Помічник — 7,500 мар

√ матеріяльно-

√ Загально-Господарчий 12,000

Нач. відділу — 9000

Помічник —

Як проводилось обєднання повстанських відділів в час повстання 1919 року

Коли випадково вибухло повстання в Поросському районі на Київщині то різко! виразно освідчено, як окремі люди так і цілі повстанські відділи стали прибувати до села С. (де був штаб повстанців) з бажанням приєднатись до селян повстанців, щоб працювати як не разом то в контакті координуючи свої власні операції, але з разу кожен із сих загонів був самостійним бо їх ватажки з окрема хотіли мати необмежені права.

Для составлення якого небудь плану для маневра люди стоячі на чолі загонів збирались і вирішали ті чи инші питання про акції при чому часто бувало що один або два ватажки не згоджувались і тим відпадав, часом приходили до одного висновку, але дякуючи присутності провокаторів всі наші плани до переведення їх в життя була відомі

ворогові і повстанці часто перед своїм наступом розганялися по [illegible]

Таке явище породило у повстанців, де-тих і інших, бажання із своїх [illegible] окремих один штаб який бе виробляв плани, а ватажки з відділами переводили їх в життя. Тут до повстанців прибуває невідомий повстанцям Мазуренко Каситва з своїм штабом, і оголошує себе Головним Отаманом всіх повстанців а свій штаб — Головним штабом повстанців.

Не дивлячись на те що штаб М. К. був не відомий вовстанцям-селянам його всі признають, бо бажання всіх людей без винятку сходились на одному, тобто одного центра.

Після де якого часу стали виявлятись політичні погляди вищезгаданого штабу і серед більшістю отаманів яка стояла за У.Н.Р. став факт, що вищий командний склад повстанської групи не веде туди, куди весь час хотіла іти ві старшини і більшість.

Після Перших успіхів повстанців активно боротися було неможливо, да і свідомий Хоменко не брався щоб не деморалізувати сил і тут на [illegible]

Зібранню старшин так званих „Нетопорівців" було вирішено в штаб в підпільну працю, а головне заслужити популярність серед повстанців.

Це зібрання вирішило своїм членам розпорошитись по дивізії на посади козаків, де своїм поводженням в житті приватному, а головне бойовому найти популярність і довіря, щоб коли наступить потреба в штабі людей повести по тій дорозі, яку вони рахували кращою.

Ті із членів, які працювали в частинах щиро, які уміли робити вплив на своїх однокашників, скоро стали на чолі сотень і даже окремих частин, і тут уже головний штаб для нас став не страшним, всі люди були наші. Особисто весною року зібрано пояснення повстанців, що в штабах хотять бути міністрами, хочуть анархії щоб захопити власть в свої руки. Анархічно настроєні ватажки певних відділів і їх відділи бояться анархії.

×

× ×

Як виникла організація. Коли стали помітні початки штабу, то старшини „Нетопорівці" вирішили з'організувати

гурток старшин У.Н.Р. поки не одійшли
в склад свого гуртка. Зразу увійшло чоло-
вік 5-6 які постановили окружити коло
себе всіх отаманів і козаків однодумців
але завдяки обставинам цього зробити
було не можливо і ми рішили самім
іти в лаву козаками аби там про-
довжувати працю, не тратячи звязку.

В частинах на початку кращі вспа-
вали на зустріч несподіванки, які не
тільки гальмували працю, а іноді зовсім
не давали працювати. Особенно трудно було
в частинах які складались із людей отої
місцевості, коли у них на чолі стояв свій
чоловік і він до нас ставився вороже
~~[illegible]~~ В таким випадку треба було найти
однодумців з людей данного відділу і з ними
працювати.

Де ж отаман і частина старши-
ни ставились до нас прихильно то тут
зразу наш член їднав їх і через агіта-
цію працю на протязі самого корот-
кого часу всі козаки і старшини ста-
ли мислити так як і ми.—

При чому було помітно що козаки-
найкращі фактори для поширення ідеї
серед повстанців

Рахую потрібним підкреслити що
отамани малих повстанських відділів
часто підпадають під вплив своїх підлеглих.

Тактика. Під час праці в частинах козаками в тому крузі було вирішено більшістю із нас взяттись лише за працю звичайного козака при чому твердо памятати що від повидження в перші часи требування залежить велика частина успіху в дії зне-мущ агітаційності. Для цієї ділі необхідно було показати непохитно свою здатність в розборі військових справ, персональну смиливість і хоробрість, а головне завше правдиве і чесне відношення до своїх обовязків.

Більша частина із ватажків повстанців 1919 р. працювала під прапором У.Н.Р признаючи тих провідників які стояли на чолі держави, але не дивлячись на се жоси від того же Уряду поступали распорядження, які обрізували права сих ватажків, та від виконання распорядження часто відмовлялись або ухилялись.

Се робилось одними через бажання отаманувати, а другі через свою ворожнечу до Української справи або ж до Уряду.

В кожнім із сих випадків агентам нашим дивлячись по обставинам приходилось так чи інакше реагувати.

Де агенти заслужили віру в Отаманів в чесності там просто з ~~своїм~~ прихильністю до себе стягали сильно робити переворот або принуджували виконувати всі накази і распорядження

При часту коли видно було що справа
відділу чи частини поставлена не на жв-
ніт гних то не зупинялись ні перед чим.

Іноді добивались з'єднання 2х загонів
під керування одного чоловіка.

Коли ж наш агент в частині був
чужим то при суворо ворожому або не-
довірливому відношенню до распорядження
Уряду, часто витягувались звідти того від-
ділу прихильні до нас і їх використо-
вували як агітаторів і інформаторів
непомітно для ворожого до нас командно-
го складу.

× × ×

Агітатори які відряджаються для
об'єднання партизан чи повстанців

необхідно в широкому мірилу бути
знайомими з положенням наших на за-
ході, с положенням тих сусідних держав
які нас підтримують, а що відно-
ситься до нашої внутрішньої політи-
ки то агенти повинні бути готовими до
відповіді на різні питання селянства.
Вичерпати ці питання є неможливо
все ж можна с певністю зазначити
що головне питання буде про земель-
ні та господарчі справи. При відпо-
віді дуже уважним словами треба бути.

надзвичайно обережними і послідовними —

Ватажки повстанців і їх старшина при приватних розмовах часто з іронією відносяться до справи введення в регулярні армії [illegible], але таке явище не є з їх боку щире, вони також всі сильно цікавляться. Треба се питання серйозно розвязати і щоб вся повстанська старшина знала і вірила твердо що за чесну і корисну працю вона займе відповідне місце в армії У.Н.Р. не дивлячись на попередню їх службу.

Треба також звернути на платформу уряду [illegible] [illegible] пам'ятаючи що по отаманам часто складається враження взагалі про владу.

Вимагати від всіх вожаків щоб не було відступів від того плану який намічено Головним Штабом.

Натякувати що такі відступи рахуються як невиконання бойового завдання і за них буде сувора відповідальність при случаї коли необґрунтовані відступи [illegible] загальної справи, але разом з цим бути дуже обережними при тому коли хто-небудь з відділів проявляє власну розумну ініціативу. Заохочувати по[illegible] розмаху не слідує. —

Коли агентура переорганізована по між відділами Агенти в першу чергу повинні всі свої Заходи обмежити старому це являєтся регулярно повинні як найтщательніще для справ і про ного яко можливо скоріше доносити до вищого органу агентури, щоб всі могли станути проти свого ворогу і покрити наслідки для сього необхідно тримати постійно зв'язок з агентами суcідніх повітових відділів коли можливо робити на них ряд і спікувати за їх працею.

Яко можно густіше посилати повідомлення до вищого агентурного органу як про свою працю так і те що відомо про працю в сусідніх відділах.

Склад агентури

Агент

Його заступник

3-4 розвідчика певних преданних, активних і готових на все

Боротьба

5-

Боротьба повстанців
з большовицького кінното[ю]

Д.4.3

Оборона села.

При наступі большовицької кінноти на село, поставити кулемети по головним в'їздам і кіннота не ввійде. Коли нема кулеметів їх можна замінити 16–20 стрільців. Стріляти залпами.

Коли кіннота опиниться і її переважна кількість вийти із села, допустивши коноводів в село, контр наступ, при чому старається прорватись у село тихо і як можна скорше.

На кінноту рекомендується нападати в ночі піднявши стрілянину по головни вулиці, а при широкіх в'їздах залишити сильні застави.

Коли удасться увійти в ночі в село як можна більше наробити галасу, добре кинути в ріжних місцях по скілька гранат.

Оборона тіснин

гаток мостів, вузьких доріг, доріг лісових.

Коли кіннота спішиться щоб перейти вузький прохід. (в кінноту [illegible] коли прохід обороняється не можливо)

Залишити сильну заставу для безпосереднього захисту переходу, вияснити розвідкою де коноводи.

Маневр, щоб ворог опинився не поміж... напасти на коноводів.

~~За ...~~

Оборона ліса, кущів

Коли ворог підступає в кінному ладу підпустити як найближче і огнем засипати.

А як спішиться обороняти підступи. Розвідати ~~...~~ де коноводи і обстріляти. Наступаючі відбіжать до коней.

Дозорів і невеликі роз'їзди завше треба впустити в ліс і відрізати відступ назад.

Боротьба з кінното

на перерізаній місцевості

~~Коли~~ ... кінноте є: Яр, болото, провалля підпустити як можна ближче без вистрела

Прицільний огнь частий щоб як можна більше нанести ворогу вреда.

Боротьба з кінното на чистому і рівному полі.

Коли ворогові посчастливить охопити ...ти частини

251

3

Матеріяли по тактиці і стратегії

Конспект

Зразків з нарисами [illegible]-
нації залізничних знаків та
інших обмежень — ([illegible])

В сучасний мент в боротьбі з ворогами, як показав наслідок всіх руйнацій в практиці, самими вигідними руйнаціями та, котра зроблена не помітно для ока ворога, позаяк вачки перешкода, котру виставлено ворог своєчасно ліквідує її, крім того карає населення найближчих сіль тих котрих руйнацію зроблено. Для того щоб зробити ворогу який небудь перепинок на шляху щоб він не міг подати своєчасно підмогу або групуватись в своїх силах, треба зруйнувати шлях не помітно для нього як в мент проходу так і до огляду,

предостереженности. Де не маєця на залізниці іскуственних будувлів як то на приклад мостів, то псуеця верхне будування залізниці. Для цього треба вибрати місце біля котрого не буде помітна руйнація таке місце вибраєця на приклад де пряма колія переходить на поворот; в цім самом місті робиця перешивка рейки (здвигні) до центру не меньше як на 3/4 вершка на протязі 7 сажень, як показано тут на цьому нарисі.

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

3/4 вершка

7 саж.

Для цього, потрібно взяти на перші будуї охорона молотка та лому. які показані на цих нарисах.

Таким видом, коли потяг наїде на те місце, де перешита колія, то внутрішнє колесо подвижного составу потяга з'їде з рейки.

5 саж.

нар. рейка

внутр. рей

На цьому нарисі покажемо як можна ще зробити спуск потяга з рейки. Для цього треба з початку кривої колії, розширити наружну нитку рейки на протязі 5 сажень. На приклад: виймають наружні костилі, і за місць їх, вимощують з обрізаними головки (костилів) і закладають на місце вибитих, таким чином для того хто б огляде замаскувсо (охорони) не помітно для його ока — що розширена колія.

Коли подвижний состав потяга наїде на це місце де розширена рейка, і, з огляду на те що подвижний состав

має в руху силу упиратись в наружну рейку то послідню з двигає в бік от центру кривої колії розширяє саму колею а бо виверне рейку зовсім, після чого состав потяга сходить і ломається. Найвигоднище робіти руїнацію колеї в тім місті заокруглиці де потяг має найвищий худкий рух. то цей і в виїмках и не на насипі, де с огляду на те що коли ворог буде очищати колеї заокруглиці від крушеня потяга то ему трудніще буде це робити в виїмці чим на насипі, а цім вигода в часу щоб ворог не мав вільного шляху як мотрєть довше. Багацко і легче руїнацію робіти шляху заокруглиці с помочі зривчатими але це буде помітно і всі ус-вами відомо для ворога що робить для нього перешкоди на шляху і він стає обережним. —

По шляху з цим як згрупована кошу
потрібно зробити перешкоду в зв'яз-
ку по телеграфу (телефону)
ворога. На участку де
потрібно перервати обизи-
тільность ворогу що він
не мав найскорішого технич-
ного зв'язку, для цього береться
проволока довжиною 2 м і нею
на стовбі телеграфа перепутують
проводи, але так щоб менше
було помітно для огляду оком
Коли будуть дроти на цих чаш-
ках (ізоляторах) зведені в одно
то получиться з'єднання електрич-
ного току і ті станції між котрі-
ми це зроблять лишаються мож-
ливісти обміна по телеграфу

З цим усе, - в деяких місцях
треба треба перервати дріт
в різних місцях на двух пун-
ктах поміж двома станціями
це дасть можливість ворогу ду-
мати що явище порваного
дроту случаєм припадного для
звичку телеграфу, помимо вони
знаходять цей наглядне рвуван-
ня дроту, що не звернувши уваги
на оглядів кожного телеграфного
стовба поміж двома станціями
що остання друге має усе не помі-
тне рвування як на приклад зьєд-
нання машин дрітом на стовбах
проводів, таким чином знов
ворога заставить іти провірі

лінію (нитку) телеграфу
на цьому участку цим спо-
собом є можливість протягну-
ти більший час держати воро-
га без зв'язку.
Де є можливість тимчасово зробити
на станціях які небудь вчинки для припинення
руху потягів, то треба звернути увагу
на те що може бути причиною більш реально
це є на приклад: телеграфний апарат і
вхідна стрілка колії. Для цього потрібно
зруйнувати колію при вході на станцію на
приклад вирвати хрестовину переводу напр.

показана "в" цьому нарисі, і вищевші захо-
вати взагалі не помітно. Також зроби-
ти с телеграфічними апаратами зв'язку і схо-
ронці в сухому місті на приклад на дахах

будинків станції" але це робити не поміт=
но для сторонніх людей..

Копія.

[illegible] знищено

Наказ

По Штабу Партизансько-повстанчеських військ.

ч. 1.

18 Лютого 1921 року.

§1.

Згідно наказу п. Головного Отамана від 18 цього Лютого ч. я приступив до організації Партизансько-повстанчеських військ.

§2.

З цього числа наказую приступити до сформування Штабу, для чого до оголошення штатів, зазначених вище осіб рахувати прикомандірованними до Штабу з 18 цього Лютого з покладенням на них слідуючих обовязків: Генерального Штабу підполковника Кузьмінському - т. в. о. помічника начштабу, Генерального Штабу підполковника Всеворша - т. в. о. начальника організаційно-оперативно-розвідочного відділу, сотника Ступніцького - т. в. о. начальника агітаційного відділу, поручника Пащенко призначаю в розпорядження начальника організаційно-оперативно-розвідочного відділу, урядовця Пелїховського - діловодом і козака Ібрагіма Курбанова - курьєром. -

§3.

Працю в штабі провадити: з 9-ти годин ранку до 1ї год. дня і з 3-х год дня до 6 год. вечера. -

Орігінал підписав: Генерал-хорунжий Тютюнник.

З орігіналом згідно:

Діловод Пелїховський

3/ Памятати, що донесення тільки ті мають ціну, які отремані своєчасно тому вживати заходів, щоб як найскорше вони були доставлені до міста призначення.

ШТАТ КОМАНДУЮЧОГО ПОВСТАНЧЕСЬКОЮ ГРУППОЮ.

Назва посад і ранг осіб.	Кількість осіб.	Платня на місяць в гривнях.	Кляс посади.	ПРИМІТКА.
Командуючий группою.......	I	70000		
Начальник Штабу...........	I	50000		
Старшина для доручень......	I	20000		
Оперативний референт......	I	20000		
Розвідочний референт......	I	20000		
Загально-господарчий -"-..	I	20000		
Разом.......	6	200000		
Разом на дві группі...	-	400000		
ШТАТ НАЧАЛЬНИКА ПОВСТАНЧЕСЬКОГО РАЙОНУ. I/				
Начальник району.........	I	60000		I/В районі 4-[illegible] курінів. Оден можливо гарматний 3-х батарейного складу по 4 гармати в батареї.
Начальник Штабу..........	I	40000		
Старшина для доручень....	I	20000		
Референт оперативний	I	20000		
--"-- розвідочний.....	I	20000		
--"-- зв"язку.........	I	20000		
Інформаторів-агітаторів..	IO	160000		
Звязкових................	IO	100.000		
Разом......	26	440.000		
Разом на IO районів.	-	4400000		
ШТАТ КУРІННОГО УЧАСТА 2/				
Курінний..................	I	30000		2/Курін з [illegible] сотень: 3-4 піших, I кулеметня і I кінна.-
Заступник.................	I	24000		
Ад"ютант..................	I	20000		
Разом.......	3	74.000		
Разом на 50 курінів		3700000		
ШТАТ СОТЕННОГО УЧАСТКА.				
Командір сотні.........	I	24000		
Заступник..............	I	20000		
Командірів чот.........	4x	40000		
Разом.......	6	48.000		x/ Командір чоти -пидстаршини.
Разом на 250 сотень....	-	21000000		
Разом на I місяць......		29500000		

ІНСТРУКЦІЯ НАЧАЛЬНИКАМ ГРУПП.

I/ Командуючий групою підлягає Начальникові Генерального Штабу.
2/ Корістується правами Командіра дівізії.
3/ На терені своїх районів він являється старшим начальником, як над військовою, так і над цівільною владою.
4/ Він передає завдання, одержані від Генштабу Начальникам районів і слідкує за іх виконанням. Коли не можливо отремати вказівки від Генштабу приймає рішення сам на власну руку /початок активних подій, або збільшення руйнування залізниць і т.ін./. У всякому разі повідомляє про це негайно Генштабу і сусідного Командуючого группою.
5/ Коордінує бойову працю районів.

6/ Групує розвідочні відомости районів як треба-перевіряє їх і своєчасно надсилає в Генштаб.
7/ Слідкує за тим, щоб захоплених большовицьких полонених відповідно сортирувати:
а/над найбільш злочинним елементом /як наприклад Ч.К.комісари т.ин./ наряжать військовий суд і вирішення його проводить негайно.
б/як дозволять обставини частину полонених-мобілізованих використовувати для своїх цілей.
в/решту добре нагодувавше відпускати з метою агітації серед ворожої армії давши їм відповідні інформації, бажаючим давать підложні документи, що Українська Армія знищує тільки бандитський елемент і добре ставиться до жертв большовизма-насильно захоплених до большовицької червоної армії.
8/ Направляє агітаційну діяльність по районам, а також по утворенню паніки в большовицькому запіллю.
9/ Слідкує, щоб всі захоплені у большовиків гроші були заприходовані і поступали на утремання повстанчеських організацій, а не присвоювались би Начальниками та окремими людьми.
I0/ Командуючий групою повинен вести грошову відчотність.
II/ Командуючому групою дозволяється користуватись псевдонімом.
I2/ Командуючий групою по приїзді повинен призначити замистників, не меньш як двох, призвіща псевдоніми, і їх власноручну підпис мусить надіслати до Генштабу.
I3/ У випадку приходу регулярних частин армії У.Н.Р. до району звільненого повстанням, всі урядові, військово-адміністративні особи, призначені наказом командуючого групою, залишаються на своїх місцях до зміни або підтвердження Командарма чи Уряду У.Н.Р. через близчого Командуючого Дівізією. Коли терен групи буде зайнятий військами У.Н.Р., то Командуючий групою продовжує інформувати Генштаб, шіфрів "З".

I4/Командуючий групою у всіх зносинах з Генштабом і своїми районами та сусідом, вживає шифр. Донесення надсилає згідно положення.
I5/Командуючий гурпою вживає заходів що до підвищения Української валюти та слідкує за росходуванням цукру і за всім Державним майном, оберігаючи його сохранність.
I6/ Командуючий групою має право давати дозвіл на реквізиції для Державних і військових цілей, але реквізиції допускати в крайних випадках і дуже обережно. Обовязково повинен бути складен акт і видані відповідні квітки. Розміри реквізиції мусять бути як найменьші. Всяка не оправдана відчотністю реквізиція буде розглядатись як свавольний вчинок, за який наклавший реквізицію, відповідає по суду.
I7/ Командуючий групою в особливо важних випадках, має право видавати від імені Головного Отамана ПЕТЛЮРИ накази але ж для цього Командуючий групою мусить отримати від Головного Отамана дозвіл з уповноваженням за його підписом і печаткою.-

К о п і я.

Армії Укр.Нар.Респ.Сотник Дишлевий II Березня I92I року.Ч.4. На-
чальнику канцелярії Головного Отамана Військ Української Народньої
Республіки / для докладу Головному Отаману/ Рапорт.Я родився на Чер-
нигівщині.Виріс і вчився серед Українських кол.Свідомим Українцем
з I905 року.За семінарських часів і учителювання впадав в немилість
за "Мазепенство".Активну участь приймав в подіях в листопаді в I9I7
році в Києві і формованної Української армії.Тісно зв'язаний з нашою
армією,в якій без перерви знаходився весь час.Провадив активну діяль
ність в справі піднесення як морального так і національного і вій-
ськового етичного стану нашого вояцтва.Весь час займав відповідальні
посади не нижчи штаб-офіцерської.За часів Скоропадського сидів у
Київській фортеції як українець.Вкупі з иншими підняв повстання,як
помішник Командуючого революційними військами,які взяли Київ по
Хрещатик до вступлення військ Директорії.Зразу представляли мене до.
підвищення в ранг.При Командуючому Київськ.Окр.полк.Павленкові Гене-
ральним Секретаріятом справ військових був підвищений в ранг військ-
кового старшини.Відповідний наказ про се в силу події оголошений не
був.Регістраційна комісссія дівізії визнала за мною ранг підполковни-
ка.Наказом Головної команди військ від I7 Вересня I920 року Ч.26,я
затверджений в рангі сотника,старшинством з I3 Травня I9I8 року-фак-
тично в рангі Російської служби.Наказом 4-ї Київської стр.дівізії
Ч.226,мене безпідставно позбавлено ранги.3 місяці пройшло з дня по-
дачі мною скарги на імя командарма в цій справі нічого не зроблено,
відповіді жадної я не одержав.Прочитавши мою скаргу про позбавлення
ранги,Командарм в присутности свідків /"написано не розбірчиво",сот-
ника Ніжинського/ заявив буквально,"Ну Дешлевого,это хорошо,так ему
і надо. Взагалі з боку Командарма " предвзяте" відношення до мене.
Звертаюсь до Головного Отамана зі скаргою.З наказом Ч.226 Погодитьсь
не можу.VIII розділ статуту дісціплінарного не може мати місця тому:
I/ Армія в той час була обеззброєною на территорії чужої держави в
стані інтернування.2/ Посаду я займав не сотенного,а курінного.3/
VIII розділ передбачає ранги по посадам.В I9I9 році ранги,як такі
були скасовані.З часу встановлення і затвердження в рангах наказом
Верховної влади,тим самим касується пакт 3 артик.58 розд.VIII статут
дісціп.що до прав комдіва і тому позбавлення ранги може бути переве-
дено лише наказом Верховної влади.5/ Як Георгієвський кавалер можу
бути позбавлений ранги лише по суду згідно статуту.Все свідоме стар-
шинство знає мене як переконаного Українського діяча,честного стар-
шину.Не можуть безкарно розлючені "Отамани" творити пімсту над стар
шинами Української армії в такий спосіб.Крім позбавлення ранги я 7
суток сидів в "застінку" під загрозою розстрілу.Звертаюсь до Голов-
ного Отамана за захистом.Справедливости лише хочу.Я три місяці без
копійки грошей живу в буквальнім розумінню "подаяніями" і жду ви-
рішення моєї справи аби поїхати до війська і зайнятись працею хоч-
би культурно-освітною в акції я маю ценз і досьвід.Тому прошу Ваших
заходів аби Головним Отаманом наказ 4-ї Київської Стр.дівізії Ч.226
був відмінений як явно беззаконний і безпідставний до закінчення
слідства.Чуття етіки вояки утримує мене від засобів реабілітації
через широкі кола громадянства шляхом пресси.Не реабілітованним і
не задоволенним в скарзі залишатись в складі армії не можу.Позбав-
лення ранги,це принціпови питання державної ваги.Питання торкаєть-
ся не лише моєї особи,а всього старшинства нашої армії.Без елімен-
тарного розмежування правних норм і сама армія істнувати не може.
Додаток:копія наказу 4-ї Київської стр.дівізії Ч.226.Сотник Дишлеви

К о п і я.

Наказ Війську 4-ї Київської стрілецької дівізії Ч.226.I-Грудня
I920 року.§ I.Під час переходу армії У.Н.Р.через річку Збруч,і піс-
ля переходу в деяких частинах армії траплялись грабунки майна і
навіть скарбниць.Предбачаючи можливість подібних випадків в дівізії
мною було дано розпорядження: всі цінності дівізійної скарбниці вг-
дать на руки безпосередньо підлеглим мені особам на схорону під їх
персональну відповідальність.Деякими старшинами моє розпорядження
було істолковано як розділ цінностей,з метою втікти з ними з діві-
зії.Від звичайних балачок поміж окремими частинами старшинами пере
йшло до одвертої агітації проти вищого командного складу дівізії в
публичних місцях.Після переведенного слідства виявилось:I/ що агі-
тацію вели: Штабу дівізії сотник Ніжинський,хорунжий Ніжинський,
поручник Коляжинський і 30-го курін хорунжий Ховхун, 2/ що агіта-
ція велась в присутности мого помішника Генерал-хорунжого Вовка
і генерал-хорунжим Вовком не було вжито заходів до припинення агі-
тації.Під час розбору цієї справи по моєму наказу явився до мене
сотник Диплевий,при чому він оказався п" ним і зразу давав відповід

на мої запитання в підвищенному тоні, а потім зовсім відмовився відповідати. Приймаючи на увагу нервозність п.п. старшин, яка явилась наслідком відходу Армії з рідного краю, не передаю зазначених старшин до суду, а караю дісціплінарно: а/ сотників: Ніжинського і Дишленого позбавляю старшинської ранги, хорунжого Хорхуна позбавляю старшинської ранги, наказую викреслити зі складу дівізії і відправити в розпорядження Вартового Генерала Штабу Армії, б/ поручника Колдинського і хорунжого Ніжинського усуваю з займаємих старшинських посад без права займати старшинські посади до хоздатайства за них відповідних начальників, в/ Генерал-хорунжого Вовка усуваю з займаємої їм посади і наказую відбути йому в розпорядження Командуючого армією. Орігінал підписав Комдів Генерал-хорунжий ТЮТЮННИК. За Начальника Штабу підполковник Добротворський. З орігіналом згідно: Начальник інспекторської частини сотник Пілченко.

К о п і я.

Резолюція Головного Отамана. "Доручаю для належного висвітлення і полагодження". ПЕТЛЮРА. 25 /III-1921 р.". У.Н.Р. Законодавча Управа. 21 березня 1921 р. Ч.33. м. Тарнів. До Пана Начальника Військово-Похідної канцелярії Головного Отамана військ У.Н.Р. на Ч.463. У відповідь на відношення Ваше від 17 березня б.р. при цьому надсилається справа Дишленого разом з висновком в цій справі. Додаток: листування на 5 аркушах. Начальник Законодавчої Управи /підпис/. Секретарь Управи Г. Чуприна.-

К о п і я.

Висновок по справі д. Дишленого. Наказом війську 4 Київської стрілецької дівізії від 1-го Грудня 1920 року Ч.226 сотник Дишлевий був позбавлений старшинської ранги і відправлений в розпорядження Вартового Генерала Штабу Армії У.Н.Р., як зазначенно в наказі "За отверту агітацію проти вищого командного складу дівізії", при чому як видно з листування, ~~при чому як~~ Начальника дівізії Генер. хорунжого ТЮТЮННИКА, керувався розділом VIII стат. Дісціпл. 21 Січня 1919 року "про побільшення дісціплінарних прав під час війни, або оголошення місцевости на військовім стані." Артик. 58 п.3 і арт. 60 літ. 5 п. "в" ст. Дісц./. З фактичного боку, за відсутністю в листуванні певного матеріялу, не можно констатувати, в чому саме виявилась винність п. Дишленого, позаяк в наказу Ч.226 конкретних данних з приводу цього не мається, а вживається лише загальна фраза "отверта агітація". Що до юридичного боку затронутого питання, означенний вище наказ Ч.226 виданний Начальником Київської дівізії генерал-хорунжим ТЮТЮННИКОМ, рахую не законним і підлягаючим негайному скасуванню по слідуючим міркуванням: 1/ Дісціплінарна влада Військового начальника, згідно зі ст. Дісц., є нетільке право, але і обовязок накладати на підлеглого кару без суду в відповідних, докладно зазначених в законі випадках, а саме: таких, коли провина підлеглого не предбачена військово або загально карними законами. Із сказанного вище видно, що сотник Дишлений, обвинувачуємий в "агітації проти вищого командного складу дівізії", себ-то в злочині, предбач. військово-карними законами /2461 арт. військово-карного статуту/, не підлягає дісціплінарній ~~карі Комдіва~~ владі Комдіва, а мусів бути преданий суду на загальних підвалинах. Тому писати в наказі: "приймаючи на увагу нервозність п.п. старшин, яка явилась наслідком відходу армії з рідної землі, не передаю зазначених старшин до суду, а караю дісціплінарно", в данному разі цілком не законно. 2/ 1-го Грудня 1920 року, коли був виданий наказ Ч.226, армія У.Н.Р. була на терені Польщі в якости інтернованної, з приводу чого керуватися розділом VIII Стат. Дісціпл., як видко з самого заголовка його Комдів не мав законної підстави, а зробивши це перевищив дану йому владу. Як-би навіть вище вказанні два пункта розрішити в позитивному змісті, себ-то, визнати що провина п. Дишлевого підлягає дісціплінарній владі і Комдів мав право керуватись розд. VIII стат. дісц. то і в такому разі злегпадуваняя сотн. Дишлевого булоб актом не законним, позаяк під словом "сотенних" в.п. "в" літ. у арт. 60 законодавець мав на увазі не ранг, а посаду і п. Дешлевий як займавши посаду курінного, міг бути позбавленний ранги за дісціплін. порушення тільке владою Командіра корпуса і вище. Наказом ч 226 Комдів 4-ї Київської перевищив владу, що предбачено 141 і 147 артик. арт. Статута В-карн.- Підписав: Начальник Законодавчої Управи Військового Міністерства /підпис/. 21 Березня 1921 року. м. Тарнів.-

К о п і я.

Прикомандірований до Штабу Армії УНР. Генерал-хор. ВОВК. 25 Березня 1921 року. Ч.80. м. Тарнів. Командармові УНР. Рапорт. Наказом війську 4-ї Київської стріл. дівізії від 1-го Грудня 1920 року Ч.226 Комдів Київс

кої Генер.хор.Тютюнник усунув мене з посади помічника Комдіва.Перед виданням того наказу,розпорядженим того-ж Комдіва я був заарештований на шість діб,арешт провадився в негідний спосіб.-зімнок вкупі було посажено провокаторів.Крім всього в мене було переведено трус. Зміст наказа Комдіва Ч.226 цілковито не відповідає дійсности.Кара вжита до мене безпідставна і не предбачена як законами,так статутами У.Н.Р.Рапортом своїм від 4-го Грудня 1920 року Ч.75 на Ваше Ім'я я просив: 1/ Відмінити безпідставний наказ,2/ Призначити слідство в справі змісту всього наказу і 3/притягти до відвічальности як Комдіва допустивпого надужиття влади,так і провакаторів.З часу подачі мною рапорта-скарги пройшло біля 4-х місяців наслідків позитивних не має. Я чотире місяці перебуваю в безправному стані,безпідставно і беззаконно покривджений.Вважаю далі не можливим я негідним залишатись хоч-би один день в складі армії безпідставно позбавленним права я не реабілітованним-тому я друге дозволяю собі просити Вас Пане Генерале.1/ Відмінити наказ Комдіва Київської Ч.226,що до усунення мене з посади.2/ Призначити слідство в справі змісту всього наказу Ч 2263/ Притягти до законної відвічальности Комдіва допустившого над"уживття влади.Коли не можливо негайно відмінити незаконний наказ Комдіва Ч 226,то прошу звільнити мене зовсім з війська У.Н.Р.Додаток наказ Комдіва Ч.226.Підписав: Генерал-хорунжий А.В о в к.-

З оригіналом згідно:

Діловод [signature]

Бельгорож 262

Д. Таємно.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ПОВСТАННЯ НА ПРАВОБЕРЕЖНІЙ УКРАЇНІ.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

Задача: Основна задача всіх керовників повстання на терені України:
а/ ослаблять бойову силу червоної армії і престіж большевицької влади на Україні.
б/ всіми засобами допомагать акціям Української Армії по звільненню нею теренів Правобережжя від большовиків і творити і творити сприяючий грунт для У.Н.Р.
Для цього необхідно:
І/ Знищувать або террорізувать військові та комуністичні організації і агентів влади-комісарів ,Ч.К.,та ин.також наносити втрати війську большовиків.
2/ Щоб загальмувати перекидку большовицьких військ і відтягнути частину їх війська на охорону запілля,руйнувать їх тили та засоби пересування і звязку /особливу увагу звернуть на залізниці і телеграфні лінії/.Тремати під погрозою містки,віадуки і небезпечні для руху місця,себ-то: насипи виїмки та инше.
3/ Агітувати серед большовицького війська і населення.Використовувать всякі успіхи противосовітських військ,намагаючись утворити серед червоного командування і військ паніку.Найбільші зусилля необхідно проявляти в мент офанзиви Українських військ і контр-офанзиви большовиків проти Армії У.Н.Р.В спокійний час вести підготовку для своєї руйнуючої праці.
4/ Вести відповідну розвідку о большовицьких силах і своєчасно доносити в генеральний Штаб.
5/ Вести працю на підставі програму істнуючого Уряду У.Н.Р.на чолі котрого стоїт Головний Отаман ПЕТЛЮРА. Інформувати місцеве населеня і переконувать його в необхідности підтремувати У.Н.Р.
6/ Підтремувать в займаємих районах самий суворий порядок,оберігаючи життя і права ввсякого ромодянина У.Н.Р. без ріжниці національности.Погроми і грабіжництва ні в якому разі не можуть мати місця в У.Н.Р.Винних в цьому карати по закону військового часу.
7/ Вести енергійну працю по підготовці до мобілізації.

Успіх повстання. Успіх повстання безперечно залежить від розуму,енергії і рішучости його провадження,умілости його організації,суворої підлеглости /субордінації/ всіх органів,в повній таємничости його підготовки,чесного виконання наказів в налагодженности звязку.

Заосмотрення зброєю. З огляду майже на неможливість забезпечення в сучасний мент повстанчиських відділів зброєю та вогнепальними запасами з боку Армії,Командуючі группами та районами мусять турбуватись про це самі,вживаючи всіх заходів до виловлення зброї від большовиків,улаштовання по можливости на селах складів зброї і майна.

ІНСТРУКЦІЯ НАЧАЛЬНИКАМ РАЙОНІВ.

І/ Начальник району підлягає Командуючому группою.
2/ Корістується правами командіра бригади.
3/ На терені свого району він являється старшим,як над військовою, так і над цівільною владою.
4/ Робить поділ району на курінні і сотенні участки,підготовляє організацію курінів і сотень по штатам,призначає всіх курінних і-по згоді з останніми,-сотенних.Вживає заходів,аби всі частини були боєздатні.
5/ Веде бойову працю згідно наказів Командуючого групою і по власній ініціативі,як того вимагають обставини.Нищить залізниці,псує містки, виїмки,насипи,підготовляє крушеніє потягів,особливо військових,товарових і бронепотягів.Взагалі чинить такі дії,щоб примусити большовиків відтягнути як більше сил для охорони залізниць і запілля.Робить нальоти на обози,ревкоми,Ч.К.,комісаріати і штаби.Про це доносить командуючому групою.
6/ Веде розвідку большовицьких сил,їх діяльність і т.инше.
7/ Підготовляє мобілізацію відповідною агітацією серед населення.

8/ Росповсюджує ріжні чутки і друковані відомости, коли можливо, о поразках большовицьких сил, о побідах Українських військ, утворює паніку.
9/ Ставить всякі перепони, щоб не допустити до мобілізації большовицької армії.
10/ Чинить террор над комуністами, Ч.К. та инше, організує напади на їх склади.
11/ Сортірує захоплених большовицьких полонених: а/ над найбільш злочинними елементами, /як на приклад Ч.К., комісари та ин./ наряжає військовий суд і вирішення його проводить негайно, б/ як дозволять обставини частину полоненних з мобілізованих використовує для своїх цілей, в/ решту добре нагодувавше, відпускає з метою агітації серед ворожої армії, давши їм відповідні інформіації, що Українська Армія знищує тільки бандітський комуністичний елемент, і добре ставиться до жертв большовизма-насильно захоплених до червоної армії.
12/ Як в районі будуть обнаружені инші повстанчеські відділи-доносити про це командуючому группою і вживати засобів, аби їх підчинить собі і примусить їх не виступати сепаратно. У всякому разі треба добиватись мирного розрішення конфліктів, щоб не ослабить своїх сил.
13/ Вживає всіх заходів до агітації серед населення, схиляючи його до УНР. Росповсюджує літературу, відозви уряду У.Н.Р. та инші відомости і веде своє видавництво інформаційного характеру. Веде пропаганду серед большовицьких військ, /можливо використовувати для цього і жінок/. Росповсюджує ріжні чутки о поразках большовицьких військ і об успіхах Українських.
14/ Всі гроші захоплені у большовиків, записує на прихід і кладе в скарбницю командуємого ним району, з чого складає фонд для утремання повстанчиських відділів, і доносить Командуючому группою /проваджучи строго відчотність і підлягає відповідальности по законам У.Н.Р./.
15/ Начальник району веде господарчу відчотність.
16/ Начальнику району дозволяється користуватись псевдонімом.
17/ У випадку приходу в район регулярних частин У.Н.Р., негайно поступає в підлеглість Командіра тієї дівізії і передає йому сві свої відділи.
18/ Начальник району веде списи персон і частин, котрі зробили які небудь злочини.
19/ Начальник району по прибуттю до свого району повинин призначити двох заступників, призвіща їх, псевдоніми та власноручну підпис надсилає до Комгрупи.
20/ Начальнику района дозволяється зноситься безпосередньо з Генштабом у випадках коли командуючий групою та иого штаб бувби захоплений большовиками, або коли одержить надзвичайно вожні відомости і надсилка їх до Генштабу з"являється негайною; о цьому повідомляє командуючого групою. Взагалі-ж копії своїх донесень, як встрінеться нагода надсилає в Генштаб.
21/ При штабі району утворює військовий суд.

КОРОТКА ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ РОЗВІДКИ В ПОВСТАНЧЕСЬКИХ РАЙОНАХ.

1/ Начальники районів збірають всі відомости про большовицьку армію.
а/ про організацію її частин, штабів, вказуючи їх назви і номера;
б/ призвіща начальників, пляни;
в/ про нові формування, зазначаючи номера формуючихся частин і зведення їх у вищі військові одиниці;
г/ настрій військ,
д/ д е з е р ц і я,
є/ техничні засоби, зброя вогнепальні запаси,
2/ Про пересування частин по залізницям, грунтовим шляхам. Точно зазначати які номера частин, дівізіи проходять і коли пересувались.
3/ Про скупчення порожих сил: а/ їх кількість, а/ які дівізії, в/ скл. кінноти, г/ артілерії, д/ район з"осередження, є/ в якому напрямку гадають вести операції і коли.
4/ Мобілізація: а/ в якому районі, б/ яких років, в/ як пройшла в данному районі
5/ Які і де ведуться ворогом фортіфікаційні будування і стан шляхів, особливо залізниць.

ЗАСОБИ ДОБУВАННЯ ВІДОМОСТЕЙ.

1/ Відомости добуваються через постійних агентів-реведентів, закладених на залізничних вузлах, у вилких місцях, на вилких шляхах, в районах росташування штабів і комісаріатів.
2/ Через висилку рухомих агентів в місця постійних агентів. Донесення складати коротко, ясно і повно, щоб відповідали завжди питанням: хто, де, коли, в якім числі і при яких обставинах що робить.

видачя грошового задоволення знаходяться при Військовому міністерстві.-

§8

Місто перебування ~~Головнокомандуючого повст~~ командуючого повст. військами ~~в...~~ Штабу — при Головні команді військ УНР....!

Додаток: Штати

Головний Отаман
військ УНР

Об. Військовий міністр
Наштабу Генер. Хорунжий П.С.
Шаповал

§2.

+) Командуючий повстанськими військами підлягає в цій справі Головні команді військ УНР, котра направляє діяльність його директивами загального змісту

Наказ
Головної Команди військ УНР
ч
„ „ Лютого 1921 р
Тарнов

§1

В доповненню і розвиття наказу Головної Команди УНР від 27 вересн 1920 р ч 055 для керування повстанческими військами на Україні і координірування їх працею призначається командуючим 4 стр. дівізією Генерал-Хорунжий Тютюник з правами Командуючого армією з залишенням на попередній посаді

§3

Всі повстанчеські військa і партизани і вся повстанчеська справа передається в підлеглість Командуючого повст. військами на Україні.

§4.

Ніхто з Начальників військових частин, вищих з'єднань військ УНР, інституцій, військових місць, та инше не має права провадити праці по організації повстань, висилки на Україну організаторів, відпускати матеріялу по організації повстання літератури та инш.

§5

Командуючому повстанськими

Кра

військами встановити Штаб згідно прикладаємих штатів. Для сформування цього Штабу виділити тимчасово цілком Повстанчеський відділ з Генерального Штабу, ~~[illegible]~~. Недостаючу кількість співробітників Штабу поповнити по погляду ~~усмотренню~~ Командуючого.

§ 6

Всі службові ~~виділення~~ зі складу Генерального Штабу залишаються на попередніх посадах, одержують по них утримання лічаться в командіровці і одержують добаві по положенню.

Командіровані зі складу армії можуть бути з оставлені по їх бажанню на попередніх посадах, але задовольняються платнею по окладам посад зазначених в штатах штабу Головного повстанського війська і добовими по положенню

§ 7

~~[illegible]~~ Командуючий і його Штаб на всіх

205

Високоповажний пане МІНІСТРЕ.

Вчора у мене одвідала делегація од повстанців з Поділля і оповіла:

Повстання почалося II/IУ. Захоплено Городок /4гармати, Ярмолинці /2 гармати/, Нестірінці, Дунаевці, Балін. Камянець евакуируеться: 2000 залоги розбіглося. Повстання розвіваеться в напрямках Могілів і Деражня. Скрізь по селах кумуну вирізано. Залізницю попсовано, дроти теж саме Терен Проскуровського, Камянецького, Ново Ушицького повітів вільни од совітів. Далі "делегати" заявили, що учора о 6 год. рано, до Гусятина Галицького прибуло 3 представників м. Одеси, яку захопили німці-кольонисти. Делегація ця мала виіхати до Тарнова-/дама і 2 мужчини/. Також переіхала Збруч делегація об м. Вінниці.. Повстанці кажуть, одержали від наших " союзників 200 рушниць і 12 люісів. Повстанці перейшли до мене з просьбою аби я обіняв цівільну владу, яко батько Поділля, відтак аби склав своім накази і відозви і почав працю по рідному терені. Приймаючи на увагу, що делігати не мали жадних писаних уповноважень, що я не мав жадних звязків з центром/Т./що на власну відповідальність чогось робити не мав ні настрію ні бажання, що прикладати власти ум до операціі не відомоко ким і в яких цілях розпочатоі не безпечно, що мій вчинок який які б він наслідки не мав, буде мати для мене лише я і завжи я відмовився от почести але в приватній дорозі подав ім свої поради. Сповіщаючи про це мушу зауважити, що в цей горячий час не можливо залишити границі без відповідального уповноваженого Уряду У.Н.Р. бо безумовно виплинуть отаманчики, які зліквідують нашу справу остаточно. Страху раді отаманського, і я ухилився од чинів хвів особисто зредагувати Вам, Пане Міністре, сітуацію за Збручем, але брак марок примушуе сидіти міцно в Борщові.

П.С. Як же надалі маю ставитись до таких подій. Річ в тому, що мене тут щодня турбують і мучать.-

Меморандуми і інші папери
важливого характеру
надіслані до місій або центра
від закордонних